ཆུ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས།

རིག་གཞུང་སློབ་དེབ། སློབ་རིམ་དགུ་པ།

ཤེས་རིག

སློབ་གྲྭའི་ཤེས་ཡོན་ལས་ཁུངས།

ཤེས་རིག་དང་རིག་རྩལ་གོང་འཕེལ་ལྷན་ཁག།

དཔེ་སྐྲུན་ལོ། སྤྱི་ལོ་༢༠༢༣། སློབ་གྲྭའི་ཤེས་ཡོན་ལས་ཁུངས།

པར་དབང་© ༢༠༢༣ སློབ་དེབ་འདི་ སློབ་ཕྲུ་ཚུ་གི་ ཡོན་ཏན་རྒྱ་སྐྱེད་ཀྱི་དོན་ལུ་ དཔེ་སྐྲུན་འབད་ཡོདཔ་ལས་ སློབ་གྲྭའི་ཤེས་ཡོན་ལས་ཁུངས་ལས་ ཡིག་ཐོག་གི་གནང་བ་མེད་པར་ ཚོང་སྒྱུར་འབད་ནི་ལས་འཛེམས་གནང་

རྩ་བ་རྩོམ་པ་པོ། དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ།

ལེགས་བཅོས་ཞུན་དག།

བསྟན་འཛིན་རྡོ་རྗེ། རྩ་གཞུང་མཁས་མཆོག།
རྡོ་རྗེ། རྩ་གཞུང་རྩོམ་སྒྲིག་པ།
བདེ་ཆེན་དབང་འདུས། རིག་གཞུང་རྩ་གཞུང་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་ ༠༢-༣༣༢༢༢༠/༠༢-༣༣༢༢༢༥

ཡོངས་འབྲེལ་ཁ་བྱང་། www.education.gov.bt

བསྐྱར་སྐྲུན། ༢༠༢༣

ISBN 978-99936-0-497-6

སྔོན་བརྗོད།

ཛྷེ་གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་གིས་མཛད་པའི་ ཆུའི་བསྟན་བཅོས་དང་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ཟེར་ ཁག་གཉིས་ཡོད་མི་འདི། རང་བཞིན་གནས་སྟངས་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་མིག་མཐོང་ལག་ཟུན་ལུ་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ བཀོད་ཡོད་པའི་ནང་ལས་ གཙོ་བོ་དཔེ་ཆུ་དང་ཤིང་ལུ་སྦྱར་ཏེ་ འཇིག་རྟེན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་དང་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ བརྗོད་བྱ་ཡ་རབས་དམ་པའི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ འདི་ཕྱི་གཉིས་ལུ་མཁོ་བའི་ ཀུན་སྤྱོད་དང་ཀུན་སློང་གི་སྤང་བླང་ མ་ནོར་བར་ཚུལ་བཞིན་དུ་ སྟོན་ཚུགས་པའི་ལམ་སྟོན་ཅིག་ཨིན།

དེ་གུར་རྗོད་བྱེད་ཚིགས་བཅད་བརྗོད་བདེ་བའི་སྒོ་ནས་ བརྡ་དོན་སྤྲོད་ལེན་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་ཤེས་པ་ཅིན་ ཚིག་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱན་ཆ་བཟུམ་སྦེ་ དཔེ་དོན་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་ཏེ་ ག་ར་གིས་ཧ་བར་ཏུན་པའི་བློ་ འོས་བབ་ཆེ་ཏོག་ཏོ་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན། སྐད་ཡིག་དང་རྩིས་མཐོང་ཤེས་ཡོན་ལུ་མཁོཔ་ལས་རྟེན་འཆན་འགྲེལ། མིང་ཚིག་གི་གོ་དོན། བརྗོད་དོན་གྱི་སྤྱོད་ལྷ་བཅས་ ཀུན་གྱིས་གོ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ རྫོང་ཁའི་ཐོག་ལུ་ ལྷབ་སྦྱང་འབད་ནིའི་གོ་སྐབས་བཟོ་ཡོདཔ་ཨིན།

འདི་འབདཔ་ལས་འབྲུག་གི་ན་གཞོན་ཡོངས་ཀྱིས་ ཆོས་ཚན་འདི་ལུ་སྦྱང་བརྩོན་འབད་དེ་ རིག་པའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩལ་བརྟོན་ཏེ་ ཚིག་དོན་ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དང་ རང་གི་ཉམས་སུ་ལེན་ནི། དཔེ་དོན་འདི་ཚུ་དང་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་གསར་གཏོད་འབད་ནི། གོ་དོན་རྒྱས་བཤད་རྒྱབ་ནི་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ སྐད་གི་རིག་རྩལ་བཞི་དང་ནང་དོན་ཤེས་ཡོན་ ཆོས་དང་འཇིན་རྟེན་གྱི་ལྷ་ག་ཅི་བཟུམ་སྦེ་དགོ་རུང་ རང་མགོ་རང་འདྲོངས་འགྱོ་ཚུགས་པའི་རེ་སྨོན་དང་ སྒོས་སུ་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་བསྟན་པ་ ཛི་སྲིད་བསྐལ་པ་ནམ་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས་ཞུཝ་ཨིན།

ཡོངས་ཁྱབ་མདོ་ཆེན།

དམིགས་ཡུལ།

རྒྱ་དང་ཞིང་གི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ འཇིག་རྟེན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་དང་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ མེ་ལོང་བཟུམ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ བླང་དོར་ཤེས་དགོ་མནོ་མི་དེ་ཚུ་ བླ་བ་ལུ་མཛུབ་མོ་དཔགས་ཏེ་ སྟོནམ་དེ་གི་མཛུབ་མོའི་རྩེ་ལུ་བལྟ་སྟེ་མ་སྡོད་པར་ དོན་ངོ་མ་གི་ཟླ་བ་དེ་ལུ་བལྟ་ཞིག། དེ་ལུ་བལྟ་བ་ཅིན་ ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྙན་ཡང་ མཐོང་ནི་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྦེ་ མཐའ་འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་སྐྱེ་ལྡན་རིགས་སྣ་ལུ་ དཔེ་དོན་སྦྱར་ཏེ་ བཤད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིས་ འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་རིག་རྩལ་ཚུ་འཐོབ་ནི་ཨིནམ་མཁྱེན་དགོ།

༡ རང་བཞིན་གནས་སྟངས་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་མིག་མཐོང་ལག་བཟུང་ལུ་ཡོད་མི་ཚུ་ གཞི་གཙོ་བོ་དཔེ་རྒྱ་དང་ཞིང་ལུ་སྦྱར་ཏེ་ འཇིག་རྟེན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་དང་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ཤེས་ཡོན་འཐོབ་ཚུགས།

༢ བརྗོད་བྱ་ཡ་རབས་དམ་པའི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ འདི་ཕྱི་གཉིས་ལུ་མཁོ་བའི་སྤང་བླང་གི་གནས་ མ་ནོར་བར་ལེན་འཐབ་ནིའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཉམས་མྱོང་ཚུད་ཚུགས།

༣ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ཚིགས་བཅད་བརྗོད་བདེ་བའི་སྒོ་ནས་ བརྡ་དོན་སྦྱོད་ལེན་འབདཔ་དང་ ཚིག་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ རྒྱན་ཆ་བཟུམ་སྦེ་ དཔེ་དོན་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་ཏེ་ ག་ར་གིས་ནྟ་བར་ཧྲན་པའི་བློ་ འོས་བབ་ཆེ་ཧོག་ཧོ་སྦེ་ བརྡ་དོན་སྦྱོད་ལེན་འབད་ཚུགས།

༤ སྐད་ཡིག་དང་རྩིས་མཐོང་ཤེས་ཡོན་དང་ སྐད་ཡིག་གི་རིག་རྩལ་འཐོབ་ཚུགས།

༥ དཔེ་དོན་ཚུ་ རིག་པའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩལ་བཏོན་ཏེ་ ཚིག་དོན་ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དང་ རང་གི་ཉམས་སུ་ལེན་ནི། དཔེ་དོན་འདི་ཚུ་དང་རིག་བསྒྲེས་ཏེ་གསར་གཏོད་འབད་ནིའི་རིག་པ་འཐོབ་ཚུགས།

༨ སྐད་གི་རིག་རྩལ་བཞི་དང་ནང་དོན་ཤེས་ཡོན་ ཆོས་དང་འཛིན་རྟེན་གྱི་ལྷ་ག་ཅི་བཟུམ་སྦེ་དགོ་རུང་ རང་མགོ་རང་འཛོངས་འགྱོ་ཚུགས་པ་ནི་དང་ སློས་སུ་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་བསྟན་པ་ སྐད་ཡིག་དང་ལམ་སྲོལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་འབད་ཚུགས།

དཀར་ཆག

སྔོན་བརྗོད། iii

དམིགས་ཡུལ། iv

༼སློབ་ཚན་དང་པོ༽ ༡

༼སློབ་ཚན་གཉིས་པ༽ ༡༥

༼སློབ་ཚན་གསུམ་པ༽ ༣༠

༼སློབ་ཚན་བཞི་པ༽ ༤༣

༼སློབ་ཚན་ལྔ་པ༽ ༥༣

༼སློབ་ཚན་དྲུག་པ༽ ༦༥

༼སློབ་ཚན་བདུན་པ༽ ༧༨

༼སློབ་ཚན་བརྒྱད་པ༽ ༨༨

༼སློབ་ཚན་དགུ་པ༽ ༩༨

༼སློབ་ཚན་བཅུ་པ༽ ༡༠༨

༼སློབ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ༽ ༡༡༨

༼སློབ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ༽ ༡༢༨

ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཛོད་བྱང་། ༡༣༨

སྦྱོང་ལྷ་ལམ་སྟོན། ༡༣༧

༄༅། །ལེགས་པར་བཤད་པ་རྒྱུའི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་རླབས་ཕྲེང་བརྒྱ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༼སློབ་ཚན་དང་པ༽

༡ མཆོད་པར་བརྗོད་པ།

མཁྱེན་པའི་གཏིང་མཐའ་མི་མངོན་ཞིང་། །ཐུཏ་ཧྲེའི་ཡིད་བཞིན་ནོར་གྱིས་གཏམས། །
མཛད་པའི་རླབས་ཕྲེང་གཡོ་བ་ཅན། །ཐུབ་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མི་མངོན= མཐོང་མི་ཚུགས་ནི། གཏམས= གང་སྟེ་ཡོད་ནི། རླབས་ཕྲེང་= ཆུའི་ཐ་རླབས། ཐུབ་དབང་= སངས་རྒྱས།

དེ་ཡང་དཔེ་འབབ་བ་ཅིན་ རྒྱ་མཚོ་དེ་ལུ་ ཕ་མཐའ་སྙོམ་ཆུང་དེམ་ཅིག་ཨིན་ཟེར་ མི་ཤེས་ནི་དང་། དེ་ནང་ལུ་ ནོར་བུའི་རིགས་མ་འདྲཝ་ལེ་ཤ་ཚང་སྟེ་ ཆུའི་ཐ་རླབས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྦེ་ ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལུ་ཡང་ མཁྱེན་པའི་མཐའ་དེམ་ཅིག་ཨིན་ཟེར་ ཤེས་མི་ཚུགས་ནི་དང་། གཞན་དོན་དེ་ཚུ་ འབད་ཚོལ་ག་ནི་ཡང་མི་དགོ་པར་སྒྲུབ་ཚུགས་པའི་ ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གིས་ཐུགས་རྒྱུད་གང་སྟེ་ཡོད་ནི་དང་། ཆུའི་ཐ་རླབས་ཀྱིས་རིམ་པ་གཡོ་འགྱུལ་སྦེ་དོ་བཟུམ་སྦེ་ གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་མཛད་དེ་ བཞུགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཀ་ཚངམ་ལས་ རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་བའི་ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མཆོག་ དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག།

༢ བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

རྟོག་བྲལ་དྭངས་པའི་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས། །ལུས་ཅན་གདུང་བ་ཞི་བྱེད་ལྟར། །
ལེགས་བཤད་གསར་པའི་བདུད་རྩི་ཡིས། །བློ་ལྡན་སྐྱེ་བོ་དབུགས་དབྱུང་བྱ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྟོག་བྲལ་= རྟོག་མ་མེད་མི། དྭངས་པ= ཧིང་སངས་ས། ལུས་ཅན= སེམས་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ།

རྟོག་མ་མེད་པའི་ཆུ་ དྭངས་འཕྲོས་འཕྲོས་དེ་གིས། ལུས་ཅན་སེམས་ཅན་ཚོ་གི་ ཁ་སྐོམ་པའི་ སྡུག་བསྔལ་བསལ་ཚུགས་རྩེ་བཟུམ་སྦེ། ནཱ་ལས་མར་བརྩམ་ནི་ཨིན་མི་ལེགས་བཤད་གསརཔ་ བདུད་རྩི་དང་འདྲཝ་འདི་གིས་ཡང་། བླང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་སྐོར་ལས་ལེགས་ཤོམ་སྦེ་སྟོན་བྱེད་ནི་དེ་གིས་ ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཕྱེ་དགོ་མཁོ་བའི་བློ་དང་ལྡན་པའི་ མི་ཚུ་གི་སེམས་ལུ་ བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ངལ་འཚོ་བྱེད་ནི་ཨིན།།

༣ ལེགས་བཤད་འདི་གི་དགོས་པ།

ཏྲི་བཟང་བསྐོས་པའི་ཆུ་གཙང་དེ། །མཆོད་ཡོན་ཞབས་བསིལ་བསང་གཏོར་སོགས། །
གང་དུ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་པ་ལྟར། །ལེགས་བཤད་གཏམ་ནི་ཀུན་ལ་མཛེས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཆོད་ཡོན= ཞལ་ལུ་ཕུལ་ནི་གི་ཆུ། ཞབས་བསིལ= ཞབས་འཁྲུ་ནི་གི་ཆུ། བསང་= བཙོག་གྲིབ་བསང་གི་རྫས། གཏོར= གཏོར་མ།

ཏྲི་བཟང་བླུགས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཆུ་གཙང་ཏོག་ཏོ་དེ། ཡར་དཀོན་མཆོག་གི་ཞལ་ལུ་ཕུལ་ནི། ཞབས་འཁྲུ་ནི། བཙོག་གྲིབ་བསང་ནི། གཏོར་མའི་ཚབ་སྦྲ་ཕུལ་ནི་ལ་སོགས་པ་ ལཱ་ག་ཅི་ལུ་ཡང་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འབད་རུང་ལེགས་ཤོམ་ཨིན་དོ་བཟུམ་སྦེ་ ལེགས་བཤད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་འདི་ཡང་ རང་གཞན་ག་ར་ལུ་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ཚུགས་པའི་ མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ བླང་དོར་ཤེས་དགོ་མཁོ་མི་ཚུ་གིས་ལྷག་པ་ཅིན་ལེགས་ཤོམ་འོང་།།

༤ མཐར་ཐུག་གི་ཉིང་དགོས་བཤད་པ།

ལུགས་གཉིས་བླང་དོར་ཤེས་པ་ཡིས། །གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་དོན་གྲུབ་སྟེ། །
བརྟག་པ་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ཡི། །དེད་དཔོན་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་པ་བཞིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དེད་དཔོན= གྲུ་གཏང་མི་གྲུ་དཔོན། བརྟག་པ= བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི།

འཇིག་རྟེན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་དང་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཤེས་མི་དེ་ཚུ་གིས། གནས་སྐབས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བདེ་བ་དང་ མཐར་ཐུག་གི་དོན་ ཐར་པ་དང་ཐམས་བཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་སྟེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། འགྲོ་ལམ་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི། ནོར་བུ་བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་ལ་སོགས་པའི་ བརྟག་དཔྱད་འབད་ནི་གི་ལྷ་ལུ་མཁས་པའི་གྲུ་དཔོན་དེ་ཚུ་ རྒྱ་མཚོ་ལུ་ནོར་བུ་ལེན་པར་འགྱོཝ་ད་ གནས་སྐབས་འགྱོ་བའི་ལམ་ལུ་ བར་ཆད་ག་ནི་ཡང་མེད་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ནོར་བུ་ལེན་ནི་གི་འདོད་དོན་གྲུབ་ཞིནམ་ལས་ རང་གི་གནས་ལུ་ལོག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥ འཇིག་རྟེན་པའི་ཡ་རབས་ལུགས་སྲོལ་མ་ཤེས་པའི་སྐྱོན།

ཆུ་ཕྲན་བརྒལ་བར་མི་ནུས་དེ། །རྒྱ་མཚོ་རྐྱལ་གྱིས་ག་ལ་ཆོད། །
ཡ་རབས་ལུགས་ཀྱང་མ་ཤེས་ན། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་རྟོགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྐྱལ= ཆུ་ནང་རྩལ་རྐྱབ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་= ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས། ཆུ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ཡང་ བརྒལ་ཏེ་འགྱོ་མ་ཚུགས་མི་དེ་གིས། རྒྱ་མཚོ་སྦོམ་དེ་ཚུ་ནང་རྩལ་རྐྱབ་སྟེ་ ལམ་ག་ཏེ་ཆོད་ཚུགས་ནི? མི་ཚུགས། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཡ་རབས་ལུགས་སྲོལ་ཙམ་ཡང་ མ་ཤེས་པ་ཅིན་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཚུ་ག་དེ་སྦེ་ཤེས་ཚུགས་ནི? མི་ཚུགས།།

༦ ཡ་རབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན།

གཟུར་གནས་རིག་པ་ལྡན་པ་དེས། །གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེན་པར་བྱེད། །
སྤང་བློ་ངས་གཙང་མའི་དལ་འགྲོ་མ། །ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ཞིང་མེ་ཏོག་འཐུ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གཟུར་གནས་= ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་དྲང་པོ། དལ་འགྲོ་མ་= གཙང་ཆུ།

ཆགས་སྡང་ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་ཁར་ བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནི་གི་རིག་པ་ཡོད་པའི་མི་དེ་གིས་ གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཚུ་ཡང་ དགའ་ཞིང་སྤྲོ་བའི་ཐོག་ལས་རང་ལུ་ལེནམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན་ སྤང་བློ་ངས་ཧིང་སངས་ས་ན་ལས་མར་ འགྱོ་མི་གཙང་ཆུ་དེ་གིས་ སྐད་ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་རྐྱབ་ཅི་ར་ སྤང་བློ་ངས་ནང་བུད་བའི་མེ་ཏོག་དེ་ཚུ་ འཐུ་སྟེ་འབག་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧ མ་རབས་ཀྱི་སྐྱོན།

ངན་པས་ས་ཕྱོགས་བསྐོར་ན་ཡང་། །སྐྱོན་གྱི་རིགས་རྣམས་སྡུད་པར་བྱེད། །
ངམ་གྲོག་རལ་པ་ཅན་གྱི་ཆུས། །འདམ་གྱི་སྙིགས་མ་འདྲེན་དང་མཚུངས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ངམ་གྲོག= ས་ཆ་རོང་དོག་དྲགས། རལ་པ་ཅན= ཆུའི་ཟེག་མ་རལཔ་བཟུམ་སྦེ་འཐོར་ཏེ་ཡོད་མི། སྙིགས་མ=
ལྷག་ལུས་དང་རག་རོག། འདྲེན་= འབག་སྟེ་འགྱོ་ནི།

རང་བཞིན་ངན་པ་དེ་ཚུ་ ཕྱོགས་མཚམས་མཐའ་དབུས་མེད་པར་བསྐོར་ཏེ་འགྱོ་རུང་། དགེ་པའི་ཡོན་ཏན་འདི་མི་ལེན་པར་ མ་དགེ་པའི་སྐྱོན་གྱི་རིགས་དེ་ཚུ་ ག་ར་བསྡུ་སྟེ་འབག་འོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རོང་དོག་དྲགས་ན་ལས་འབབ་པའི་ ཆུའི་ཟ་རླབས་ཀྱི་ཟེག་མ་འཐོར་ཡི་ར་འགྱོ་མི་ ཆུ་དེ་ཚུ་གིས་ འདམ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱགས་སྙིགས་རག་རོག་ཚུ་འཕྱགས་ཏེ་ འབག་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༨ ཐྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོ་པའི་སྐོར།

ཡོན་ཏན་དང་པོ་སློབ་དཀའ་ལ། །ཤེས་བཞིན་མེད་ན་ཉམས་པར་སླ། །
ཆུ་ཐིགས་བསགས་པས་འགེངས་དཀའ་ཡང་། །བོ་ན་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་འཛད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སློབ་པ= ལྷབ་ནི། ཤེས་བཞིན་= རང་སེམས་བསྲུང་ནི། ཅིག་ཅར་= ཚར་གཅིག་གྱུ།

ཕྱི་ནང་གི་ཡོན་ཏན་དེ་ཚུ་ དང་པ་ལྷབ་པའི་སྐབས་ལུ་ཤེསཔ་དཀའ་དྲགཔ་ཨིན་རུང་ ལྷབ་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་དྲན་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ལས་ སེམས་ཁར་བཀལ་ཏེ་མ་བཞག་པ་ཅིན་ བརྗེད་དེ་མར་ཉམས་འགྱོ་ནི་དེ་ ག་ནི་བ་འཛམ་ཏོང་ཏོ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་གི་ཐིགས་པ་རེ་སྦྲི་བསགས་བསགསཔ་གིས་ ཏོད་བཀང་ནི་དེ་ ག་ནི་བ་དཀའ་བའི་ལྷ་ཅིག་ཨིན་རུང་། ལྷ་ཁག་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལས་བཀང་ཚར་མི་འདི་ མར་བོར་བ་ཅིན་ དཀའ་ག་ནི་ཡང་སྤྱད་མ་དགོ་པར་ ཚར་གཅིག་ལུ་མེད་པར་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩ ལྷ་ག་ཅི་འབད་རུང་ སྙིང་རུས་བསྐྱེད་དགོ།

དཀའ་སྤྱད་ཁུར་དུ་ཁྱེར་ནུས་པའི། །བྱ་བ་གང་ཡང་དཀའ་བ་མེད། །
ཆུ་ཡི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དེར། །ཆར་གྱིས་ལྷག་པར་གནོད་མི་ནུས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཁུར་དུ་ཁྱེར་བ= དང་ལེན་འབད་ནི། ལྷག་པར= འཐེབ་སྦྲེ་ར།

སེམས་དཔའ་ཞུམ་སྟེ་མ་སྡོད་པར་ སྙིང་རུས་བསྐྱེད་དེ་དཀའ་སྤྱད་ དང་ལེན་འབད་ཚུགས་མི་དེ་ཚུ་ལུ། ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་ ག་ཅི་འབད་རུང་ ལྷ་ཁག་དྲགས་ཅིག་ག་ནི་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ནང་འཛུལ་སོང་མི་དེ་ལུ་ ཆརཔ་རྐྱབ་སྟེ་འབད་རུང་ ཁོ་ལུ་འཐེབ་སྦྲེ་གནོད་ནི་ཅིག་ ག་ནི་ཡང་མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠ འཁྲོས་ཀྱིས་སྨྲེ་འབད་དགོས།

རྒྱུན་ཆགས་བརྩོན་པ་མ་བཏང་ན། །བཀགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་ན་ཅི་ཡང་འགྲུབ། །
ཆུ་བོ་དལ་གྱིས་འབབ་པ་ཡིས། །ཡངས་པའི་ས་ཆེན་བསྐོར་ནས་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བཀགས་ཀྱིས= འཁྲོས་ཀྱིས་འབད།

ལྷ་དེ་རྩུ་ དུས་ཡུན་ཐུང་ཀུ་ཅིག་ལུ་ འགྲུབ་ནི་གི་རེ་བ་མ་བསྐྱེད་པར་ དུས་རྒྱུན་དུ་ བརྩོན་འགྲུས་ལྷོད་ཡངས་མ་གཏང་པར་ འཁྲོས་ཀྱིས་སྨྲེ་འབད་བ་ཅིན་ ག་ཅི་ཨིན་རུང་འགྲུབ་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ཆེན་དེ་ཚུ་འཁྲོས་ཀྱིས་འབད་ བབས་ཏེ་འཁྱིལ་ད་ལུ་ ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ས་གཞི་ཆེན་པོ་འདི་ཡང་བསྐོར་ཏེ་འགྱོ་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡ གལ་ཅན་གྱི་ལྷ་རྩུ་ ཡུན་རིང་སྲུ་ཅིག་སྨྲེ་འབད་དགོས།

བྱ་བ་ཆེན་པོ་ཡུན་གྱིས་འགྲུབ། །ངང་ཐུང་འབད་པས་མཐར་མི་ཕྱིན། །
གླུང་ཆེན་དལ་ཡང་རིང་འགྲོ་ལ། །ཐ་ནླབས་དྲག་ཀྱང་ཆེར་མི་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཡུན་གྱིས= དུས་ཡུན་རིངམ་གི་ཐོག་ལས། ངང་ཐུང་= ཤེས་རྒྱུད་ཐུང་ཀུ་དང་། འཚབ་འཚུབ་འབད་མི། གླུང་ཆེན= གཙང་ཆུ་སྨྲོམ། ཆེར= གནམ་མེད་ས་མེད།

གལ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྨྲོམ་དེ་ཚུ་ ཡུན་རིང་སྲུ་ཅིག་སྨྲེ་འབད་བ་ཅིན་འགྲུབ་ཚུགསཔ་མ་གཏོགས། འཚབ་འཚབ་རིལ་རིལ་སྨྲེ་ འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་དེ་བསྒྲུབ་གེ་མནོ་བ་ཅིན་ ལྷ་དེ་མཐར་ཕྱིན་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་སྨྲོམ་དེ་ཚུ་ དལ་དལ་ལྷོད་ལྷོད་སྨྲེ་འགྱོ་རུང་ ས་ཐག་རིང་སར་འགྱོ་ཚུགས་ནི་དང་། ཐ་ནླབས་མཐོ་བའི་རོང་ཆུ་དེ་ཚུ་གིས་ ས་ཐག་རིང་སར་གནམ་མེད་ས་མེད་ཅིག་འགྱོ་མི་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢ ལྟོགས་གྲུབ་མེད་པའི་ལྦ་རྩུ་འབབ་ནི་མེད་པ།

བྱ་བ་ཉམས་གྱིས་མི་ལྟོགས་ན། །གཞན་གྱིས་ཐད་ཀྱང་བྱུར་མི་རུང་། །
རྐྱལ་མི་ཤེས་ན་གཞན་དག་གིས། །བསྐྱལ་ཡང་ཆུ་ནང་ཅི་ཕྱིར་མཆོང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཉམས= ཉམས་སྟོབས། ཐད་པ = ཨུ་ཚུགས་བསྐྱེད་དེ་སྐྱུལ་མ་འབབ་ནི།

ལྦ་དང་བྱ་བ་ག་ཅི་ར་འབབ་རུང་ རང་གི་ཉམས་སྟོབས་ཀྱིས་འབབ་མ་ཚུགས་མི་ཅིག་ཨིན་པ་ཅིན། མི་གཞན་གྱིས་ཨུ་ཚུགས་བསྐྱེད་དེ་སྐྱུལ་མ་འབབ་རུང་ ལྦ་དེ་རང་གིས་རྩ་ལས་འབབ་ནི་མི་འོང་། དཔེ་འབབ་བ་ཅིན། རྩལ་རྐྱབ་མ་ཤེས་པ་ཅིན་ གཞན་གྱིས་སྐྱུལ་མ་འབབ་རུང་ ཆུ་ནང་ག་ཅི་འབབ་མཆོང་ནི། མི་མཆོང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༣ མཐུན་མོང་གི་རྒྱན།

ཆུ་བོ་མཐུན་མོང་མཆོད་ཡོན་ཏེ། །ཉི་ཟླ་མཐུན་མོང་སྒྲོན་མེ་གསལ། །
དམ་པ་མཐུན་མོང་གཙུག་རྒྱན་དང་། །དམ་ཆོས་མཐུན་མོང་བདུད་རྩི་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆུ་བོ= ཆུ་སྲོམ། མཐུན་མོང་= ག་ར་གི། གཙུག་རྒྱན= མགོའི་རྒྱན་ཆ། གསལ= ཨིན་ཟེར་བའི་དོན།

གཙང་ཆུ་སྲོམ་དེ་ཚུ་ ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་ ག་ར་གི་འཐུང་ནི་དང་། ཉི་ཟླ་གཉིས་པོ་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ ག་ར་གི་ མུན་པ་བསལ་བའི་ སྒྲོན་མེ་ཨིན་དོ་བཟུམ་སྦེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ མི་ག་ར་གི་མགོའི་ རྒྱན་ཆ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན་ནི་དང་། དམ་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་མི་ག་ར་གི་ འཆི་བའི་སྲོག་ལས་སྐྱོང་བའི་ བདུད་རྩི་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༤ འཇིག་རྟེན་ལུ་ཕན་པའི་རྒྱན།

དར་ཆེན་གྲུ་གཟིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན། །སྤྲིན་ཐལ་ཟླ་བ་ནམ་མཁའི་རྒྱན། །

མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་བསྟན་པའི་རྒྱན། །རྟ་འདྲེན་དཔའ་བོ་དཔུང་གི་རྒྱན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དར་ཆེན་= གྲུ་གཟིངས་འཐེན་ནི་གི་དར་ཤིང་སྦོམ། གྲུ་གཟིངས་= འགྲུལ་པ་སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་མི་གི་གྲུ་སྦོམ། སྤྲིན་ཐལ་= ས་སྨུག་མེདཔ། རྟ་འདྲེན་= རྟ་ཁག་འཁྲིད་མི་མགོ་དཔོན། དཔའ་བོ་= སྙིང་སྟོབས་སྦོམ་ཡོད་མི། དཔུང་= དམག།

དར་ཆེན་ཕྱར་ཏེ་ཡོད་མི་ གྲུ་གཟིངས་འདི་ རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོའི་ རྒྱན་ཨིན་ནི་དང་། ས་སྨུག་མེད་པར་ དྭངས་ཤིང་གསལ་བའི་ཟླ་བ་འདི་ ནམ་མཁའི་རྒྱན་ཆ་ཨིན་དོ་བཟུམ། ཡོན་ཏན་མཁས་པའི་ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་རྒྱན་ཆ་ཨིན་ནི་དང་། རྟ་ཁག་འཁྲིད་དེ་ཡོད་པའི་ སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་དཔའ་བོ་དེ་ཚུ་ དམག་གི་རྒྱན་ཆ་ཨིན།།

༡༥ དཔོན་འབངས་མཐུན་པའི་ཁེ་ཕན།

ཡ་རབས་མཛངས་སྤྱོད་དཔོན་དང་འབངས། །ཕན་ཚུན་ལེགས་ཚོགས་གོང་དུ་སྤེལ། །
རྒྱ་མཚོ་ཆེ་དང་ཆུ་བོ་རྣམས། །རེས་མོས་ཚུལ་གྱིས་གྲོགས་སུ་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཛངས་སྤྱོད་= ངང་པོ་དང་བཟང་པོའི་སྤྱོད་ལམ། ཕན་ཚུན་= ཕར་དང་ཚུར། ལེགས་ཚོགས་= ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན། རེས་མོས་= སྐབས་རེ་ཕར་དང་ སྐབས་རེ་ཚུར།

ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དང་ལྡན་པའི་དཔོན་དང་ འབངས་འཁོར་མི་སེར་གཉིས་པོ། ཕར་དང་ཚུར་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ དྲི་བསྟུན་དང་གྲོགས་རམ་འབད་ཡི་ར་ ལེགས་པའི་བྱ་བ་དེ་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་

ཅིན། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་རླངས་དེ་ གནམ་ལ་སོང་སྟེ་ ཆར་པ་འབབ་པའི་བསྐྱང་ལས་ ཆུ་ཆེན་བྲེས་ནི་ལུ་ཕན་ནི་དང་། ཆུ་ཆེན་དེ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་རྒྱ་མཚོ་རྒྱས་ཏེ་ དེ་གཉིས་ཕར་དང་ཚུར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༦ དཔོན་འབངས་མ་མཐུན་པའི་སྐྱོན།

ཇོ་བོ་ངན་དང་གཡོག་ངན་པ། །གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་རྒྱུད་ཕྱེད་དེ། །
ཛ་གསར་ནང་དུ་ཆུ་བླུགས་ན། །གཉིས་ཀ་ཆུས་ཐེམས་བརླག་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཇོ་བོ་= དཔོན། རྒྱུད་པ་= མར་ཉམས་འགྱོ་ནི། ཛ་གསར་= སའི་ཧྲམ་གསརཔ།
ཆུས་ཐེམས་= མེདཔ་ཐལ་ནི། བརླག་= འཐོ་བརླག་འགྱོ་ནི།

གོང་ལུ་བཞུགས་མི་དཔོན་ངན་གཅིག་ལུ་ འཇར་རོགས་དེ་ཡང་ངན་པ་ཅིག་ཨིན་པ་ཅིན། དཔོན་གྱིས་འཇར་རོགས་དེ་མེདཔ་གཏངམ་མ་ཚད། འཇར་རོགས་དེ་གིས་ཡང་ རང་གི་དཔོན་དེ་མེདཔ་གཏངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སའི་ཧྲམ་གསརཔ་ཅིག་ནང་ཆུ་བླུག་པ་ཅིན། ཆུ་གིས་ཧྲམ་དེ་འཐོ་བརླག་བཏང་། དེ་བཟུམ་སྦེ་ ཧྲམ་དེ་གིས་ཡང་ ཆུ་དེ་བདག་འཛིན་འབད་མ་ཚུགས་པར་ ས་ཁར་བོར་ཏེ་ གཏང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༧ ཡོན་ཏན་མེདཔ་མང་བའི་སྐྱོན།

ཤེས་རྣོམས་དབང་ཅན་མང་བ་ཡིས། །ཡུལ་ཁམས་མདུན་འགྲོས་འཇིག་གྱུར་ཏེ། །
གཡས་གཡོན་ཀུན་ནས་ཆུས་འབྱུར་བའི། །ས་ལ་མཁར་ཁྱིམ་བརྟན་མི་སྲིད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཤེས་རྣོམས་= མ་ཤེས་རུང་ཤེས་བརྫུ་བཏབ་མི། མདུན་འགྲོས་= མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ། འཇིག་= མེདཔ་འགྱོ་ནི། ཆུས་འབྱུར་བ་= ཆརཔ་གི་དུས་ལུ་འབོན་མི་ཆུ།

མ་ཤེས་རུང་ཤེས་བརྫུ་བྱེད་པ་མི་ དབང་ཆེ་བའི་དཔོན་རིགས་མང་པ་ཅིག གཡུས་ཚན་དེ་ནང་གི་ མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་ག་ར་མེད་པ་འགྱོལ་ཡིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཡས་དང་གཡོན་ཕྱོགས་ཚུ་ལས་ ཆརཔ་གི་དུས་ལུ་ཆུ་འབྱུར་ཏེ་འཐོན་པའི་ས་ཆ་དེ་ནང་ སྡོད་ཁྱིམ་བརྟན་ཏོག་ཏོ་མི་འོང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཡིན།།

༡༨ དཔོན་འབངས་ཁ་མཐུན་དགོས།

གཞུང་དམང་མཐུན་ན་དགྲ་སྡེ་ཡིས། །ཐུབ་དཀའ་སོ་སོར་ཕྱེས་ན་མིན། །
རྟ་ཡིས་བཀྲལ་དཀའི་ཆུ་བོ་ཡང་། །མང་དུ་ཕྱེས་ན་ལུག་ཀྱང་བགྲོད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བགྲོད= འགྱོ་ནི།

གཞུང་དང་མི་དམངས་གཉིས་ཀྱི་ སེམས་དང་མནོ་བསམ་མཐུན་པ་ཅིན་ ཕ་ཡོགས་མའི་ དགྲ་བྱང་ཕྱད་ཀྱིས་ རང་ལུ་ཐུབ་ཚུགས་པར་ལྷ་ཁག་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ སེམས་དང་མནོ་བསམ་མ་མཐུན་པར་ རང་རང་སོ་སོའི་ བློ་འདོད་བཞིན་དུ་འབད་དེ་ ཁ་ཕྱེས་ཡར་སོ་པ་ཅིན། དེ་སྦེ་མིན་པར་ དགྲ་བྱང་ཕྱད་ཀྱིས་ རང་ལུ་ཐུབ་ཚུགས་ཏེ་ རང་ལས་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་འོང་། དཔེ་འབད་བཅིན། རྟ་གིས་ཡང་བཀྲལ་མ་ཚུགས་པའི་ ཆུ་ཆེན་སྦོམ་ཅིག་ཡིན་རུང་ ཆུ་གི་རབས་ལུ་ཁག་སོ་སོ་སྦེ་ཕྱེས་སོ་པ་ཅིན། ལུག་གིས་ཡང་ འཛམ་ཏོང་ཏོ་སྦེ་ བཀྲལ་ཏེ་ འགྱོ་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཡིན།།

༡༩ ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོས་འབངས་འཁོར་སྐྱོང་ཚུལ།

ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོས་ཁྲལ་བསྡུས་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འབངས་རྣམས་སྐྱོང་། །
སྤྲིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་དྲངས་ཏེ། །དལ་གྱིས་འབེབས་པས་འཛིན་མ་སྐྱོང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འཛིན་མ= ས་གཞི། དལ་གྱིས་འབེབས་= གོ་ལེ་སྦེ་འབབ་ནི།

ཆོས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་པོ་འདི་གིས་ འབངས་མི་སེར་ཚོ་ལས་དཔྱ་ཁྲལ་བསྡུ་སྐྱེ་འབད་ས་ཅིག་ཨིན་རུང་། དཔྱ་ཁྲལ་བསྡུ་བའི་ལྷ་འཇགན་དེ་གིས་ འབངས་མི་སེར་དེ་ཚུ་སྐྱོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆར་སྤྲིན་དེ་ཚུ་གིས་ རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་འཐེན་ཏེ་ འབབ་ཞིནམ་ལས་ གནམ་ལས་མར་འགྲོས་ཀྱིས་བཏང་སྟེ་ ས་གཞི་སྐྱོང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠ རྒྱལ་པོ་འདོད་ཇམ་ཅན་གྱི་ཕྱག་ལྷ་མཛད་ཐངས།

རྒྱལ་ངན་འབངས་ཀྱི་ཟས་ནོར་ཀུན། །འཕྲོགས་ཀྱང་ད་དུང་ལྟོགས་ཤིང་བཀྲེན། །
རྒོད་མ་ཁ་ཡིས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ། །འཐུང་ཡིན་ཏག་ཏུ་འབར་དང་མཚུངས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བཀྲེན་= ལྟོཔ་བཀྱེས་ནི། རྒོད་མ་ཁ་= ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོ་ནང་ཡོད་པའི་རྡོ་ མེ་འབར་ཏེ་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་སིམ་ཚུགས་མི་ཅིག

མི་སེར་གྱི་མཐའ་དོན་ལུ་མ་ཕན་པའི་ རྒྱལ་པོ་ངན་པ་འདི་གིས་ རང་གི་འབངས་མི་སེར་ཚུ་གི་ ཟས་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ག་ར་འཕྲོག་སྟེ་བཞེས་རུང་ འགྲང་ནི་མེད་པར་ལྟོགསཔ་བཟུམ་སྦེ་རུང་ ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་རུང་འཕྲོག་དགོ་མནོ་སྟེ་སྡོདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོ་ནང་ཡོད་པའི་མེ་རི་དེ་གིས་ རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་འཐུང་ཡི་འཐུང་ཡི་ར་སྡོད་རུང་ དུས་ཨ་ཏག་ར་མེ་འབར་ཏེ་སྡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡ དཔོན་ངན་གྱི་བྱ་སྤྱོད།

གཙོ་བོ་ངན་པ་རྟག་བཀུར་ཡང་། །གསུག་དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་སྡང་། །
ཆུ་བོ་ཉིན་ཞག་མང་བསྐྱོལ་ཡང་། །མེ་དང་བྲལ་བའི་མོད་ལ་གྲང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གཙོ་བོ་= གོངམ། རྟག་བཀུར་= དུས་རྒྱུན་དུ་གུས་ཞབས་བསྐྱེད་ནི། གསུག་དང་བྲལ་བ་= ནང་གསུག་མེད་པ་ཅིན། མོད་ལ་= དེའི་འཕྲོ་ལས།

གོངམ་ངན་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ དུས་ཨ་རྟག་ར་ གྲུས་ཞབས་བསྐྱེད་ཞིནམ་ལས་ ཕྱག་ཕྱིད་ཞུ་སྟེ་སྡོད་རུང་། ཡུདཔ་ཐེངས་གཅིག་ ཕྱག་ཕྱིད་འཐོར་མ་ཚུགས་པ་ཅིན། དེའི་འཕྲོ་ལས་དགོངསམ་ཁྲེལ་ཏེ་སྡོདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་དེ་ཚུ་ ཉིན་ཞག་ལེ་ཤ་གི་བར་ན་བསྐོལ་ཏེ་འབད་རུང་། ཡུདཔ་ཐེངས་ཅིག་ མེ་དང་ཁ་བྲལ་སོ་པ་ཅིན་ དེའི་འཕྲོ་ལས་ ཁོདམ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༢ དཔོན་ངན་ལུ་ ག་གིས་ཡང་འཁོར་མ་ཚུགསཔ།

ཁེངས་དྲེགས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བ་ཡི། །དཔོན་ལ་སུ་ཡང་བརྟེན་མི་སྤྲོ། །
ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་པའི་ཐ་གློང་དུ། །ཉ་ལ་སོགས་ཀྱང་སྡོད་མི་སྲིད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཁེངས་དྲེགས་= ང་རྒྱལ་ཅན། ཐ་གློང་= ཆུའི་ཐ་རླབས་འཁྲུགས་པའི་སྦུག་ལུ།

ང་རྒྱལ་ཆེཔ་མ་ཚད་ གཡོག་འཁོར་ཚུ་ལུ་ གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་དཔོན་ངན་དེ་ལུ་ མི་ག་གིས་ཡང་ ཡིད་སེམས་སྤྲོ་བའི་ཐོག་ལས་བརྟེན་དགོ་མནོཔ་ཅིག་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་ཐ་རླབས་འཁྲུགས་པའི་སྦུག་ལུ་གནམ་མེད་ས་མེད་འཁྲུགས་ཏེ་ཡོད་མི་དེ་ནང་ ཉ་དང་སྦལཔ་ལ་སོགས་པའི་ ཆུའི་སྲོག་ཆགས་ཚུ་ཡང་ སྡོད་མི་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༣ གོངམ་ལེགས་ཤོམ་ལུ་གཡོག་འཁོར་རང་བཞིན་གྱིས་འཁོར་ཚུལ།

བརྩེ་ཞིང་ཕན་གདགས་ནུས་པ་དེར། །སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་གིས་འདུ། །
ཡིད་བཞིན་གྱི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོགས། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་བསྟེན་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ནུས་པ= འབད་ཚུགས་ནི། ངང་གིས་འདུ་བ= གཞན་གྱི་སྐུལ་མ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཁར་འཛོམ་ནི། ངོགས= མཐའ་མར་ ཡང་ན་གདོང་ཁར།

ཐུགས་རྒྱུད་བྱམས་པ་དང་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཁར་ གཞན་ལུ་ཕན་པ་སྒྲུབ་ཚུགས་པའི་གོ་ངམ་དེ་ལུ། སྐྱེ་བོ་ག་ར་ འབོ་མི་མེད་རུང་ རང་གི་ངང་གིས་འདུ་སྟེ་འཁོརཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་ལྡན་པའི་ རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་འདི་ནང་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ག་ར་གིས་ བསྟེན་ཏེ་སྡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་གཉིས་པ༽

༢༤ ཁེ་ཕན་དང་གཅིག་ཁར་ཉེན་ཁ་ཡང་ཡོད་པ།

ཆེ་མཐོ་བསྟེན་པས་དཔལ་ཐོབ་ཀྱང་། །དེ་ལས་ལྷག་པའི་འཇིགས་པ་འབྱུང་། །
རྒྱ་མཚོ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་དེ། །གདུག་ཅན་ན་ཀྲའི་གྲོང་ཡང་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆེ་མཐོ་= གོང་མའི་གོང་མ། དཔལ་= ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ཁེ་ཕན། གདུག་ཅན་ན་ཀྲ་= ༼ན་ཀུ་ཏམ་གྱི་ཟུར་ཆག༽ ཀླུ་གདུག་པ་ཅན་དང་ཆུ་སྲིན།

གོང་མའི་གོངམ་དེ་ཚུ་ལུ་བསྟེན་ཏེ་འབད་བ་ཅིན་ རང་ལུ་ཁེ་ཕན་ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་སྦྲེ་ འཐོབ་ནི་ཡོད། ཨིན་རུང་ཁེ་ཕན་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ འཇིགས་པ་ཡང་འབྱུང་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་མཚོ་དེ་ ནོར་བུ་འབྱུང་ས་ཅིག་ཨིན་རུང་ གདུག་ཅན་ཀླུ་དང་ ཆུ་སྲིན་ཚུ་གི་གཡུས་ཨིན་ནི་དེ་གིས་ དེ་ལུ་བསྟེན་པ་ཅིན་ རང་ལུ་སྲོག་གི་ཉེན་ཁ་ཡང་ འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༥ རྒྱུས་མེད་མི་ལུ་བློ་གཏད་མི་བཏུབ་པའི་སྐོར།

རྒྱུས་མེད་མི་ལ་གསར་འགྲོགས་ཀྱིས། །ཡིད་རྟོན་བྱེད་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ། །
རྒྱལ་སྲས་དང་པའི་སྡེ་དཔོན་ཡང་། །མཚོ་གསར་བསྟེན་པས་ཀྲི་ཡིས་ཟིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གསར་འགྲོགས= གསརཔ་འཕྱད་ནི། ཡིད་རྟོན་བྱེད་པ་= བློ་གཏད་འབད་ནི། སྡེ་དཔོན་= མགོ་དཔོན། ཀྲི་= ཀྲིང་།

རྒྱུས་ཆ་མེད་པའི་མི་ལུ་ གསརཔ་འཕྱད་ཚརཕ་ཅིག་བློ་གཏད་འབད་ནི་འདི་ རང་ལུ་ཉམས་རྒྱུད་འོང་ནི་གི་རྒྱུ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། བྱ་ངང་པའི་གཟུགས་ལུ་བྱོན་ཏེ་ཡོད་མི་ ངང་པའི་འགོ་དཔོན་དེ་གིས་ ངང་པའི་སྡེ་ཚན་གསརཔ་ཅིག་འཕྱད་མི་དེ་གི་ཁ་ལུ་ཉན་ཏེ་ མཚོ་གསརཔ་ཅིག་ནང་འགྱོཕ་ད་ ཧིང་ནང་ཚུད་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༦ གཞན་གྱི་དགྲོགས་གཏམ་ལུ་ཉན་ནི་མེདཔ།

ནྭ་བ་སྲབ་པའི་མཇའ་གཙུགས་དེ། །རིང་མིན་དབྱེན་གྱིས་སོ་སོར་གཏོར། །
ཆུ་དང་འོ་མ་རོ་གཅིག་ཏུ། །འདྲེས་པ་ངང་པའི་མཆུ་ཡིས་འབྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ནྭ་བ་སྲབ་པ་= གཞན་གྱིས་སླབ་ཚ་ཉན་མི། མཇའ་བཙུགས་= སེམས་མཐུན་པའི་ཆ་རོགས། དབྱེན་= དཀྲུགས་ཤིང་། གཏོར་= ཁ་འཐུལ་ནི། འདྲེས་པ་= སློ་བསྲེ་ནི། མཆུ་= མཆུ་ཏོ།

གཞན་གྱིས་སླབ་ཚད་ཉན་མི་ སེམས་མཐུན་ཆ་རོགས་དེ་ཚུ། དུས་ཡུན་མ་རིངམ་ཅིག་ལས་ གཞན་གྱི་དཀྲུགས་ཤིང་གིས་ སོ་སོར་ཁ་ཐུལ་ཏེ་གཏང་འོང་། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་དང་ཨོམ་གཅིག་ཁར་སློ་བསྲེས་ཏེ་ཡོད་རུང་ བྱ་ངང་པའི་མཆུ་ཏོ་གིས་ སོ་སོར་ཕྱེ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༧ ལྷ་ག་ཅི་འབད་རུང་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་དེ་འབད་དགོཔ།

མཁས་པས་བདེན་རྫུན་བརྟགས་ནས་བྱེད། །བླུན་པོ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག །
ཆུ་ནང་ཅལ་གྱི་སྒྲ་གྲགས་པས། །གཅན་གཟན་རི་དྭགས་ཕལ་ཆེར་བྲོས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བླུན་པོ་= མནོ་བསམ་གཏང་མ་ཤེསཔ། གྲགས་པ་= གཞན་གྱིས་སླབ་པའི་གཏམ། རྗེས་སུ་འཇུག་པ་= དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་འབད་ནི།

མཁས་པ་ཅིག་ཨིན་པ་ཅིན་ ལྷ་ག་ཅི་འབད་རུང་ བདེན་རྫུན་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་དེ་འབདཔ་ཨིན། མནོ་བསམ་གཏང་མ་ཤེས་པའི་ བླུན་པོ་དེ་ཚུ་གིས་ གཞན་གྱིས་སླབ་པའི་ཁ་ལུ་ཉན་ཏེ་ བརྟགས་ཤིང་ག་ནི་ཡང་མ་དཔྱད་པར་ འབདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ནང་ཤིང་འབྲས་བུད་བའི་སྒྲ་སྐད་ “ཅལ” ཟེར་མི་ཅིག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རི་བོང་ཅིག་འདྲོག་བྱེལ་འཐབ་ཞིནམ་ལས་ རི་དྭགས་གཞན་ལུ་སླབ་ད་ དེ་ཚུ་ཡང་འདྲོག་བྱེལ་འཐབ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཐྱོག་སྟེ་འགྱོ་བའི་ གཏམ་རྒྱུད་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༨ གྲོགས་བཟང་ངན་གྱི་སྐྱོན་ཡོན།

འགྲོགས་ན་ལེགས་སྤྱོད་འཕེལ་འགྲིབ་ལས། །དགེ་དང་སྡིག་པའི་གྲོགས་གྱུར་ཏེ། །
དྲངས་བསིལ་འདྲ་ཡང་ཕན་གནོད་ལས། །སྨན་གྱི་ཆུ་དང་དུག་ཆུར་འཛོག །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འགྲོགས་= གཅིག་ཁར་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནི། ལེགས་སྤྱོད་= སྤྱོད་ལམ་བཟངམོ།

ཆ་རོགས་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་བ་འཐབ་སྟེ་སྡོདཔ་ད་ ཆ་རོགས་དེ་གི་ལེགས་སྤྱོད་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཅིན་ དེ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ རང་གི་སྤྱོད་ལམ་ཡང་ གོང་འཕེལ་འགྱོ་ནི་དེ་གིས་ ཆ་རོགས་དེ་ རང་གི་དགེ་བའི་གྲོགས་ལུ་འགྱུར་ནི་དང་། ཁོ་གི་སྤྱོད་བཟང་དེ་ མར་འགྲིབ་སྟེ་འགྱོ་བ་ཅིན་ རང་ལུ་གནོད་ནི་དེ་གིས་ སྡིག་པའི་

གྲོགས་ལུ་ འགྱུརཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་གཉིས་ དྭངས་འཚེར་འཚེར་དང་ བསིལ་ཧོང་ཧོ་ཨིནམ་འདྲ་རུང་། གཞན་ལུ་ཕན་གནོད་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཕན་མི་ལུ་སྨན་ཆུ་ཟེར་བཞག་ནི་དང་། གནོད་མི་ལུ་ དུག་ཆུ་ཟེར་བཞགཔ་ཨིན།

༢༩ རང་བཞིན་བཟང་པོ་ལུ་ག་གིས་ཡང་དགའ།

བློ་ལྡན་རང་བཞིན་བཟང་པོ་དེ། །མཆོག་དམན་བར་མ་ཀུན་གྱིས་བསྟེན། །
འཇུག་ངོགས་བདེ་བའི་རྫིང་བུ་ལ། །སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དགའ་ཞིང་འཇུག །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བློ་ལྡན= ལེགས་ཉེས་ཤེས་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ། མཆོག་དམན་བར་མ= དྲག་ཞན་བར་མ། འཇུག་ངོགས་བདེ་བ= འཇུལ་གོ་བདེ་ཧྲག་ཧྲ་ཡོད་མི། ཐྱེང་བུ= ཆུའི་ཐྱེང་།

ལེགས་ཉེས་ཕྱེ་ཚུགས་པའི་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པའི་ཁ་ལུ་ རང་བཞིན་ཡང་བཟངམ་ཨིན་མི་དེ་ལུ་ སྐྱེ་བོ་མཆོག་དམན་བར་གསུམ་ ག་ར་གིས་བསྟེནམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། འཇུལ་གོ་བདེ་ཧྲག་ཧྲ་ཡོད་པའི་ ཆུའི་ཐྱེང་དེ་ལུ་ མི་ག་ར་དགའ་ཞིང་སྤྲོ་བའི་ཐོག་ལས་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༠ ངན་པ་ལུ་ག་གིས་ཡང་མི་དགའ།

ཁེངས་དྲེགས་གདུག་རྩུབ་རྩིང་བ་ལ། །དོན་མེད་རྣམས་ཀྱང་དགྲ་རུ་སྲུང་། །
རྒྱགས་ཤིང་འཕྱར་བའི་གདྲ་མ། །ཛ་ཏུ་ཁྲོས་པས་ཏུབ་ཀྱིས་འབྲུང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཁེངས་དྲེགས= ཁམས་མཐོ་དྲགས། གདུག་རྩུབ= གཞན་ལུ་གནོད་པའི་སྤྱོད་ལམ། རྩིང་བ= མནོ་བསམ་མ་གཏང་པར་ རང་གིས་གང་དྲན་འབད་མི། རྒྱགས་པ= ང་རྒྱལ། འཕྱར་བ= གཞན་ལུ་འཕྱ་སློད་འབད་ནི། ཛ་ཏུ་ཏུ= ཧིན་དུའི་གཏམ་རྒྱུད་ནང་གི་དྲང་སྲོང་ཅིག་གི་མིང་། ཁྲོས་པ= ཅོག་པ་ཟ་ནི།

ལྷུང་ཁམས་མཐོ་དྲགས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་ སྤྱོད་ལམ་གང་དྲན་འབད་བ་ཅིན་ རང་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མི་དེ་ཚུ་གིས་ཡང་ དོན་དག་ག་ནི་ཡང་མེད་རུང་ རང་ལུ་དགྲ་འབད་འོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ང་རྒྱལ་གྱི་ཐོག་ལས་ གཞན་ལུ་འཕྱ་སློད་འབད་དེ་འོང་བའི་ ཆུ་མོ་གདྲ་དེ་ དྲང་སྲོང་ཛ་ཏུ་ཏུ་ ཅོག་པ་ཟ་བའི་དབང་གིས་ ཏུབ་ཐེངས་གཅིག་གིས་འབྲུང་ཏེ་ བཞག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

བྲེལ་ཡོད་གཏམ་རྒྱུད།

ཏེ་མ་ རྒྱལཔོ་དུག་ཅན་ཟེར་མི་ཅིག་གིས་ ས་འོག་དང་ས་སྟེང་གི་ སྡིག་པ་འདུག་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཆུ་མོ་གནྒཱ་དེ་མི་ཡུལ་ལུ་གཏང་གནང་ཟེར་ཞུཔ་ད། ལྷ་ཆེན་ཚངས་པ་གིས་ ལྷ་མོ་གནྒཱ་ལུ་ མོ་མི་ཡུལ་ལུ་འགྱོ་དགོཔ་འབད་བཀའ་གནང་ནུག།

ཨིན་རུང་མོ་གི་སེམས་ཁར་ མི་ཡུལ་ལུ་འགྱོ་བ་ཅིན་ མི་ག་གིས་ཡང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ནི་འདི་གིས་ ཁམས་ལོག་སི་སི་འགྱོ་འོང་མནོ་སྟེ་ འགྱོ་དགོ་མ་མནོ་རུང་། ལྷ་ཆེན་ཚངས་པའི་བཀའ་ལས་བརྒལ་མ་ཚུགས་པར་ ཅིགཔ་ཟ་སྟེ་ མ་རེ་མུ་རེ་བགྱུང་ཡི་ར་ གནམ་མེད་ས་མེད་སྐད་རྐྱབ་སྟེ་ རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་ལུ་འབབས་ནུག།

དེ་བསྐང་ ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་དེ་ཁར་ སྒོམ་རྐྱབ་སྟེ་བཞུགས་ཡོདཔ་ལས་ ཁོ་གི་སྒོམ་སྒྲུབ་ལུ་བར་ཆད་རྐྱབ་མས་ཟེར་ ཁོ་ཅིགཔ་ཟ་སྟེ་ ལྷ་མོ་གནྒཱ་ ཁོ་གི་སྐྱུའི་རལ་པའི་ནང་བཙུགས་ཏེ་བཞག་དཔ་ལས། ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་ལེ་ཤ་ཅིག་སོང་རུང་ རལ་པའི་མཐའ་ འཚོལ་མ་འཐོབ་པར་ དེ་ནང་ལུས་སོཔ་ཨིན་མས། དེ་ལས་རྒྱལཔོ་དུག་ཅན་པའི་ སྲས་བརྒྱུད་ཚུ་གིས་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་ལུ་ གསོལཝ་བཏབ་ལས་ རལཔ་བཅེར་ཏེ་ བཏོན་བཏང་ནུག།

ད་རུང་མོ་ར་ཅིགཔ་ཟ་ཕ་མ་སངས་པར་ སྐད་རྐྱབ་སྟེ་ར་འགྱོཝ་ད། ཏི་མ་ལ་ཡའི་རི་གཤམ་ལུ་ དྲང་སྲོང་ཛ་ཧུ་ནུ་ཟེར་མི་ཅིག་ སྒོམ་སྒྲུབ་འབད་དེ་བཞུགས་ཡོདཔ་ལས། ཁོ་ཡང་ཅིགཔ་ཟ་སྟེ་ ཁོ་གིས་ཧུབ་ཐེངས་གཅིག་ལུ་འཐུང་ད་ནུག།

དེ་ལས་རྒྱལཔོ་དུག་ཅན་པའི་སྲས་བརྒྱུད་ཨིན་མི་ རྒྱལ་པོ་སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟ་ཟེར་མི་འདི་གིས་ གསོལཝ་བཏབ་ལས་ དྲང་སྲོང་གིས་ཁ་ལས་བསྐྱུགས་ཏེ་ མོ་ཕྱི་ཁར་བཏོན་བཏང་ནུག དེ་ལས་འབབ་ན་ང་རྒྱལ་ཞི་སྟེ་ ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་ཐོག་ལས་ འཛམ་གླིང་མི་ཡུལ་ལུ་བྱོན་ནུག་ཟེར་ཨིན་མས།།

༣༠ ཞནམ་མཐོ་སར་བཀལ་བའི་སྐྱོན།

ཉམ་ཆུང་སྟེང་དུ་དཔའ་ཐལ་ན། །ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྟུང་གྱུར་ཏེ། །
ཆུ་ལ་རྒྱལ་གྱིས་དྲེགས་པའི་ཉ། །སྐམ་ལ་ཡར་ན་འཆི་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཉམ་ཆུང་= ཞནམ། དཔའ་ཐལ= དཔའ་རྟགས་ཆེ་དྲགས་ན། ཉམ་ང་= འཇིགས་སི་སི། གཡང= ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ས་གོ། ལྟུང་= བུད་ན། དྲེགས་པ་= ང་རྒྱལ།

ཞནམ་མཐོ་སར་ལྡོངཔ་ད་ དཔའ་རྟགས་གཡུད་བསྒྱུར་བ་ཅིན། ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ གཉེ་བ་འཛོགས་པའི་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་གནས་ལུ་ བུད་དེ་འགྱོ་འོང་། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ནང་ལུ་རྩལ་རྒྱབ་ཤེས་པའི་ ང་རྒྱལ་གྱིས་དཔའ་རྟགས་སྒྱུར་མི་ཉ་དེ། ཡར་འཕར་རྒྱབ་སྟེ་སྐམ་སར་ལྡོད་པ་ཅིན་ ཤི་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ལུ་འགྱུར་ཉོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༡ རིགས་ངན་གྱི་འབད་གཤག།

རིགས་ངན་ཅུང་ཟད་འཕྱོར་ན་ཡང་། །རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུའི་ཁེངས་དྲེགས་འཛིན། །
གཙང་རོང་དོག་མོའི་ཆུ་ཕྲན་དེ། །ཨུར་སྒྲ་རྒྱ་མཚོའི་ཐ་སྒྲོང་འདྲ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རིགས་ངན= མི་རིགས་ཞནམ། འཕྱོར= འཕྱོར་པ་ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡནམ་འགྱོ་ནི། གཙང་རོང་དོག་མོ་= རིའི་ཁོངས་དོག་དྲག

མི་རིགས་ཞནམ་དེ་ཚུ་ འཕྱོར་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཨ་ཙི་ཅིག་འཐོབ་ཅིག་ རྒྱལ་པོའི་གོ་ས་ཐོབ་ཚེཕ་བཟུམ་གྱི་ ང་རྒྱལ་བསྐྱེདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རིའི་ཁོངས་དོག་དྲག་ཚུ་ལས་མར་འབབ་མི་ ཆུ་ཆུང་ཀུ་དེ་ཚུ་ རྒྱ་མཚོའི་ཐ་རླབས་འཁྲུག་དོ་བཟུམ་གྱི་ ཨུར་སྒྲ་ལྡིར་ཏེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

༣༢ མཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་སྐྱོན།

ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་མ་བསྐོར་བའི། །སྐྱེ་བོ་བླུན་པོ་རང་མཐོང་ཆེ། །
ཁྲོན་པའི་ཆུ་ལ་འཁྱིང་བ་ཡི། །རུས་སྦལ་རྒྱ་མཚོའི་གཏམ་གྱིས་ཤི། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རང་མཐོང་ཆེ་བ་= རང་ར་ཨིན་མནོ་ནི། ཁྲོན་པ་= ཆུང་ཁྲིང་། འཁྱིང་བ་= དཔའ་ཉམས་བརྟོན་ཏེ་སྡོད་ནི།

ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ རྒྱལ་ཁམས་བསྐོར་ཏེ་མ་འགྱོ་བའི་ སྐྱེ་བོ་བླུན་པོ་དེ་ཚུ་ རང་ར་ཨིན་ཟེར་མནོ་སྟེ་སྡོདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ཁྲིང་ཆུང་ཀུ་ནང་སྡོད་མི་ རུས་སྦལ་དེ་ཚུ་ རང་གི་སྡོད་གནས་དེ་ར་སྦོམ་མནོ་སྟེ་སྡོད་པའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱ་མཚོ་སྦོམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གོ་ཏེ་ བལྟ་བར་སོངམ་ད་ དོན་ཧིང་གག་སྟེ་ཤི་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

འབྲེལ་ཡོད་གཏམ་རྒྱུད།

ཧེ་མ་ ཆུའི་ཁྲིང་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ནང་ རུས་སྦལ་ཅིག་སྡོད་དོ་ཡོདཔ་ཨིན་མས། ཁོ་གཏེ་ཡང་མ་ལྡོདཔ་ལས། ཁོ་གི་ཁྲིང་འདི་ལས་སྦོམ་ཅིག་ གཏེ་ཡང་མི་འོང་ཟེར་མནོ་སྟེ་ དཔའ་རྫམ་བཙོང་ཏེ་སྡོད་པའི་བར་ན་ར། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོའི་ནང་ལས་འོང་མི་ རུས་སྦལ་ཅིག་དང་མཇུག་དེ་ ཁོང་གཉིས་བློ་བོ་རྐྱབ་སྟེ་སྡོད་ནུག

དེ་ལས་རྒྱ་མཚོའི་རུས་སྦལ་གྱིས་ ཁོ་རའི་སྡོད་གནས་རྒྱ་མཚོ་དེ་གི་ལོ་རྒྱུས་སླབ་ད་ ཁྲིང་གི་རུས་སྦལ་ཡིད་མ་ཆེས་པར། རྒྱ་མཚོ་སྦོམ་ཟེར་རུང་ ང་གི་ཁྲིང་དེ་གི་དཔྱ་གཅིག་འབད་རུང་ ཡང་ན། དཔྱ་གཉིས་དེ་ཅིག་ལས་ བརྒལ་ཏེ་ མི་འོང་ཟེར་སླབ་ནུག།

དེ་ལས་ཁོང་གཉིས་མ་འཆམ་པར་ མཐའ་མར་རྒྱ་མཚོ་བལྟ་བར་སོངམ་ད། རྒྱ་མཚོའི་སྦོམ་ཆུང་ལུ་བལྟ་སྟེ་ ཁྲོན་པའི་རུས་སྦལ་དེ་ དོན་ཧིང་གག་སྟེ་ཤི་སོངཔ་ཨིན་མས།

༣༣ མ་རབས་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད།

ཐ་ཤལ་རྣམས་ནི་མགུ་སླ་ཞིང་། །མགུ་བའི་མོད་ལ་ཁྲེལ་ཡང་སླ། །
ཕུ་ཐག་ཐུང་བའི་ཆུ་ཕྲན་དེ། །བྲུབས་དང་བྲི་བ་ཡུད་ཙམ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཐ་ཤལ་= མ་རབས། མགུ་སླ་བ་= ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ་འཇམ་ཏོང་ཏོ། མོད་ལ་= དེའི་འཕྲོ་ལས། ཁྲེལ་= ཅིག་པ་ཟ་ནི། བྲུབས་= ཡར་འཕེལ་ནི། བྲི་བ་= མར་ཉམས་ནི།

སྐྱེ་བོ་མ་རབས་དེ་ཚོ་ ཏན་པའི་གཏམ་དང་ལྟ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེདཔ་འཇམ་ཏོང་ཏོ་དང་། ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ མ་ཏན་པའི་གཏམ་དང་ལྟ་ཆུ་ཀུ་ཅིག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དེའི་འཕྲོ་ལས་ཅིག་པ་ཟ་ནི་ཡང་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་ཀ་ཐག་རིངམ་མེད་པར་ ཕུ་ཐག་ཐུང་བའི་ཆུ་ཕྲན་དེ་ཚུ་ ཆརཔ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཡར་འཕེལ་ནི་དང་། ཆརཔ་ཆདཔ་ཅིག་མར་ཉམས་འགྱོ་ནི་ཡང་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིན་རོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

༣༤ མ་རབས་ངན་པའི་དྲིན་ལན་ལོག་འཇལ།

མ་རབས་གཅེས་པར་བསྐྱངས་ན་ཡང་། །དྲིན་དུ་མི་ཆོར་འཁྲུགས་པར་བྱེད། །
བསིལ་བའི་ཆུ་ཡིས་བྲན་ན་ཡང་། །རྡོ་ཞུན་ལྷག་པར་ཁོལ་ཞིང་ཚ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མི་ཆོར་= མི་ཤེས་ནི། འཁྲུགས་པ་= འཐབ་འཛིང་འབད་ནི། བྲན་= ཆུ་གཏོར་ནི། རྡོ་ཞུན་= རྡོ་བཞུ་བཞུ་བའི་ཁུ་བ། ལྷག་པར་= ཤུགས་སྲེ་ར།

མ་རབས་སྤྱོད་ངན་དེ་ཚུ་ལུ་ ག་དེམ་ཅིག་ གཅེས་གཅེས་ཕངས་ཕངས་སྦེ་ བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་ཏེ་བཞག་རུང་། བཀའ་དྲིན་མི་ཆོར་བར་ ལོག་སྟེ་རང་ལུ་འཐབ་འཛིང་འབདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། བྲག་རྡོ་བཞུ་བཞུ་བའི་

ཁྱུ་བ་དེ་ལུ་ རྒྱ་བསིལ་ཏོང་ཏོ་གཏོར་རུང་ ཁོདམ་འགྲོ་ནི་ཕར་ར་བཞག་ ད་རུང་ཤུགས་སྦྲེ་ར་ཁོལ་ཏེ་ ཚ་ཏོམ་འགྲོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༥ སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མཛོད་བྱ།

དམ་པ་རྣམས་ལ་གནོད་བྱས་ཀྱང་། །ཁྲོ་མེད་བཟོད་པས་བདེ་བར་གནས། །
བཙོ་ཡི་སྨུགས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་རྒྱུ། །འཁོལ་བཞིན་པ་ཡིས་བྲན་ཡང་བསིལ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བཙོ་བའི་སྨུགས= རྒྱ་ཚན་འཁོལ་འཁོལཕ་ནང་རྒྱབ་ནི་གི་སྨུགས། ཁྲོ་མེད་=ཅིགཔ་བཟའ་ནི་མེདཔ། འཁོལ་བཞིན་པ་= འཁོལ་ཏེ་ཡོད་མི།

སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ གནོད་པ་བཀལ་ཏེ་འབད་རུང་ དམ་པ་དེ་ཚུ་ ཁོང་ཁྲོ་མེད་པར་བཟོད་པ་བསྒོམ་པའི་ རྒྱོག་ལས་ བདེ་ཏོག་ཏོ་སྦེ་བཞུགསཔ་མ་ཚད་ ད་རུང་རང་ལུ་ ཕན་ཡང་བཏགས་ཏེ་ གནངམ་ཨིན། དཔེ་

འབད་བ་ཅིན། བཙོ་སྨུགས་རྒྱབ་རྒྱབ་པའི་ རྒྱ་ཚན་ཁོལ་ཏེ་ཡོད་མི་འདི་གིས་ ནདཔ་ཚུ་ལུ་གཏོར་ཏེ་འབད་རུང་ ཚ་ནི་ཕར་ར་བཞག་ རེང་སྐྱལ་བསིལ་ཏོང་ཏོ་ འོང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༦ ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད།

ཁྲེལ་མེད་རྣམས་ལ་ཕན་བཏགས་ཀྱང་། །བྱ་བ་ཟིན་ན་བརྗེད་པར་འགྱུར། །
རྒྱ་ཡི་ཕ་རོལ་བརྒལ་བ་ན། །གྲུ་གཟིངས་ལྟོས་པ་མེད་པ་དོར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བྱ་བ་ཟིན་པ་= ལཱ་ཛོགས་ནི། ལྟོས་པ་མེད་པ་= བལྟ་ར་མ་བལྟ་བར།

ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་ཀྱི་མི་ལུ་ ཕན་པ་བཏགས་རུང་ ལྷ་དེ་ཇོགས་པའི་མཐའ་མར་ ཕན་བཏགས་མི་དེ་ བརྗེད་དེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་ཕ་ཀ་བཀལ་ནི་ལུ་ གྲུ་དེ་མེད་ཐབས་མེདཔ་ཅིག་ཨིན་རུང་ ཆུ་བཀལ་ཚརཝ་ད་ གྲུ་དེ་ལུ་ལྟོས་དགོཔ་ག་ནི་ཡང་མེདཔ་ལས་ སེམས་ཁ་ལས་ བརྗེད་དེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༧ མི་ངན་གྱིས་གཡུས་དཀྲུགས་པའི་སྐོར།

མི་ངན་རེ་རེས་བྱེད་པས་ཀྱང་། །ཡུལ་ཁམས་ཆེན་པོ་འཕྱུང་བར་བྱེད། །
དྲང་སྲོང་གདུག་པ་མཚོངས་པ་ཡིས། །སི་ཏཱ་ཚལ་བརྒྱར་གྱེས་ཞེས་གྲགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱེད་པ་= འབད་མི་གི་ལྷ། ཡུལ་ཁམས་ཆེན་པོ་= རང་གི་གཡུས་དང་རྒྱལ་ཁབ། འཕྱུང་= འཕྱུང་སློང་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཉེན་ཁ་ཅན་ལུ་འགྱུར་ནི། དྲང་སྲོང་གདུག་པ་= བསམ་སྦྱོར་ངན་པའི་དྲང་སྲོང་། ཚལ་བརྒྱར་གྱེས་པ= ཁ་ཐོར་འགྱོ་ནི། གྲགས་= དེ་སྒྲེ་སླབ་སྲོལ་ཡོདཔ།

བསམ་སྦྱོར་ངན་པའི་ མི་རེ་རེ་གིས་འབད་མི་ ལྷ་དེ་གིས་ཡང་ རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆ་ཚང་འཕྱུང་ནི་གི་ ཉེན་ཁ་ཡོདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་ངན་པ་ཅིག་གིས་ ཆུ་བོ་སི་ཏཱ་ནང་མཚོངས་པ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཆུ་དེ་ནགས་ཚལ་ལེ་ཤ་ནང་ ཁ་ཐོར་བཏང་ནུག་ཟེར་ གཏམ་རྒྱུད་ན་ལས་སླབ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༨ མི་ངན་ལུ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན།

དམུ་རྒོད་སྐྱེ་བོས་སྲུན་ཕྱུངས་རྣམས། །དམ་པ་ལ་ཡང་ཡིད་མི་རྟོན། །
ཆུ་ཟླུམས་བསྒྲུས་བྱས་ངང་མོ་ཡིས། །ཉིན་མོའང་པད་རྩ་ཟ་མི་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དམུ་རྒོད་= རང་རྒྱུད་དུལ་མ་ཚུགས་མི། སྲུན་ཕྱུངས་= སེམས་བསྲུན་ཏེ་འགྱོ་ནི། ཡིད་མི་རྟོན་པ་= ཡིད་ཆེས་མི་འབད་ནི། བསྒྲུས་པ་= མགོ་སྐོར་གི་འོག་ལུ་ཚུད་ནི། པད་རྩ་= མེ་ཏོག་པདྨའི་རྩ་བ།

རང་སེམས་དུལ་མ་ཚུགས་པའི་ཁར་ མི་གཞན་གྱིས་ སེམས་བསྣུན་ཏེ་སྡོད་མི་དེ་ཚུ་ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཚུ་ལུ་ཡང་ ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་མ་ཚུགས་པར་འགྱོཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་ནང་གི་བླཔ་དཀརཔོ་སྦྲེ་མཐོངམ་ད། ཨོམ་ ཨིན་མས་མནོ་སྟེ་ འཐུང་པར་འགྱོཔ་ད་ འཐོབ་མ་ཚུགས་པར་ རྒྱ་བླའི་མགོ་སྐོར་འོག་ལུ་ཚུད་མི་བྱ་དངམོ་དེ་ གིས་ ཉིན་མ་གི་དུས་ལུ་ མེ་ཏོག་པདྨའི་ར་ཏོག་ དཀརཔོ་མཐོང་རུང་ དེ་ཡང་མགོ་སྐོར་ཅིག་ཨིནམ་འོང་མནོ་ སྟེ་ མི་བཟའ་བར་སྡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༩ མི་ངན་ལུ་བཅོ་ཐབས་མེདཔ།

སྐྱེ་བོ་ངན་པ་བཅོས་ན་ཡང་། །རྒྱུན་དང་ལྡན་ཆེ་རང་མདོག་སྟོན། །
རྒྱ་སྒྲུང་འོལ་ཁ་བསྒྱུར་བ་དེ། །བྲུབས་ཆེ་སྔར་གྱི་ལམ་དུ་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྒྱུན་དང་ལྡན་ཆེ= རྒྱུ་རྐྱེན་འཛོམ་ད། རང་མདོག་སྟོན་= རང་གི་རང་བཞིན་ངོ་མ་དེ་སྟོན་ནི། འོལ་ཁ་བསྒྱུར་= རྒྱ་འགྲོ་སའི་ཁ་ཕྱོགས་བསྒྱུར་ནི། བྲུབས= ཡར་འཕེལ་ནི།

སྐྱེ་བོ་གཤིས་རྒྱུད་ངན་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ བཅོ་ཁ་རྐྱབ་སྟེ་ལེགས་ཤོམ་འགྱོ་རུང་ ནམ་ཅིག་ངན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འཛོམ་པའི་ སྐབས་ལུ་ ཧེ་མ་གི་རང་བཞིན་ག་ཨིན་མི་འདི་འཐོནམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་འགྲོ་སའི་ཁ་ཕྱོགས་ གཞན་ཁར་བསྒྱུར་ཏེ་བཞག་མི་འདི་ ནམ་ཅིག་གཙང་ཆུ་ཁོ་ར་བྲེས་ཆེ་ ཧེ་མ་གི་ལམ་བདའ་སྟེ་ ར་ འགྱོ་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༠ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལུ་འགྱུར་ལྡོག་མེདཔ།

དམ་པ་མཐོ་དམན་འབྱོར་རྒྱུད་སོགས། །ཅིས་ཀྱང་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་ཏེ།།
རྒྱ་བོ་བསིལ་ལམ་ཚ་ན་ཡང་། །ཚྭན་གྱི་རང་བཞིན་ག་ལ་འདོར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

འཁྱོར་རྒྱུད་= ཡར་འཕེལ་ནི་དང་མར་ཉམས་ནི། ཅིས་ཀྱང་=ག་དེ་སྦེ་འབད་རུང་། ནྲན་= ནྲོནམ།

སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ གོ་ས་མཐོ་དམན་ག་ཏེ་བཞུགས་རུང་ འབྱོར་པ་དང་ལྡན་པ་དང་ འཁྱོར་པ་ཉམས་ནི་ལ་སོགས་པའི་ གནས་སྐབས་ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་བྱུང་སྟེ་འབད་རུང་། རང་གི་རང་བཞིན་དེ་ ནམ་ཡང་འགྱུར་བ་མེདཔ་སྦེ་བཞུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་དེ་ཚུ་ བསིལ་ཏོང་ཏོ་ཨིན་རུང་འདྲ་ ཚ་ཏོམ་ཡར་སོ་རུང་འདྲ་ རྒྱ་རང་གི་རང་བཞིན་དེ་ ནྲོནམ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ དེ་ནམ་ཡང་འགྱུར་བ་མེད་པ་སྦོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༡ མི་ངན་བཏུལ་ནི་ལུ་ བསླབ་བྱ་ལས་ཉེས་ཁྲིམས་དྲགཔ།

མི་བསྲུན་སྐྱེ་བོ་གདམས་པ་ལས། །ནན་ཏུར་ལས་ཀྱིས་གདུལ་བར་སླ། །
གོས་ཀྱི་དྲི་མ་འཁྲུད་པ་ལ། །གཙང་མའི་རྒྱུ་ལས་འགྱུར་བྱེད་བཟང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

མི་བསྲུན་སྐྱེ་བོ་= གཤིས་རྒྱུད་ཐ་དྲགས་བཏུལ་མ་ཚུགས་མི། གདམས་པ་= བསླབ་བྱ། ནན་ཏུར་= དྲག་པོའི་ཉེས་ཁྲིམས། གདུལ་= བཏུལ་ནི། འགྱུར་བྱེད་= ཐུལ་ཏོ་དང་གླང་ལེབ།

གཤིས་རྒྱུད་ཐ་དྲགས་དེ་ཚུ་བཏུལ་དགོ་པ་ཅིན་ ཕན་པའི་བསླབ་བྱ་བྱིནམ་ལས་ དྲག་པོའི་ཉེས་ཁྲིམས་བཀལ་ཏེ་བཏུལ་བ་ཅིན་འཇམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གོ་ལ་གི་དྲིག་པ་འཁྲུ་ནི་ལུ་ རྒྱ་གཙང་ཏོག་ཏོ་ལས་ གླང་ལེབ་དབྱར་བ་ཅིན་དྲག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༢ ནང་གི་སྐྱོན་ཡོན་འབད་གཞག་ལས་ཤེས་ཚུགསཔ།

ལུས་ཅན་ནང་གི་སྐྱོན་ཡོན་རྣམས། །ཕྱི་རོལ་སྤྱོད་པས་མཚོན་ནུས་ཏེ། །
རྒྱ་སྐྱུར་ལྡིང་བས་རྒྱ་བོ་དང་། །ཏུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་བཞིན། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ལུས་ཅན་= ལུས་དང་ལྡན་པའི་མི་དང་སེམས་ཅན། ཕྱི་རོལ་= ཕྱི་ཁ། མཚོན་= ཤེས་རྟོགས་ནི། ཆུ་སྐྱུར་= ཆུ་བྱ།

མགོ་ནག་མི་གི་ ནང་ན་ཡོད་པའི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དེ་རྩུ་ ཕྱི་ཁའི་སྤྱོད་ལམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཤེས་རྟོགས་པ་ཡིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་བྱ་གནམ་ཁར་ལྡིང་ཏེ་ཡོདཔ་ལས་ དེ་གི་འོག་ལུ་ཆུ་ཡོདཔ་ ཤེས་རྟོགས་ནི་དང་། དུ་པ་འཐོནམ་ལས་ ས་ཕྱོགས་དེ་ན་མེ་ཡོདཔ་ཤེས་རྟོགས་པ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༣ རང་སྐྱོན་མཐོང་པར་ལྷ་ཁག་ཡོདཔ།

གཞན་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་མཐོང་སླ་ཡང་། །རང་གི་སྤྱོད་རྩུལ་མཐོང་བར་དཀའ། །
མཚོ་ནང་ནམ་མཁའི་གླ་སྐར་ཀུན། །གསལ་ཡང་རང་གི་གདོང་མི་མཐོང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

སྤྱོད་རྩུལ་= འབད་གཞག གསལ་= མཐོང་ནི།

གཞན་གྱི་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་རྩུ་ ག་དེ་སྦེ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་དེ་ མཐོངམ་འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིན་རུང་ རང་གི་འབད་གཞག་འདི་ ག་དེ་སྦེ་འབད་དོ་ག་མཐོང་པར་ལྷ་ཁག་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། མཚོ་ནང་ལུ་ གནམ་གྱི་གླ་བ་དང་ སྐརམ་རྩུ་ཁྲ་ལམ་ལམ་སྦེ་མཐོང་རུང་ མཚོ་ཁོ་རང་གི་གདོང་ ག་དེ་སྦེ་ཡོད་ག་ མཐོང་མི་རྟོགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༤ ལྷ་ངནམ་གིས་ཕྱུགས་མ་བརྟནམ།

བསམ་ངན་གཡོ་སྒྱུ་ཆེ་དྲགས་ན། །ལམ་རྒྱུགས་འདྲ་ཡང་ཕྱུགས་སུ་འཕྱུང་། །
ཆུ་གླུང་གྱུ་གྲུར་བགྲོད་པ་ཡང་། །བབས་ཀྱིན་ཐུར་ནས་ཐུར་དུ་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལམ་རྒྱུགས་= ལམ་འགྲོ་འབྱུང་ན། རྒྱ་གླུང་= གཙང་རྒྱ། གྱུ་གྱུ་= ཡག་ཡོག བགྲོད་པ། འགྱོ་ནི་= ཐུར་ནས་ཐུར་= མ་ལས་མར།

བསམ་པ་ངན་པའི་ཐོག་ལས་ གཡོ་སྒྱུ་གི་ལྟ་དེ་རྩུ་ ཆེ་རང་ཆེ་དྲག་པ་ཅིན་ གནས་སྐབས་ཅིག་ བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ལེགས་ཤོམ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཚོར་རུང་ ཕུགས་ལུ་རང་ཉིད་འཕུང་བའི་གཞི་ཅིག་རང་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་རྒྱུ་དེ་རྩུ་ཕར་དང་རྩུར་ ཡག་ཡོག་སྦྲེ་འགྱོ་འགྱོ་ཡི་རང་ མཐའ་མར་གྱེན་ལུ་ལོག་མི་ཚུགས་པར་ མ་ལས་མར་ར་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩༥ འགྲོ་ལམ་ཐུབ་པའི་རྟགས།

རིགས་རྒྱུད་ཟད་འདོད་བུ་ངན་སྐྱེ། །བསོད་ནམས་ཟད་འདོད་བསམ་ངན་འཆར། །
རང་ཉིད་བརླག་འདོད་རིག་པ་རྒོད། །རྒྱ་མིག་སྐམ་འདོད་སྡིགས་མ་མང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འདོད་= རནམ་ད། བརླག་= མེདཔ་གཏང་ནི། རིག་པ་རྒོད་= མི་དྲན་དགུ་དྲན་དྲན་ནི། རྒྱ་མིག་= གྲུབ་རྒྱུ་དང་ ས་ནང་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འཐོན་པའི་རྒྱུ། སྡིགས་མ་= ཕྱུགས་སྡིགས་རག་རོག

རིགས་རྒྱུད་ཟད་དེ་འགྱོ་རནམ་ད་ བུ་ངན་པ་སྐྱེ་ནི་དང་། བསོད་ནམས་ཟད་རནམ་ད་ རང་ལུ་བསམ་ངན་ཤར་ནི། རང་མེདཔ་འགྱོ་ནི་གི་ དུས་ཚོད་རནམ་ད་ མི་དྲན་དགུ་དྲན་དྲན་རྩུ་དྲནམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གྲུབ་རྒྱུ་དེ་རྩུ་སྐམ་རནམ་ད་ ཕྱུགས་སྡིགས་རག་རོག་ལེ་ཤ་འཐོན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩༦ བླུན་པོ་དང་མཁས་པའི་ཁྱད་པར།

བླུན་པོས་དལ་བརྒྱུས་བསྒྲུབས་ན་ཡང་། །གྲགས་པ་བློ་ལྡན་གཞན་གྱིས་ཁྱེར། །
རི་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ཡང་། །བསྐྱེད་པའི་གྲགས་པ་རྒྱ་ཡིས་འཐོབ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ངལ་བརྒྱུས་= དཀའ་ལས་བརྒྱ་ཕྲག་གི་ཐོག་ལས། གྲགས་པ་= གཏམ་སྙན་གྲགས།

མཚོ་བསམ་རྒྱ་ཆེ་དྲག་སྒྲེ་ གཏང་མ་ཞེས་པའི་གླུན་པོ་དེ་ཚུ་གིས་ དཀའ་ལས་བརྒྱ་ཕྲག་གི་ཐོག་ལས་བསྒྲུབས་པའི་ གྲུབ་འབྲས་ལཱ་གི་ གཏམ་དང་སྙན་གྲགས་དེ་ཚུ་ བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པའི་ མཁས་པ་གཞན་གྱིས་འབག་སྟེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རི་ལས་སྐྱེས་པའི་མེ་ཏོག་པདྨ་དེ་ སྐྱེ་ས་རི་ཁར་ཨིན་རུང་ ཁོ་ལུ་རི་སྐྱེས་ཟེར་མི་སླབ་པར་ ཆུ་སྐྱེས་ཟེར་སླབ་ནི་དེ་གིས་ བསྐྱེད་པའི་ལཱ་གི་མིང་གཏམ་དེ་ ཆུ་དེ་ལུ་འཐོབ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་གསུམ་པ༽

༡༧ ཚེསཔ་རྫུན་མ་ལུ་དོགས་ཟོན་འབད་དགོཔ།

ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་མི་ལྡན་ཡང་། །དམ་པ་སྒྲོག་པས་སྐྱེ་བོ་བསླུ། །
སྣང་ཆར་བཙུད་དང་བྲལ་བ་ཡི། །ཐན་ཁྱེར་སྤྲིན་གྱི་འབྲུག་སྒྲ་བཞིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་= དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཉམས་ལེན་གྱི་ཡོན་ཏན། དམ་པ་སྒྲོག་པ་= སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཨིན་ཟེར་སླབ་ནི། སྐྱེ་བོ་བསླུ་བ་= གཞན་མགོ་སྐོར་གཏང་ནི་= སྣང་ཆར་བཙུད་དང་བྲལ་བ། ཆརཔ་མེད་པ་= ཐན་ཁྱེར་ སྐམ།

མི་ལ་ལུ་གཅིག་གིས་ རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ ཡོན་ཏན་ག་ནི་ཡང་མེད་རུང་ རང་གིས་རང་ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཨིནམ་བཟོཝ་མ་ཚད་ ཁ་ལས་ཡང་དེ་སྦེ་སླབ་སྟེ་ གཞན་མགོ་སྐོར་གཏང་མི་ལེ་ཤ་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆརཔ་ག་ནི་འབབ་ནི་མེད་པའི་ སྤྲིན་སྐམ་དེ་གིས་ འབྲུག་སྒྲ་ལྡིར་དོ་བཟུམ་ཅིན་ཨིན།།

༡༨ ད་རེས་ནངས་པའི་མཁས་པ་ཚུ་གི་སློབ་སྦྱོང་མཛད་ཚུལ།

སྙིགས་དུས་རང་བྱུང་ཀུན་མཁྱེན་རྣམས། །སྦྱངས་ཚེ་ཕལ་པ་ལས་ཀྱང་རྟུལ། །
རང་བྱུང་ཚུ་ཚན་སྟར་ཚ་ཡང་། །བསྐོལ་ན་ཚུ་གྲང་རྗེས་སུ་ཁོལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྙིགས་དུས= དུས་ཀྱི་ལྷག་མ། དུས་ཚོད་སྐྱོ་ཤོས། ད་རེས་ནངས་པ་གི་དུས་= རང་བྱུང་ཀུན་མཁྱེན་= ལྷབ་མ་ དགོ་པར་ག་ར་ཤེས་མི། སྦྱངས་ཚེ་= སློབ་སྦྱོང་འབད་བའི་ཚེ། རྟུལ་= རིག་པ་རྟུག་རྡུགས། རང་བྱུང་ཚུ་ཚན་= ཚ་ཚུ། ཚུ་གྲང་= ཚུ་ཁོདམ་བསིལ་ཏོང་ཏོ།

ད་རེས་ནངས་པ་གི་དུས་ཚོད་ནང་འབྱོན་མི་ ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འདི་ཚུ་ ནང་ཀོ་ནང་ལས་ག་ར་ཤེསཔ་ཨིན་རུང་ སློབ་སྦྱོང་འབད་བའི་ཚེ་ མི་ཕལ་པ་དེ་ཚུ་བས་ རིག་པ་རྣུག་ཤོས་ཅིག་སྦེ་མཛལཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཚ་ཆུ་དེ་ཚུ་ མ་པ་ལས་ཚ་དྲོམ་ཨིན་རུང་ ཆུ་ཁོངམ་ཅིག་དང་འདྲནའདྲ་བསྐོལ་བ་ཅིན་ ཚ་ཆུ་དེ་ ཆུ་ཁོངམ་གི་ཤུལ་ལས་འཁོལ་དོ་བཟུམ་ཅིན་ཨིན།།

༤༩ ཁ་དང་ལག་ལེན་རྟགས་མ་མཐུནམ།

ཊིད་པོ་ཁ་ཡིས་ཆོས་ཤོད་མཁན། །ཤེས་རྒྱུད་གདོལ་པ་ལས་ཀྱང་ཐུ། །
དགུན་དུས་ནྷངས་པ་ན་བུན་བཞིན། །འཐིབས་པའི་གླིང་དེ་ལྷག་པར་གྲང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཊིད་པོ་= ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལས་རག་རོག་ཅིག་ཤེསཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཤེས་རྒྱུད་རྒྱབ་དྲགས་ཡར་སོ་མི། གདོལ་པ་= གཤན་པ། ཐུ་= གདུག་དྲགས། ན་བུན། དུ་པ་དང་ནྷངས་པ་འདྲེས་པའི་ས་སྨུག གླིང་། སྒྲུག་ལུ།

ཆོས་ཀྱི་སྐོར་ལས་ རག་རོག་ཅིག་ཤེསཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཤེས་རྒྱུད་རྒྱབ་དྲགས་ཡར་སོ་མི་དེ་ཚུ་ ཁ་ལས་ཆོས་བཤད་དེ་འབད་རུང་ ནང་གི་ཤེས་རྒྱུད་ལུ་བལྟ་བ་ཅིན་ དམར་མཁནམ་ཅིག་བས་ ཐ་རྣུག་ཤོས་ཅིག་སྦེ་འོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གནམ་དགུན་གྱི་དུས་ལུ་ སའི་ནྷངས་པ་ས་སྨུག་བཟུམ་ འཐིབས་ཏེ་ཡོད་པའི་སྒྲུག་ལུ་ ཧེང་སྐལ་ར་ གྲང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༠ སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྤྱོད་ཚུལ།

དམ་པའི་སྐྱེ་བོ་ཉམ་ཐག་ཀྱང་། །ཆོས་དང་འགལ་བའི་ལས་མི་བྱེད། །
ཆར་འདོད་བྱི་འུ་སྐོམ་ན་ཡང་། །ས་ལ་བབས་པའི་ཆུ་མི་འཐུང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཆར་འདོད་བྱིའུ= ཆར་པའི་ཆུ་རྐྱངམ་གཅིག་འཐུང་མི་བྱིའུ་ཅུང་།

སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ ཉམ་ཐག་འོ་བརྒྱལ་བྱུང་རུང་ ཆོས་དང་འགལ་བའི་ལྷ་དེ་ཚུ་ རྩ་ལས་ར་མི་མཛདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆར་ཆུ་རྐྱངམ་གཅིག་འཐུང་མི་བྱིའུ་ཅུང་དེ་ཚུ་ ཁ་སྐོམ་སྟེ་རུང་ ས་ཁ་ལས་མར་བབས་ཏེ་ འོངས་པའི་ ཆུ་ཚུ་ རྩ་ལས་ར་མི་འཐུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༧ བསམ་པ་དང་ལག་ལེན་འགལ་ལྷ།

དགེ་སྦྱོར་བརྩོན་པར་འདོད་པ་དང་། །ལོག་པའི་འཚོ་བ་སྒྲུབ་པ་འགལ། །
མེ་ཏོག་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །ཆུ་ཚན་བླུགས་ན་ཕན་འགྱུར་རམ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

དགེ་སྦྱོར་= ཁ་ཐུན་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ལྷ། འདོད་པ་= འབད་ནི་ཨིན་ཟེར་སླབ་ནི། ལོག་པའི་འཚོ་བ་= ཆོས་ཀྱི་དོན་ལུ་དང་ ཡང་ན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ཨིན་ཟེར་སླབ་ཞིནམ་ལས་ དཔལ་འབྱོར་བསྡུ་སྐོང་འབད་དེ་ རང་དོན་ལུ་གཏང་ནི། བསྐྱེད་= ཡར་བསྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

དགེ་བའི་ལྷ་ མཚམས་སྒྲོན་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་ གཏང་ནི་ཨིན་ཟེར་སླབ་ཞིནམ་ལས་ རང་གི་འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ ལོག་པའི་ཐོག་ལས་བསྒྲུབ་ནི་དེ་ རྒྱབ་འགལ་གྱི་ལྷ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། མེ་ཏོག་ཡར་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ཨིན་ཟེར་སླབ་ཞིནམ་ལས་ དེ་ནང་ཆུ་ཚན་བླུག་པ་ཅིན་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་འོང་ག? མི་འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༨ ཉམས་རྒྱུད་བྱུང་སྟེ་འབད་རུང་སྣང་དག་མེདཔ།

ཆེན་པོ་རེ་ཞིག་རྒྱུད་ན་ཡང་། །སླད་ནས་གཞི་བྱིན་རྒྱས་པར་འགྱུར། །
འཁྲུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཆུད་པའི་མཚོ། །སོ་ག་རིམ་གྱིས་འཕྱུར་ནས་འོང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

རེ་ཞིག་= གནས་སྐབས་ཅིག། ཀྱུད་= མར་ཉམས་འགྲོ་ནི། སླད་ནས་= ཕྱུལ་ལས། འཁྲུགས་པ་= འཁྲེག སྤུབས་སུ་ཆུད་པ་= སྦུག་ཁར་ཚུད་ནི་དང་། བསྟམ་ཏེ་ཡོད་མི། འཕྱུར་= གོང་དུ་འཕེལ་བ།

དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ལྡན་པའི་ མི་སྤྱོམ་དེ་ཚུ་ གནས་སྐབས་ཅིག་མར་ཉམས་སོ་སྟེ་འབད་རུང་ ཕྱུལ་ལས་ གཟི་བརྗིད་དབང་ཐང་རྒྱས་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། འཁྲེག་གིས་བསྟམས་ཏེ་ཡོད་མི་ མཚོ་དེ་ གནམ་སོ་ཁ་ལུ་ རིམ་གྱིས་འཕེལ་ཏེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༣ ཚར་གཅིག་འཕེལ་རུང་ལོག་སྟེ་ཉམས་ནི།

བློ་དང་རྩོལ་བ་ཞན་པའི་མིས། །ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་ཀྱང་མོད་ལ་འགྲིབ།།
རྫིང་ཆུ་ལྷག་ཆུ་ཆད་པ་དེ། །གང་ཡང་མྱུར་དུ་བསྐམ་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བློ་= རིག་པ། རྩོལ་བ་= འབད་རྩོལ། ཕུན་ཚོགས་= འབྱོར་པ་ལོངས་སྤྱོད། མོད་ལ་= དེའི་འཕྲོ་ལས། ལྷག་ཆུ་= ལྷག་ལས་འོང་མི་ཆུ། ཆུའི་ཀ།

ལྷ་འབད་ནི་གི་རིག་པ་དང་ འབད་རྩོལ་ག་ནི་ཡང་བསྐྱེད་མ་ཚུགས་པའི་ ཞན་པའི་མི་དེ་ཚུ་གིས་ སྟབས་ལེགས་སྟེས་དབང་གི་ཐོག་ལས་ གནས་སྐབས་ཅིག་འབྱོར་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་སྟེ་ ཐོབ་སྟེ་འབད་རུང་ དེའི་འཕྲོ་ལས་ར་ མར་ཉམས་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྫིང་ནང་འཁྱིལ་ཏེ་ཡོད་མི་ཆུ་དེ་ ལྷག་ལས་འོང་ནི་ཆད་སོང་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ གནས་སྐབས་ཅིག་གང་སྟེ་ཡོད་རུང་ ཡུན་མ་རིང་པར་སྐམ་སྟེ་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༤ རང་སྨྲུག་རང་གིས་ཉེ་ཕྱེ།

ནོར་མེད་འཚོར་དང་ཁ་ཞིམ་འདོད། །གཞུང་ལུགས་མ་སྦྱངས་མཁས་ཁུར་འཛིན། །
ཆུ་རྒྱལ་མི་ཤེས་མཚོ་བརྒལ་བ། །བསམ་བཞིན་རང་སྨྲུག་ཉེ་བ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འཚོར་= གཟབ་སྤྲོས་བརྒྱན་ནི། མཁས་ཁུར་འཛིན་པ་= མཁས་པའི་ལྟ་འབད་ནི། བསམ་བཞིན= མནོ་བསམ་བཏང་སྟེ་ར། ལྟ་ཁག་སྣེ་ར།

ནང་ན་རྒྱུ་ནོར་ག་ནི་ཡང་མེད་པའི་ ཕྱི་ཁར་གཟབ་སྤྲོས་བརྒྱན་ནི་དང་། ཁ་ཞིམ་ཟ་འདོད་བསྐྱེད་ནི། དེ་ལས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ གཞུང་ལུགས་ལུ་སྦྱངས་སྦྱངམ་ག་ནི་ཡང་མེད་པའི་ མཁས་པའི་ལྟ་འགན་འབག་ནི། རྒལ་མི་ཤེས་པའི་མཚོ་བརྒལ་ནི་དེ་ཚུ་ག་ར་ ལྟ་ཁག་འབད་ར་ རང་སྨྲུག་རང་གིས་རེན་བྱིན་ཏེ་ ཉེ་ཉེཕ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༥ རང་ཚོད་རང་གིས་གཟུང་དགོས།

མངའ་ཐང་བློ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་པས། །བསོད་ནམས་ཚད་ལས་འགོང་མི་རུང་། །
མཚོ་ཆུང་རང་གི་ཁྲོན་པ་ཡི། །ཚད་ལས་བརྒལ་ན་བོར་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བློ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་པ་= བློ་ཁོག་སྤྲོམ་སྦྲེ་བཅོང་ནི། འགོང་བ་= དེ་ལས་བརྒལ་ནི།

རྒྱལཔོ་དེ་ཚུ་ རང་གི་མངའ་ཐང་གི་དོན་ལུ་ བློ་རྒྱ་སྤྲོམ་སྦྲེ་བསྐྱེད་དགོ་ ཨིན་རུང་རང་གི་ ཚེ་ཧེ་མམ་དེ་གིས་ བསོད་ནམས་ག་དེམ་ཅིག་བསགས་བསགཔ་ཨིན་ན་ དེ་དང་ཡང་འཁྲིལ་དགོཔ་མ་གཏོགས། ག་དེམ་ཅིག་ འབད་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་ལྟ་འབད་བ་ཅིན་ སྐབས་མ་བདེཕ་འབྱུངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་

ཅིན། མཚོ་ཚུང་ཀུ་དེ་རྩུ་ རང་གི་ཕྱི་ཁའི་ཁྲོན་པ་དེ་གི་ ཚད་དང་འདྲན་འདྲ་བཞག་ནི་མ་གནོགས་ དེ་ལས་བརྒལ་བ་ཅིན་ ཕྱི་ཁར་བོར་ཏེ་འགྲོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༨ མ་འོངས་པའི་ཉེས་པ་རྟེ་མ་ལས་བཀག་དགོས།

དོན་ཆེན་ཐོག་ཏུ་མ་བབས་པའི། །དུས་ནས་ཐབས་དང་རིམ་གྲོ་བྱ། །
ཆུ་ལོན་སྣར་ནས་མ་བརྩིགས་ན། །བྲུབས་ནས་འོལ་ཁ་བསྒྱུར་བར་དཀའ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆུ་ལོན་= ཆུ་བྲུག། ཆུ་བཀག་ནི་གི་རྭ་བ། བྲུབས་= ཡར་བྲེས་ནི། འོལ་ཁ་= ཁ་ཕྱོགས།

ལེགསཔ་དང་ཉེསཔའི་ དོན་ཆེན་ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་འབད་རུང་ དུས་ཐོག་ལུ་མ་འབབ་པའི་རྟེ་མ་ལས་ ཐབས་དང་རིམ་གྲོ་ ག་ཅི་ཨིན་རུང་འབད་དགོཔ་ཨིན། མ་འབད་བ་ཅིན་ དུས་ཐོག་ལུ་འབབ་པའི་སྐབས་ལུ་ བཅོ་ཁ་རྐྱབ་ནི་ལྷ་ཁག་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་བྲུག་རྟེ་མ་ལས་མ་བརྩིགས་པ་ཅིན་ གཙང་ཆུ་བྲེས་ཏེ་འོང་པའི་བསྣང་ལས་ ཁ་ཕྱོགས་བསྒྱུར་ནི་དེ་ ལྷ་ཁག་ཡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༧ རང་མེདཔ་གཏང་མི་དེ་ དྲག་ཤོས་མེནམ།

དོན་མེད་ལས་ལ་ཕོད་བརྩུགས་ནས། །རང་ཉིད་ཉམས་བྱེད་དཔའ་བོ་མིན། །
ཆུ་ཡི་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལ། །མཆོངས་པས་སེངྒེ་ཤི་དང་འདྲ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཕོད་བརྩུགས་པ་= ཧད་བཏགས་བཙོང་ནི། ཉམས་པ་= མེདཔ་གཏང་ནི། དཔའ་བོ་= དྲག་ཤོས། གཟུགས་བརྙན་= འདྲ་པར། གྲིབ་མ།

དོན་དག་མེད་པའི་ལྷ་ལུ་ཧད་བཏགས་བཙོངས་ཏེ་ རང་གིས་རང་མེདཔ་གཏང་མི་དེ་ལུ་དྲག་ཤོས་ཟེར་ མི་སླབ། ལྷ་དེ་བཟུམ་སྤྲེ་མི་དེ་ དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སེང་གེ་གཅིག་གིས་ རྒྱ་ནང་ཤར་བའི་རང་གི་གྱིབ་མ་དེ་ལུ་ ཙིགཔ་ཟ་སྟེ་ མཆོངམ་ད་ སེང་གེ་ཁོ་ར་ཤི་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༢ དགྲ་བོ་ཐབས་ཀྱིས་བཏུལ་དགོས།

དགྲ་བོ་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཡང་། །སྤྱོད་ཚུལ་དཔལ་ཞིང་འཇམ་པོར་བྱ། །
རྒྱ་སྐྱུར་འཇབ་ཅིང་འགྲོ་བ་ཡིས། །ཉ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་ལ་ལྟོས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འདུལ་= བཏུལ་ནི། སྤྱོད་ཚུལ་= འབད་ཐངས། དཔལ= ལྷོད་ཆི་ཆི། འཇབ་= ཕུ་སིམ་སིམ་སྦྲེ་འགྱོ་ནི། འཛིན་= གཟུང་ནི། ལྟོས་= བལྟ་ནི།

རང་གི་དགྲ་བོ་དེ་ཚུ་ བཏུལ་དགོ་མནོ་བ་ཅིན་ བཏུལ་ནི་གི་ལྷ་འབད་ཐངས་དེ་ དྲག་པོའི་ཐོག་ལས་དང་ དེའི་འཐེ་ལས་མེན་པར་ ལྷོད་ལྷོད་དང་འཇམ་ཏོང་ཏོ་གི་ཐོག་ལས་འབད་དགོ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་བྱ་ཕུ་སིམ་སིམ་སྦྲེ་འགྱོ་ཞིནམ་ལས་ ཉ་དང་སྦལཔ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་མི་ཚུ་ལུ་བལྟཔ་ད་ བཏུལ་ཐབས་ག་ཅི་བཟུམ་སྦྲེ་དགོཔ་ཨིན་ན་ ཤེས་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༣ གཞན་གྱི་འཁོར་པ་ལུ་ མ་དགའཕ་བསྐྱེད་ནི་མེདཔ།

གཞན་ཕྱོགས་འཁོར་པ་ལ་སྡང་བས། །རང་གི་བསོད་ནམས་ཉམས་པར་ཟད། །
རྒྱ་གླང་དྲག་པོར་མཆོངས་པ་ན། །བདག་ཉིད་འཆི་ཡི་དེར་མི་གནོད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གཞན་ཕྱོགས་= མི་གཞན། སྡང་= མ་དགའཕ་བསྐྱེད་ནི། རྒྱ་གླང་དྲག་པོ་= གཙང་རྒྱ་སྦྲོམ་འདྲོག་སི་སི། ཟད་= རྫངམ་གཅིག

མི་གཞན་ལུ་འབྱོར་པ་ལོངས་སྤྱོད་འཐོབ་ད་ རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བཟོད་མ་ཚུགས་པར་ མ་དགའཕྲ་བསྐྱེད་པ་ཅིན། གཞན་ལུ་ག་ནི་ཡང་འབད་མ་ཚུགས་པར་ རང་གི་བསོད་ནམས་ཉམས་ནི་རྐྱངམ་གཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་སྦོམ་འཛོག་སི་སི་དེ་ཚུ་ནང་མཆོང་པ་ཅིན་ རང་ཤི་ནི་མ་གཏོགས་ གཙང་ཆུ་དེ་ལུ་ག་ནི་ཡང་འབད་མི་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༠ དགྲ་བཏུལ་དགོ་པ་ཅིན་ རང་ལུ་ཡོན་ཏན་དགོཔ།

དེ་བས་དགྲ་ལས་རྒྱལ་འདོད་ན། །ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་ལ་འབད་པར་བྱ། །
ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་བརྒལ་བའི་ཐབས། །ཐང་ནས་གྲུ་གཟིངས་འཚོས་པ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དེ་བས་= རྒྱུ་མཚན་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ། འཚོས་པ་= བཟོ་ནི།

གོང་ལུ་ཞུ་མི་ རྒྱུ་མཚན་དེ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རང་གི་དགྲ་ལས་ རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་དགོ་མནོ་བ་ཅིན། དགྲ་ལུ་ཐད་ཀར་ བྱང་འཕུད་རྐྱབ་ནི་མེན་པར་ རང་ལུ་ཡོན་ཏན་བསྒྲུབ་ནི་ལུ་ འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་དགོཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་སྦོམ་དེ་ཚུ་ལས་བརྒལ་དགོ་པ་ཅིན་ ཏེ་མ་ཐང་ན་སྡོད་པའི་བསྐང་ལས་ གྲུ་གཟིངས་བཟོ་སྟེ་ འགྱོ་དགོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༡ བསོད་ནམས་ཡོདན་གཞན་གྱིས་གནོད་མ་ཚུགསཔ།

རང་ལས་བསོད་ནམས་མ་ཉམས་ན། །དགྲ་བོ་ཁོ་ནས་མི་ཐུབ་སྟེ། །
ཆུ་མིག་རང་གིས་མ་སྐམ་ན། །ས་ཡིས་མནན་ཀྱང་ག་ལ་ཐུབ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རང་ལས་= རང་གི་ཁ་ཐུག་ལས། ཁོ་ནས།=རྐྱངམ་གཅིག་གིས། མི་ཐུབ་= གནོད་པ་བཀལ་མི་ཚུགས་པ། ཆུ་མིག་= གྲུབ་ཆུ། ཆུ་ས་འོག་ལས་ཐོན་ཏེ་འཁྱིལ་བའི་ཆུ་རྫིང་།

རང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ བསོད་ནམས་དེ་ར་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་ཅིན། ཕྱི་ཁའི་དགྲ་རྐྱེན་གཅིག་གིས་ གནོད་པ་བཀལ་མི་ཚུགས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གྲུབ་ཆུ་ར་ཁོ་ར་ མ་སྨྲམ་པར་ཐོན་ཏེ་ར་སྡོད་པ་ཅིན་ ཕྱི་ཁ་ལས་ས་བཀབ་སྟེ་མནན་རུང་ མནན་མི་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༦༢ ད་ལྟོ་གི་ལོངས་སྤྱོད་ ཚེ་ཧེ་མའི་ལས་ལུ་རག་ལསཔ།

དབུལ་ཕྱུག་དར་རྒུད་མཐོ་དམན་ཀུན། །སྔོན་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་གོ་རིམ་སྟེ། །
ཆུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲུབས་པ་ལས། །རི་གླིང་འཁོར་ཡུག་རིམ་པར་ཆགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དབུལ་ཕྱུག་= སྤྱང་ཀ་དང་ཕྱུགཔོ། དར་རྒུད་= ཡར་འཕེལ་ནི་དང་མར་ཉམས་ནི། སྔོན་སྤྱོད་ལས་= ཚེ་ཧེ་མའི་ལས།

སྤྱང་ཀ་དང་ཕྱུགཔོ་ དཔལ་འབྱོར་ཡར་འཕེལ་ནི་དང་མར་ཉམས་ནི་ གོ་ས་མཐོ་སར་འགྱོ་ནི་དང་ དམན་སར་འབབ་ནི་ ལ་སོགས་པ་ག་ར་ ཚེ་ཧེ་མའི་ལས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་དུ་འོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲུབས་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དང་ གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་དེ་ཚུ་ གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཆགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༦༣ མཁས་པ་དང་བླུན་པོའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར།

མཁས་པ་ཕལ་ཆེར་དབུལ་གྱུར་ལ། །བླུན་པོའི་སྐྱེ་བོ་ནོར་གྱིས་ཕྱུག །
རྟོག་མ་ཅན་གྱི་ཆུ་བོ་ལ། །སྦྲུལ་ལྡོང་འབྲུ་སྲིན་ལྷག་པར་མང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཕལ་ཆེར་= མང་ཤོས་ར། རྟོག་མ་ཅན་= རྟོག་མ་ལེ་ཤ་ཡོད་མི། སྦྲུལ་= སྦྲུལཔ། ལྡོང་= ཉ་དང་ སྦྲུལ་པའི་ཕྱུག་གྱུ། འབྲུ་སྲིན་= འབུཔ་སེམས་ཅན།

མཁས་པ་མང་ཤོས་ཅིག་ར་ སྤྱང་ཀ་བཟུམ་ཅིག་འོངམ་ཨིན་རུང་། སྐྱེ་བོ་བླུན་པོ་དེ་ཚུ་ ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ ཕྱུགཔོ་སྦྲི་འོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཧོག་མ་ཡོད་པའི་ཆུ་དེ་ཚུ་ནང་ སྦལཔ་དང་ལྦོང་བུ་ འབུཔ་སེམས་ཅན་ལེ་ཤ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༩ མཁས་པ་ལེ་ཤ་འཐོན་ནི་མེདཔ།

བརྒྱ་ཡི་ནང་ནས་དཔའ་བོ་དང་། །སྟོང་གི་ནང་ནས་མཁས་པ་སྐྱེ། །
མ་དྲོས་མཚོ་ལས་ཆུ་གསེར་དང་། །རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལས་ནོར་བུ་བྱུང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དཔའ་བོ། སྙིང་སྟོབས་སྦོམ་ཡོད་མི། དྲག་ཤོས། མ་དྲོས་མཚོ། གངས་རི་ཏི་སེའི་གདོང་ཁར་ཡོད་པའི་མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ།

མི་གྲངས་བརྒྱའི་ནང་ལས་ སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་དྲག་ཤོས་རེ་རེ་དང་ སྟོང་གི་ནང་ལས་ མཁས་པ་རེ་རེ་ཙམ་ཅིག་འབྱུངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། མཚོ་ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་ནང་ལས་མ་དྲོས་མཚོ་ལས་གསེར་འཐོན་ནི་དང་། དེ་ལས་སྦོམ་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༥ རྒྱུ་ནོར་སྤྱོད་མ་ཤེསཔ།

བློ་དང་མི་ལྡན་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །འབྱོར་པ་རྙེད་ཀྱང་སྤྱོད་མི་ཤེས། །
ཁྲི་ནི་སྙོམ་ཡང་ཆུ་གླུང་ལ། །རྟུབ་ཀྱིས་མི་འཐུང་བལྡག་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྙེད་= འཐོབ་ནི། སྤྱོད་= ལག་ལེན་འཐབ་ནི། བལྡག་= ལྕེ་གིས་ལེན་ནི།

བློ་གྲོས་རིག་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་མི་དེ་ཚོ་གིས་ འབྱོར་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་ རུང་ ལག་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཐབ་མི་ཤེས། དཔེར་འབད་བ་ཅིན། རོ་ཁྱི་དེ་ཚུ་ཁ་སྐོམ་སྟེ་འབད་རུང་ ཆུ་དང་འཕྱདཔ་ད་ ཧབ་སྟེ་འཐུང་མི་ཤེས་པར་ལྕེ་གིས་བལྡགས་ཏེ་འཐུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༦ ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་ནོར།

རང་གཞན་སུ་ལའང་མི་ཕན་པའི། །ནོར་དེ་མེད་པ་ཉིད་དང་མཚུངས། །
ཆུ་མེད་ས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཡང་། །སྨྱུ་ངམ་ཐང་ཞེས་ཀུན་གྱིས་འདོར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཚུངས་= འདྲ་བ། སྨྱུ་ངམ་ཐང་=' བྱེ་ཐང་། འདོར་= བཀོ་བཞག་ནི།

རང་དང་གཞན་ག་ལུ་ཡང་ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་དེ་ཚུ་ མེདཔ་དང་ཅོག་ར་འཐདཔ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་མེད་པའི་ས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ བྱེ་ཐང་བཟུམ་ཅིག་ཨིན་ཟེར་ ག་གིས་ཡང་བཀོ་བཞག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༧ རྒྱུ་ནོར་སྤྱོད་ཤེས་དགོཔ།

ལོངས་སྤྱོད་སྤེལ་བར་འདོད་པས་ཀྱང་། །ཅུང་ཟད་སྤྱོད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ། །
ཁྲོན་ཆུ་གཅུས་ན་འཕེལ་འགྱུར་ཞིང་།།བཞག་ན་སྐྱིགས་མས་བསྐམ་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཅུང་ཟད་= ཨ་ཙི་ཅིག། ཏུམ་ཁྲ་རེ། སྤྱོད་ཚུལ་= ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས། ཁྲོན་ཆུ་= ཨོམ་ཆུ། གཅུས་= བསལ་ནི། སྐྱིགས་མ་= ཕྱག་སྐྱིགས།

རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ ཉིས་ལྷབ་སུམ་ལྷབ་སྦེ་ སྤེལ་དགོ་མནོ་མི་དེ་ཚུ་གིས་ཡང་ སྦྱིན་པ་གཏང་ནི་ལ་སོགས་པའི་ ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་ཚུལ་ཨ་ཙི་ཅིག་ཤེས་དགོཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཨོམ་ཆུ་དེ་ཚུ་ཕྱུགས་སྐྱིགས་བསལ་ཏེ་བཏོན་གཏང་པ་ཅིན་ ཡར་འཕེལ་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན་རུང་ མ་བསལ་བར་ ཅང་བཏང་བཞག་པ་ཅིན་ ཕྱུགས་སྐྱིགས་གང་ཞིནམ་ལས་ རྙམ་སྟེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༢ ༼ ཀླུན་པོའི་རྒྱུ་ནོར་རང་གི་དགྲ་ཡིན་ཚུལ། ༽

ཀླུན་རྨོངས་འཁོར་པ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ལས་མ་འདས་ཏེ། །
གསེར་རིའི་བར་གྱི་རོལ་མཚོ་རྣམས། །ཏག་ཏུ་སྨུན་པའི་སྨག་གིས་ནོན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཀླུན་རྨོངས= ཀླུན་པོ་མི་ཤེས་པ། རྒྱུ་ལས་མ་འདས= རྒྱུ་ལས་བརྒལ་མ་ཚུགས་མི། རྒྱུ་ཨིན་ཟེར་བའི་ དོན། གསེར་རི= རི་རབ་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་ཡོད་མི་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་རི་བདུན། བར་གྱི་རོལ་མཚོ་= གསེར་ རི་བདུན་གྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་མཚོ། སྨུན་པའི་སྨག་= གནག་དུང་དུང་། ནོན= བསྒྲིབ་ནི།

ཀླུན་པོ་ག་ནི་ཡང་མ་ཤེས་མི་དེ་ཚུ་ལུ་ འཁོར་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེཝ་སྦེ་ཡོད་རུང་ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཅིག་ར་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གསེར་རི་བདུན་གྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་ རོལ་པའི་མཚོ་བདུན་དེ་ཚུ་ལུ་ དུས་ཨ་རྟག་ར་གནག་དུང་དུང་སྦེ་ ལུས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་བཞི་པ༽

༦༩ རྒྱ་ནོར་ཡོད་རྡུང་བསོད་ནམས་གསག་དགོས།

འབྱོར་ལྡན་བསོད་ནམས་གསོག་དགོས་ཏེ། །བསོད་ནམས་ཉམས་ན་རྒྱུད་པ་སླ། །
ལྗོན་ཤིང་ཡལ་ག་རྒྱ་ཆེ་ཡང་། །ཆུ་དང་བྲལ་ན་བསྐམ་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འབྱོར་ལྡན་= རྒྱ་ནོར་ཡོད་མི། རྒུད་པ་= མར་ཉམས་འགྲོ་ནི། སླ་= འཇམ། ཡལ་ག་= ཞལ་ལག།

རྒྱ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྱོར་པ་དང་ལྡན་མི་ཚུ་ཡང་ ཡར་དཀོན་མཆོག་ལུ་མཆོད་པ་དང་ མར་ངན་སློང་ལུ་སྦྱིན་པ་གཏང་ནི་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་ལས་ བསོད་ནམས་གསག་དགོཔ་ཨིན། ག་དེམ་ཅིག་འབད་ བསོད་ནམས་ཉམས་སོཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ མར་ཉམས་འགྲོ་ནི་ཡང་འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྗོན་ཤིང་དེ་ཚུ་ ཞལ་ལག་དང་འདབ་ལོ་རྒྱ་ཆེ་དྲགས་སྦེ་ཡོད་རུང་ ཆུ་དང་ཁ་འབྲལ་བ་ཅིན་ སྐམ་སྟེ་འགྲོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༠ རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་འཛོམ་དགོས།

བསོད་ནམས་མཐུ་དང་དགེ་བའི་བློ། །ཕན་ཚུན་རྒྱུར་འགྱུར་སྐལ་བ་བཟང་། །
ཆུ་ཡིས་ཆར་དང་ཆར་གྱིས་ཆུ། །རྒྱས་བྱེད་རེས་མོས་གྲོགས་སུ་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཕན་ཚུན་རྒྱུར་གྱུར= གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ ཆ་རོགས་འབད་ནི། རེས་མོས= སྐོར་རྐྱབ་འབད་དེ།

ཚེ་སྔ་མ་ བསོད་ནམས་བསགས་བསགས་པའི་མཐུ་དང་ ད་ལྟོ་གི་དགེ་བ་བསྒྲུབས་པའི་བློ་གཉིསཔ་དེ་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ ཆ་རོགས་འབད་བ་ཅིན། འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་འཐོབ་ནི་ལུ་ སྐལ་བ་བཟང་ཏོག་ཏོ་སྦེ་

འགྱུར་ཡིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་རླངས་མ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཆརཔ་འབབ་ནི་དང་། ཆརཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཆུ་བྲེས་ནི་ཆུ་ སྐོར་རྒྱབ་འབད་དེ་ གཅིག་གིས་གཅིག་ལུ་ཆ་རོགས་འབད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༡ འབད་མ་འབད་ཤུལ་ལས་ཞེས་ནི།

ཁ་བཤད་མང་རམ་ཉུང་ཡང་རུང་། །དགོས་དོན་ལག་ཏུ་བླང་ན་གོ། །
ཆུ་ཞེང་ཆེ་ཆུང་ཅི་འདྲ་ཡང་། །ཟབ་དང་མི་ཟབ་བརྒལ་ན་ཤེས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

གོ་= ཧ་གོ་ནི། ཤེས་ནི། ལག་ཏུ་བླང་པ་= ལག་ལེན་འཐབ་ནི། ཆུ་ཞེང་= རྒྱ་ཆེ་ཆུང་། ཟབ་དང་མི་ཟབ་= གཏིང་ཟབ་ཧིང་།

ཁ་ལས་བཤད་ནི་མང་རུང་འདྲ་ ཉུང་རུང་འདྲ་ དགོས་དོན་དོ་མ་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་ཚེ་ ག་དེམ་ཅིག་འབད་ཚུགས་དང་མི་ཚུགས་ཧ་གོ་འོང་། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་རུང་ གཏིང་ཟབ་ག་མི་ཟབ་དེ་ བརྒལ་ཏེ་བལྟཝ་ད་ཤེས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༢ མཁས་པའི་ཤུལ་གཟུང་ནི་འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིནམ།

ལེགས་ཉེས་སློལ་འབྱེད་མཁས་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སླ། །
ཅང་ཤེས་རྟ་ཡིས་རབ་བཅལ་བའི། །ཕྱི་བཞིན་ཁྱི་ཡང་འབྲང་བར་ནུས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

སློལ་འབྱེད་= ལམ་སློལ་དང་པ་ཕྱེ་མི། རྗེས་སུ་འཇུག་པ= དེ་ཙོག་འཐདཔ་སླེ་ནི། ཅང་ཤེས་རྟ་= ག་ཅི་ཡང་ཤེས་པའི་རྟ་མཆོག རབ་བཅལ= ལེགས་ཤོམ་སྦེ་འཚོལ་འཚོལཝ། ཕྱི་བཞིན་= ཤུལ་ཤུལ་བདའ་ནི། འབྲང་= རྟེང་བདའ་འགྱོ་ནི།

ལེགསཔ་དང་ཉེས་པའི་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་ཞིནམ་ལས་ ལེགས་པའི་ལམ་སྲོལ་ཕྱེ་མི་དེ་ལུ་མཁས་པ་ཟེར་སླབ་ཨིན། འ་ནི་མཁས་པ་དེ་ཚུ་གིས་འབད་མི་ བཙོག་འཐདཔ་འབད་ནི་དེ་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཅང་ཤེས་རྟ་གིས་ ལེགས་ཤོམ་སྦྲེ་འཚོལ་འཚོལཝ་གི་ ལམ་དེ་གི་ཤུལ་ལུ་ རོ་ཁྱི་ཚུ་གིས་ཡང་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་ འགྲོ་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༣ མཁས་མི་མཁས་ཀྱི་ཁྱད་པར།

མཁས་པ་ཀུན་ལ་སྐྱོམས་ལྡན་ཆེ། །ཕྱོགས་རེས་མིག་ཅན་ཆགས་སྡང་ཆེ། །
བུམ་པ་གང་བ་ཁུར་བར་སླ། །ཕྱེད་ཙམ་གང་བ་གཡོ་འཁྱོམ་མང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྐྱོམས་ལྡན་= ག་ར་ལུ་ཅོག་ར་འཐདཔ་འབད་ནི། ཕྱོགས་རིའི་མིག་ཅན་= རང་ཕྱོགས་གཞན་ཕྱོགས་ཕྱེ་ནི། ཁུར་བ་= འབག་ནི། སླ་= འཇམ་ཏོང་ཏོ། གཡོ་འཁྱོམ་= གཡོམ་རྒྱབ་ནི།

མཁས་པ་དེ་ཚུ་འབད་བ་ཅིན་ རང་གཞན་ག་ར་ལུ་ སྐྱོམས་ཏོག་ཏོ་སྦྲེ་མཛདཔ་ཨིན་རུང་ ཕྱོགས་རིས་ཅན་དེ་ཚུ་ རང་ཕྱོགས་གཞན་ཕྱོགས་ལུ་ ཆགས་སྡང་ག་ནི་བ་ཆེཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ཧོད་གངམ་འབད་འབག་པ་ཅིན་འཇམ་ཏོང་ཏོ་ཨིན་རུང་ ཧོད་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་ཅིག་སྦྲེ་འབག་པ་ཅིན་ གཡོམ་རྒྱབ་ནི་མང་སུ་ཅིག་སྦྲེ་འབག་ནི་ག་ནི་བ་ ལྷ་ཁག་ཨིན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༤ ཁ་མང་བའི་སྐྱོན།

བསམ་ཚད་ཁ་རུ་འདོན་པ་དེར། །གཏད་སོ་མེད་ཅེས་ཀུན་གྱིས་བརྙས། །
ཤག་ཤག་འབབ་པའི་ཆུ་བོ་ལ། །བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱང་བརྒལ་བར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བསམ་ཚད་= སེམས་ཁར་དྲན་ཚད་གཅིག་པ། ཁ་རྣ་འདོན་= ཁ་ལས་སླབ་ནི། གདད་སོ་= ཀློ་གདད་འབད་བཏུབ། བརྐྱས་= བརྐྱས་བཅོས་འབད་ནི། ཤག་ཤག་= རྒྱ་འབབ་པའི་སྐད། ཤར་ཤར་ཟེར་དོ་བཟུམ། བྱིས་པ་= ཨ་ལོ།

སེམས་ཁར་དྲན་ཚད་གཅིགཔ་ ཁ་ལུ་ཐོན་ཏེ་སླབ་མི་དེ་ལུ་ ཀློ་གདད་འབད་བཏུབ་ག་ནི་ཡང་མེད་ཟེར་ ག་གིས་ཡང་ བརྐྱས་བཅོས་འབདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤར་ཤར་འབབ་པའི་ གཙང་རྒྱུ་དེ་ཚུ་ལུ་ ཨ་ལོ་རྒྱུང་ཀུ་དེ་ཚུ་གིས་ཡང་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་སྡེ་ བརྒྱལ་ཏེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༥ ཁ་ཅུང་བའི་ཡོན་ཏན།

ཁ་ཅུང་བཞིན་འཛུམ་གནད་ཕིག་པ། །དེ་ལ་ཀུན་གྱིས་བག་ཐོན་བྱེད། །
སྨྲ་མེད་མེར་གྱིས་འགྲོ་བ་ཡི། །རྒྱ་གླུངགཉིང་མཐའ་དཔོག་པར་དཀའ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བཞིན་འཛུམ་= གདོང་དགའ་འཛུམ་ཤིག་ཤིག། གནད་ཕིག་པ་= གཉིང་ཟབ་དྲགས། བག་ཐོན་= ཟབ་ཟབ་འབད་ནི། མེར་གྱིས་= གོ་ལེ་སྦྲ། དཔོག་= ཤེས་ནི།

ཁ་ཅུང་པའི་ཁར་ གདོང་དགའ་འཛུམ་ཤིག་ཤིག་ གཉིང་ཟབ་དྲགས་ཀླ◌ེ་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ ཉམས་ཚོད་ལེན་མ་ཚུགས་ནི་དེ་གིས་ ག་གིས་ཡང་ ཟབ་ཟབ་སྦེ་དེ་སྡོདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སྐད་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ གོ་ལེ་སྦེ་འགྱོ་མི་གཙང་རྒྱུ་དེ་ལུ་ གཉིང་ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་ག་ ཤེས་ཚུགས་པར་ལཱ་ཁག་རྒྱུབ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༦ དགེ་སྡིག་གི་མཚོ་བསམ་སྤྱང་བླང་འབད་ཐངས།

རྒྱ་ལ་རི་མོ་བྲིས་པ་བཞིན། །སྡིག་སེམས་མོད་ལ་དོར་བྱ་ཞིང་། །
དགེ་བའི་དམ་བཅའ་རྗོ་བ་ཡི། །རི་མོ་བཞིན་དུ་བརྟན་པར་བྱ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

མོད་ལ་= དེའི་འཕྲོ་ལས། རྗོ་བ་= རྗོ།

ཚུ་ལུ་རི་མོ་འབྲི་བ་ཅིན་ དེའི་འཕྲོ་ལས་ཡལ་ཏེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་སྦེ་ རང་གི་རྒྱུད་ལུ་སྡིག་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་ཅིན་ དེའི་འཕྲོ་ལས་བཀོ་བཞག་ནི་དང་། དགེ་བ་འབད་ནི་གི་ དམ་བཅའ་བཟུམ་ཨིན་པ་ཅིན་ རྗོ་ལུ་རི་མོ་བྲིས་བྲིཝ་བཟུམ་འཕད་ ནམ་ཡང་ཡལ་ཏེ་མི་འགྱོ་བར་ བརྟན་ཏོག་ཏོ་སྦེ་བཞག་དགོཔ་ཨིན།།

༧༧ བསམ་པ་བཟང་དགོཔ།

བསམ་པ་བཟང་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི། །བྱ་བ་ཀུན་ཀྱང་ཆོས་སུ་འགྲོ། །
ཟོ་ཆུན་ལ་བརྟེན་འོངས་ཀྱི་ཆུ། །ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་རི་རྩེར་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཟོ་ཆུན་= ཆུ་འཐེན་ནི་གི་འཕྲུལ་འཁོར། འོངས་= ཆུ་དོང་།

རང་གི་ནང་ན་གི་ བསམ་པ་དེ་ར་བཟང་པ་ཅིན་ འཛིག་རྟེན་གྱི་ལཱ་དང་བྱ་བ་ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་འབད་རུང་ ཆོས་ཕྱོགས་ལུ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་འཐེན་ནི་གི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱིས་འཐེན་མི་ཆུ་དེ་ ཆུ་དོང་བརྒྱུད་ཞིནམ་ལས་ གནམ་མེད་ས་མེད་མཐོ་བའི་ རི་གི་རྩེ་ལུ་ལྷོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༨ བློ་ཕུགས་དཀོན་མཆོག་ལུ་གཏད་དགོཔ།

གཙོ་བོ་ལས་འབྲས་དཀོན་མཆོག་ལ། །བློ་ཕུགས་གཏད་ན་ཅི་བསམ་འགྲུབ། །
ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ན། །ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཅི་བསམ་=ག་ཅི་མནོ་བསམ་གཏང་མི་དེ།

ལཱ་ག་ཅི་བཟུམ་ཅིག་འབད་རུང་ གཙོ་བོ་ར་ ལས་འབྲས་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལུ་ བློ་ཕུགས་རྩེ་གཅིག་གཏད་དེ་ འབད་བ་ཅིན་ རང་གིས་ག་ཅི་མནོ་བསམ་གཏང་མི་དེ་ འགྲུབ་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྷའི་རྒྱལཔོ་གིས་ གནམ་ལས་མར་ཆརཔ་ཕབ་པ་ཅིན་ ཞིང་གི་ལོ་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཏོག་ཏོ་སྦེ་ འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༩ འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐོར་ལས་མཇུག་བསྡུ་གཏང་ནི།

འཇིག་རྟེན་ཚངས་པའི་རལ་གྲི་དུ། །འཁྲུམས་པའི་སཀྲ་མཐར་སོན་ཏེ། །
སྒྲིབ་གཉིས་དྲི་མ་འཁྲུད་པའི་ཆུ། །དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འདྲེན། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

འཇིག་རྟེན་ཚངས་པ་= འཇིག་རྟེན་འདི་ ལྷ་ཚངས་པའི་གཟུགས་ལུ་བཀོད་པའི་གཟུགས་བརྙན། རལ་གྲི་= རལ་པའི་སྨྲུག་ལུ། འཁྲུམས་པ་= འཁྲུམས་ཏེ་སྟོད་ནི། འཁྱིལ་ཏེ་སྟོད་ནི། སཀྲ་= ལེཝུ། མཐར་སོན་= མཐར་ཕྱིན་ནི། མཐར་བཀལ་ནི། སྒྲིབ་གཉིས་= ཉོན་མོངས་པ་དང་ དེ་གི་བག་ཆགས། འཁྲུད་= འཁྲུ་ནི།

ལྷ་ཆེན་ཚངས་པ་གི་ རལ་པའི་སྨྲུག་ལུ་ འཁྱིལ་ཏེ་སྟོད་ནི་དང་འདྲ་བའི་ འཇིག་རྟེན་པའི་ གཏམ་བཤད་ཀྱི་ ལེའུ་དེ་ རྫོགསཔ་སྦེ་བཞག་སྟེ་ རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ དེའི་བག་ཆགས་རྩ་བ་ལས་ར་ འཁྲུ་སྟེ་གཏང་ནི་གི་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལུ་འཁྲིད་ནི་ཨིན།།

༨༠ ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་སངས་རྒྱས་ལུ་ཐུག་དགོཔ།

ཆུ་རིགས་བདུན་ལས་མཆོག་གྱུར་པའི། །ཆུ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་པ་བཞིན།།
ཆོས་ཀྱང་འབྲུལ་བྲལ་མ་ནོར་བ། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་བྱུང་བ་དགོས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆུ་རིགས་བདུན་= ༡ ཆར་ཆུ། ༢ གངས་ཆུ། ༣ ཆུ་ཀླུང་ཆུ། ༤ ཆུ་མིག་ཆུ། ༥ ཁྲོན་པའི་ཆུ། ༦ བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་ཆུ། ༧ཞིང་གི་ཆུ།   འབྲུལ་བྲལ་མ་ནོར་བ་= ནོར་འཁྲུལ་མེད་པ།

ཆུ་རིགས་བདུན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ ཆུ་ཀླུང་དེ་ཚུ་གི་ ཆུ་མགོ་གངས་ལུ་ཐུག་དོ་བཟུམ་སྦེ་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ གནས་ལུགས་དེ་ཚུ་ཡང་ ནོར་འཁྲུལ་ག་ནི་ཡང་མེད་པའི་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལུ་ཐུག་དགོཔ་ཨིན།།

ཆོས་ཀྱི་གནད་དོན།

༢༡ དེ་ནས་ཐབ་རྒྱུས་ཉམས་ལེན་གྱིས། །ལམ་གསུམ་རིམ་པར་འབབ་པ་ཡི། །
གདམས་ངག་ཚང་ལ་མ་ནོར་བར། །སྐྱལ་བཟང་རྣམ་སད་མཆོད་ཡོན་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལམ་གསུམ། ༡ མཐོ་རིས། ༢ མི་ཡུལ། ༣ ས་འོག   སྐྱལ་བཟང་= ལས་འཕྲོ་ཅན་གྱི་གང་ཟག   རྣམ་སད་= ལྷ། མཆོད་ཡོན་= མཆོད་པའི་ཆུ།

ལམ་གསུམ་ རིམ་པ་བཞིན་དུ་བབས་ཏེ་འོང་པའི་ཆུ་མོ་གང྄་དེ་ ལྷ་དེ་ཚུ་ལུ་ཕུལ་ནི་གི་མཆོད་པའི་ཆུ་ཨིན་དོ་བཟུམ་སྦེ་ སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་བྱུང་ཞིནམ་ལས་ མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཚུ་གིས་ ཟབ་ཅིང་རྒྱས་པའི་ཐོག་ལས་ཉམས་སུ་ལེན་ཏེ་འོངས་པའི་ གདམས་ངག་ཆ་ཚངམ་མ་ཚད་ ནོར་འཁྲུལ་མེད་པའི་ དམ་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་ ཆོས་ཀྱི་ལས་འཕྲོ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ཚུ་ལུ་ མཆོད་པ་ཕུལ་ནི་གི་ མཆོད་པའི་ཆུ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༢ སེམས་ཅན་གྱི་ཁ་ཊེ།

འོན་ཀྱང་དུས་ཀྱིས་ཆེར་སྙིགས་ཚེ། །འཛམ་དབྱངས་བླ་མས་གསལ་མཛད་དེ། །
རྒྱ་མཚོར་བྱིངས་པའི་རིག་བྱེད་བཞི། །ཉ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་བཏོན་པ་བཞིན། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

འོན་ཀྱང་= ཡིན་རུང་། ཆེར་སྐྱིགས= གནམ་མེད་ས་མེད་རྙིངམ་ཡར་སོཔ། འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་= རྗེ་ཙོང་ཁ་པ། གསལ་མཛད་= གསལ་ཏོག་ཏོ་བཟོ་ནི། བྱིངས་= ཐིམ་འགྱོ་ནི། རིག་བྱེད་བཞི་= ཉིན་དུའི་བཀའ། ༡ ངེས་བརྗོད་རིག་བྱེད། ༢ སྙན་ཚིག་རིག་བྱེད། ༣ མཆོད་སྦྱིན་རིག་བྱེད། ༤ སྲིད་སྲུང་རིག་བྱེད། ཉ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་བཏོན་པ་= ལྷ་ཆེན་ཁྱབ་འཇུག ཉ་ལུ་སྤྲུལ་ཏེ་བཏོན་ནི།

སངས་རྒྱས་ལས་བྱུང་པའི་ གདམས་ངག་དེ་ཚུ་ ནོར་འཁྲུལ་མེདཔ་ཅིག་ཡིན་རུང་ སངས་རྒྱས་དང་ང་བཅས་ཚུ་གི་བར་ན་ དུས་ཚོད་ལེ་ཤ་ཡར་སོཔ་ལས་ གདམས་ངག་དེ་ཚུ་རྙིངམ་སོང་སྟེ་ཡོད་མི་དེ་ འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་གིས་ གསལ་ཏོག་ཏོ་བཟོ་སྟེ་ཡོད་མི་འདི། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རིག་བྱེད་བཞི་པོ་ རྒྱ་མཚོ་ནང་ཐིམ་སྟེ་ཡོད་མི་དེ་ ལྷ་ཆེན་ཁྱབ་འཇུག་གིས་ ཉ་ལུ་སྤྲུལ་ཏེ་བཏོན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཡིན།།

༡༣ ཡང་དག་པའི་ལམ་ལུ་འཇུག་དགོས།

འདི་འདྲའི་བསྟན་དང་མཇལ་བཞིན་དུ། །ལྟར་སྣང་ལམ་ལ་སུ་ཞིག་འཇུག །
ལྷ་ཡི་རྒྱ་བོ་གནྡའི་རྩར། །བ་ཚྭའི་ཁྲོན་པ་སུ་ཞིག་བསྐོ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

མཇལ་= འཕྱད་ནི། ལྟར་སྣང་= ཡིནམ་བཟུམ་མཐོང་རུང་མེན་པའི་རྫུས་མ། སུ་ཞིག་= ག་ཟེར་མི་འདི། བ་ཚྭ་= རྒྱ་ཚྭ་ཁུ།

ལས་དང་སྐལ་བ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ འདི་བཟུམ་གྱི་བསྟན་པ་དང་ཕྱད་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ དེ་ལས་གཞན་

པའི་ ལམ་རྫུས་མ་དེ་ལུ་ ག་གིས་འགྱོ་ནི? མི་འགྱོ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྷའི་རྒྱ་མོ་གནྡྷ་རང་གི་གདོང་ཁར་ བཞག་ཞིནམ་ལས་ རྒྱ་ཚྭ་ཁུ་གི་ཁྲོན་པ་དེ་ ག་གིས་བསྐོ་ནི? མི་སྐོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཡིན།།

༢༩ ཛུན་མ་ཡང་དག་སྦྲེ་མཐོང་པའི་ཉེན་ཁ།

བློ་ཆུང་སྐལ་དམན་ཟབ་ཟབ་ཀྱི། །གྲགས་པས་བསླུས་ནས་ལོག་པར་འགྲོ། །
སྨིག་སྒྱུ་ཆུ་རུ་འཁྲུལ་བ་ཡི། །རི་དྭགས་དོན་མེད་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྐལ་དམན་= ལས་དང་སྐལ་བ་ཆུང་ཀྱུ། ཟབ་ཟབ་ཀྱི་གྲགས་པ་= དམ་ཆོས་ཟབ་ཧྲོག་ཧྲོ་ཡིན་ཟེར་བའི་མིང་གཏམ། བསླུས་= མགོ་སྐོར་འོག་ལུ་ཚུད་པ། སྨིག་སྒྱུ་= ཚ་དྲོད་ཆེ་བའི་སྐབས་ལུ་ ཐང་ནང་ལུ་ ཚ་དྲོད་ཀྱི་ རླངས་པ་ ཆུ་སྦྲེ་མཐོང་ནི།

བློ་དང་རིག་པ་ཆུང་ཀྱུ་ ལས་དང་སྐལ་བ་དམན་པ་དེ་ཚུ་ བླམ་གཞན་གྱི་ཆོས་ ཟབ་ཧྲོག་ཧྲོ་མེད་རུང་ ཡོད་ཟེར་བའི་མིང་གཏམ་ལུ་བལྟ་སྟེ། གཞན་གྱི་མགོ་སྐོར་འོག་ལུ་ཚུད་དེ་ ལོག་པའི་ལམ་ལུ་འགྱོཝ་ཨིནམས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སྨིག་སྒྱུ་ལུ་ཆུ་ཨིནམ་སྦྲེ་འཁྲུལ་བའི་རི་དྭགས་དེ་ཚུ་ དོན་དག་ག་ནི་ཡང་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༥ བླམ་བསྟེན་དགོཔ།

ཆོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལ། །ཐོག་མར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན། །
རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་འདོད་བྱ་བའི་འགོ །དེད་དཔོན་མཁས་པ་བསྟེན་པ་བཞིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱ་བའི་འགོ= ལྷ་གི་འགོ་དང་པ། དེད་དཔོན= གྲུ་དཔོན།

ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལུ་འཇུག་ནི་ལུ་ དང་པ་ར་ སློབ་དཔོན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་དགོཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་མཚོ་ནང་འགྱོ་དགོ་མནོ་བ་ཅིན་ ལྷ་གི་འགོ་དང་པ་ར་ གྲུ་དཔོན་མཁསཔ་ཅིག་ འཚོལ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༦ ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་བླམ་ཞིནམ།

འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་ཡི། །དགེ་ལེགས་རྩ་བ་བླ་མ་སྟེ། །
འཛམ་གླིང་རྩེ་ཤིང་ལོ་འབྲས་ཀུན། །མ་དྲོས་མཚོར་གནས་ཀླུ་ཡི་དྲིན། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

འཇིག་རྟེན་= འཁོར་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་= ཐར་པའི་ཡོན་ཏན།
དགེ་ལེགས་= ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན། མ་དྲོས་མཚོ་= མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ།

འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་དང་ ཐར་པའི་ཡོན་ཏན་ག་ར་གི་རྩ་བ་འདི་ རང་གི་རྩ་བའི་བླམ་འདི་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ རྩེ་ཤིང་དང་ལོ་འདབ་འབྲས་བུ་དེ་ཚུ་ག་ར་ མ་དྲོས་མཚོ་ལུ་གནས་པའི་ ཀླུའི་མཐུ་དང་ནུས་པའི་ བཀའ་དྲིན་ལས་བརྟེན་ཏེ་ འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༧ སྦྱོད་པ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་འབད་གནས་དགོཔ།

ང་རྒྱལ་སྤངས་ཏེ་ཞི་དུལ་གྱིས། །ཆོས་ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱ། །
ཆུ་བོ་སྣང་དུ་མི་གནས་པར། །དམའ་བའི་གཤོང་དུ་འཁྱིལ་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཞི་དུལ་= བསམ་པ་དང་སྦྱོད་ལམ་ གཟབ་ཏོག་ཏོ། ཆོས་ཀྱི་སྣོད་དུ་རུང་བར་བྱ་= ཆོས་ཉན་མི་ སློབ་ཕྲུག་ ལེགས་ཤོམ་ཅིག་སྦེ་དགོ།

རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ ང་རྒྱལ་སྐྱེས་ཏེ་སྦོད་པ་ཅིན་ ཆོས་ཀྱི་སྣོད་སྦེ་ མ་བཏུབ་ནི་དེ་གིས་ ང་རྒྱལ་སྤང་ཞིནམ་ལས་ ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་ཐོག་ལས་ ཆོས་ཉན་ནི་གི་ཧོད་བཏུབ་སྦེ་འབད་དགོ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་དེ་ ཚུ་ མཐོ་བའི་སྣང་ཏོ་ཁར་མི་སྡོད་པར་ དམའ་བའི་གཤོང་ནང་ལུ་ འཁྱིལ་ཏེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༢ ག་ལྷོགས་པ་ཅིག་འབད་རུང་ཕན་ཐོགས་པ།

ཆོས་ཀུན་གཅིག་ཅར་མི་ཤེས་ཀྱང་། །ཅི་ཙམ་ཤེས་བཞིན་དོན་དུ་འགྱུར། །
ཆུ་ཐིགས་རྫོགས་པར་མ་འཁྱིལ་ཡང་ཞིག །ཅི་ཙམ་འཁྱིལ་བས་སྐོམ་པ་སེལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཅིག་ཅར་= ཚར་གཅིག་ལུ། ཅི་ཙམ་= ག་དེམ་ཅིག གཅིག་ཀྱང་= གཅིག་ཡང་མ་ལུས་པར།

ཆོས་ཀྱི་དོན་ག་ར་ ཚར་གཅིག་ལུ་མ་ཤེས་རུང་ རང་གིས་ག་ཤེས་མི་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཅིན་དེ་ཡང་དོན་དང་མཐུནམ་སྦེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་ཆ་ཚང་ མ་འཁྱིད་རུང་ ག་དེམ་ཅིག་འཁྱིལ་མི་དེ་གིས་ཁ་སྐོམ་སེལ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༣ ཐོས་པའི་དོན་ཉམས་སུ་བླང་དགོས།

ཐོས་མང་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན། །རང་གི་རྒྱུད་ལ་མི་ཕན་ཏེ། །
ཆུ་ནང་ལོ་བརྒྱར་གནས་པ་ཡི། །རྡོ་ཡི་རང་བཞིན་སྐམ་པོར་གནས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཐོས་མང་ = ཆོས་ལེ་ཤ་ཉན་ཉནམ།

ཆོས་ལེ་ཤ་ཉན་ཏེ་འབད་རུང་ རང་གིས་ཉམས་ལེན་ མ་འབདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ཕན་ཐོགས་ག་ནི་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྡོ་དེ་ ཆུ་ནང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་དེ་ཅིག་ སྡོད་དེ་འབད་རུང་ ཁོ་གི་རང་བཞིན་དེ་ སྐམ་སྦེ་ར་སྡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་ལྔ་པ༽

༤༠ མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་དོན་ཡོད་པ་འབད་དགོས།

མི་ཡི་གྲུ་གཟིངས་རྙེད་དུས་འདིར། །ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བ་དན་ལ། །
བརྟེན་ནས་སྲིད་མཚོ་བརྒལ་བྱ་ཡི། །གྲུ་འདི་ཕྱིས་ནས་རྙེད་པར་དཀའ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

རྙེད་= འཐོབ་ནི། བ་དན་= གྲུའི་དར་ཆེན།

གྲུ་ལུ་དར་ཆེན་བཙུགས་ཞིནམ་ལས་ རྒྱ་མཚོ་རྒལ་དོ་བཟུམ་སྦེ། མིའི་ལུས་རྟེན་ གྲུ་གཟིངས་བཟུམ་ཅིག་འཐོབ་ད་ དེ་ནང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ དར་ཆེན་བཟུམ་ཅིག་བཙུགས་ཞིནམ་ལས་ སྲིད་པ་འཁོར་བ་ རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་འདི་བརྒལ་དགོཔ་ཨིན། མ་བརྒལ་བ་ཅིན་ གྲུ་གཟིངས་འདི་བཟུམ་ཅིག་ ཤུལ་ལས་འཐོབ་པ་ལྷ་ཁག་ཡོད།།

༤༡ མི་ལུས་འཐོབ་པ་ལྷ་ཁག་ཡོདཔ།

རིགས་དྲུག་སྐྱེ་སྒོ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། །དལ་བརྒྱད་ཚང་བ་ཤིན་ཏུ་དཀོན། །
རྒྱུ་བོ་གྲངས་མེད་འབབ་ན་ཡང་། །ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་རེ་རེ་ཙམ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

རིགས་དྲུག་= ༡ ལྷ། ༢ མི། ༣ ལྷ་མ་ཡིན། ༤ དམྱལ་བ། ༥ ཡི་དྭགས། ༦ དུད་འགྲོ། སྐྱེ་སྒོ་= སྐྱེ་ནིའི་ས་གོ། མཐའ་ཡས་= ལེ་ཤ། དལ་བརྒྱད་= མི་ཁོམ་པའི་གནས་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་ནི། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་= ༡ བསིལ་བ། ༢ ཞིམ་པ། ༣ ཡང་བ། ༤ འཇམ་པ། ༥ དྭང་བ། ༦ དྲི་མ་མེད་པ། ༧ འཐུང་ན་ལྟོ་ལ་མི་གནོད་པ། ༨ མགྲིན་པ་ལ་མི་གནོད་པ།

འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ཡོད་པ་ལས་ སྐྱེ་ས་གི་ས་གོ་འདི་ལེ་ཤ་ཡོད་རུང་ དལ་བ་བརྒྱད་ཚང་མི་གི་ མིའི་ལུས་རྟེན་འདི་འཐོབ་པ་ལུ་ གནམ་མེད་ས་མེད་ལྷ་ཁག་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་གྲངས་ཁ་མེདཔ་ཅིག་ འབབ་ས་གཅིག་རུང་ ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུ་དེ་ རེ་རེ་ཙམ་ཅིག་ལས་ མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༢ སྐྱེ་བའི་མཐའ་མར་ཤི་ནི།

སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ནས། །མི་སྡོད་འཆི་བདག་ཁར་མྱོགས་ཏེ། །
ཆུ་ཀླུང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ནས་= དེ་ཁ་ལས་ར། འཆི་བདག་ཁར་མྱོགས་= ཤི་ནི་ལུ་ཉེ་དྲགས་འགྱོ་ནི།
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་= ལོག་མི་འོང་ནི།

སྐྱེ་བའི་དུས་ཚོད་དེ་ཁ་ལས་ར་ སྡོད་ལོང་མེད་པར་ཤི་ནི་ལུ་ ཐག་ཉེ་དྲགས་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་དེ་ཚུ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ ལོག་ནི་མེད་པར་ རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོའི་ནང་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༣ བདེ་ཉམས་སྐྱོང་སྣེ་སྡོད་ལོང་མེདཔ།

མི་རྟག་སྤྲིན་པོས་བཟུང་བཞིན་དུ། །སོས་བདེར་སྡོད་པ་ག་ལ་རིགས། །
ཆུ་སྤྲིན་མཆེ་བའི་ཕྲག་གནས་ལ། །བདེ་བའི་གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མི་རྟག་སྤྲིན་པོ་= ཡུདཔ་ཐེངས་ཅིག་ཡང་ སྡོད་ནི་མེད་པའི་ མི་རྟག་པ་སྤྲིན་པོ་བཟུམ། སོས་བདེར་= བདེ་ཉམས་སྐྱོང་སྣེ་སྡོད་ནི། ག་ལ་རིགས་= ག་ཏེ་བཏུབ་ནི། མཆེ་བའི་ཕྲག་= མཆེཔ་གི་བར་ན།

ཡུད་ཐེངས་གཅིག་ཡང་སྡོད་ནི་མེད་པའི་ མི་རྟག་པ་སྤྲིན་པོ་བཟུམ་དེ་གིས་ བཟུང་སྟེ་ཡོདཔ་ལས་ བདེ་ཉམས་སྐྱོང་སྣེ་སྡོད་ནི་འདི་ ག་ཏེ་བཏུབ་ནི། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་སྤྲིན་གྱི་མཆེཔ་གི་བར་ན་ལྡོད་སོ་པ་ཅིན་

བདེ་ཧོག་ཧོ་སྦྲེ་སྲོད་ནི་གི་ གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་ མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༨༩ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལུ་ཇོགས་ནི་མེདཔ།

བསྐྱབས་ཀྱང་ཕ་མཐར་ཕྱིན་མེད་པའི། །འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་བཙན་ཚོད་བྱ། །
ཆུ་གཉེར་གཅིག་རྗེས་གཅིག་ནོན་དེ། །ཅི་ཙམ་བབས་ཀྱང་ཟིན་དུས་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཕ་མཐར་ཕྱིན་= ཇོགས་ནི། བཙན་ཚོད་= བཙན་དབང་གིས་བཀག་ནི། ཆུ་གཉེར་= ཆུའི་རླབས།

ག་དེམ་ཅིག་བསྐྱབས་ཏེ་འབད་རུང་ ཇོགས་ནི་ར་མེད་པའི་ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་འདི་ བཙན་དབང་གིས་བཀག་སྡེ་བཞག་དགོ། མ་བཞགཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ དེ་ལུ་ཇོགས་ནི་ནམ་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་རླབས་དེ་ཚུ་ གཅིག་གི་ཤུལ་ལུ་ གཅིག་གིས་མནན་ཏེ་ བདའ་འོང་རུང་ གཅིག་གིས་གཅིག་ བདའ་ཟིན་པའི་ དུས་ཚོད་ནམ་ཡང་མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༨༥ འཆི་བདག་དབང་ཆེཝ།

བློ་རིག་སྟོབས་དང་རྩལ་ཆེ་ཡང་། །དུས་ཀྱི་ཕོ་ཉས་དབང་མེད་འཆིང་། །
ཆུ་ཆེན་རླབས་ཀྱི་གར་མཁན་མ། །དགུན་དུས་འཁྱགས་པའི་སྦྲུགས་སུ་ཚུད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དུས་ཀྱི་ཕོ་ཉ་= འཆི་བདག་གཤིན་རྗེ་གི་བང་ཆེན། འཆིང་= བཅིང་ནི། རླབས་ཀྱི་གར་མཁན་= ཐ་རླབས་ཞབས་བྲོ་རྐྱབ་དོ་བཟུམ། འཁྱགས་པ་= འཁྱེག བློ་གྲོས་= རིག་པ།

དཔུང་སྟོབས་ སྒྱུ་རྩལ་ལ་སོགས་པ་ག་དེམ་ཅིག་སྦྱོམ་ཡོད་རུང་ འཆི་བདག་གཤིན་རྗེ་གི་བང་ཆེན་དེ་ འོངས་པའི་སྐབས་ལུ་ རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་ཏེ་འབག་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་སྦོམ་དེ་ཚུ་

ཐ་ནླབས་ཞབས་བློ་རྒྱབ་དོ་བཟུམ་གྱི་མཉེན་ཁུག་ཡོད་རུང་ དགུན་གྱི་དུས་ལུ་ འཁྱེག་གི་སྡུག་ལུ་ཚུད་དེ་ རང་དབང་མེདཔ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༦ མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ།

སྒོ་གསུམ་མི་དགེའི་སྤྱོད་ཚུལ་འདི། །ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བོ་ངན་འགྲོར་འགྲོ། །
རི་བོའི་ཐེམ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ། །གཡང་སར་བརྒྱུད་མར་བརྡབ་ཅིང་འགྱོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རིའི་ཐེམ་= རི་གི་གསེབ། གཡང་སར་= ཐུག། བརྒྱུད་མར་= རྒྱུན་མཐུད་དེ། འགྱོ་= འགྱོ་ནི།

ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ལས་ སྲོག་གཅད་ནི་ལ་སོགས་པའི་ སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ལཱ་འབད་མི་གི་ འབད་གཞག་འདི་གིས་ སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་ ངན་སོང་གསུམ་གྱི་གནས་ལུ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རི་བོ་དེ་ཚུ་གི་གསེབ་ལས་མར་ བབས་ཏེ་འོངས་པའི་ཆུ་དེ་ ཐུག་ལས་མར་རྒྱུན་མཐུད་དེ་ ཕར་དང་ཚུར་བརྡབ་ཅིར་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༧ ངན་སོང་ལུ་ སྡུག་བསྔལ་ལེ་ཤ་མྱོང་དགོཔ།

དེ་ནས་ལོ་གྲངས་བྱེ་བ་བརྒྱར། །བསྲེགས་ཤིང་མཆོད་ཀྱང་འཆི་མི་ནུས། །
རྗེ་སྲོལ་དེ་ལ་ཆར་གྱི་རྒྱུན། །འབབ་པ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་འཁོལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱེ་བ་བརྒྱ་= དུང་ཕྱུར་གཅིག ལེ་ཤ་གི་དོན། བསྲེགས= མེ་འཚིག་ནི། མཆོད་= བཙོ་ནི། རྗེ་སྲོལ་= ཆུ་ནླུགཔ་ད་འཁོལ་མི་གི་རྗེ= ཚ་ཆུ་གི་རྒྱུ། ངན་སོང་གི་གནས་ལུ་ སྐྱེ་ཚེཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ དེ་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ ལོ་གྲངས་ལེ་ཤ་གི་བར་ན་ མེ་གཏང་ནི་དང་ བཙོ་ནི་ལ་སོགས་པའི་མནར་གཅོད་ལེ་ཤ་བཏང་རུང་

ཤི་མ་ཚུགས་པར་ སྡུག་བསྔལ་མྱོང་དགོས་ཏེ་ལུསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྡོ་སྲོལ་དེ་ལུ་ཆར་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འབབ་པ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ བསྐལ་པའི་བར་ན་ཡང་ ཁོལ་ཏེ་སྡོད་དགོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༨༢ སྐྱབས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལུ་བཙོལ་དགོཔ།

འཇིགས་ཆེན་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས། །བསླུ་མེད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལས་མེད། །
རྒྱ་བོའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁྱེར་བ་དེ། །སྲོལ་བྱེད་མཉན་པ་ཁོ་ནར་རེས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འཇིགས་ཆེན= འཇིགས་པ་སྦོམ། བསླུ་བ་མེད་པ་= མགོ་སྐོར་མི་གཏང་མི། རྒྱ་བོའི་རྒྱུན་= རྒྱུའི་གཞུང་། སྲོལ་བྱེད་= དེ་ལས་བཏོན་མི། ཁྱེར་= འབག་འགྱོ་ནི། མཉན་པ་= གྲུ་བཏང་སྟེ་སྡོད་མི་གྲུ་དཔོན། ཁོ་ན = རྐྱངམ་གཅིག

འཇིགས་པ་སྦོམ་དེ་ལས་སྐྱོབ་ཚུགས་པའི་ སྐྱབས་དང་མགོན་དེ་ བསླུ་བ་མེད་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལས་གཞན་ག་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱུའི་གཞུང་གིས་འབག་འགྱོ་མི་དེ་ བཏོན་ཚུགས་མི་ གྲུ་དཔོན་དེ་རྐྱངམ་གཅིག་ཨིན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༨༣ དད་པ་བསྐྱེད་དགོཔ།

མཆོག་གསུམ་བྱིན་རླབས་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། །དད་པ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་སྐྱོབ། །
རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ཡང་ཆར་འདོད་ཀྱི། །བྱི་འུའི་སྐོམ་པ་སེལ་མི་ནུས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཐའ་ཡས་= ཚད་མེདཔ། ཇི་ལྟར་= ག་དེ་སྦེ་?

དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ ཐུགས་རྗེ་བྱིན་རླབས་ལུ་ ཚད་རེམ་ཅིག་ཨིན་ཟེར་མེདཔ་ལས་ ཁོ་གིས་སྐྱོབ་ཚུགས་ཏེ་འབད་རུང་ རང་ལུ་དད་པ་མེད་པ་ཅིན་ ག་དེ་སྦེ་སྐྱོབ་ནི་? ཁོ་ལུ་ཡང་ཐབས་ཤེས་ག་ནི་ཡང་མེད། དཔེ་

འབད་པ་ཅིན། རྒྱ་མཚོ་སྨོམ་ཡོད་རུང་ ཆར་འདོད་ཀྱི་བྱིའུ་ཅུ་དེ་གི་ ཁ་སྐོམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་ སེལ་མི་ཚུགས་ དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠༠ འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལུ་ མགོན་སྐྱབས་འཚོལ་མ་བཏུབ།

འཁོར་བའི་འདམ་ལས་མ་བཀྱལ་བའི། །འཛིག་རྟེན་པ་ལ་བརྟེན་མི་བྱ། །
ཆུས་ཁྱེར་ཆུ་ཡིས་ཁྱེར་བ་ལ། །འཛུས་ན་གཉིས་ཀ་བྱིང་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བརྟེན་= མགོན་སྐྱབས་འཚོལ་ནི། ཆུས་ཁྱེར་= ཆུ་གིས་འབག་སྟེ་འགྱོ་མི། འཛུས་= གཟུང་ནི། བྱིང་། ཐིམ་འགྱོ་ནི།

སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བ་ལས་ བཀྱལ་མ་ཚུགས་པའི་ འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལུ་མགོན་སྐྱབས་འཚོལ་ནི་མི་འོང་། དེ་ཚུ་ལུ་ མགོན་སྐྱབས་འཚོལ་ཏེ་ ག་ཅི་འབད་ནི། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་གིས་འབག་སྟེ་འགྱོ་མི་ཅིག་གིས་ ཆུ་གིས་འབག་མི་གཞན་མི་གཅིག་ལུ་གཟུང་པ་ཅིན། གཉིས་ཀ་ཆུ་ནང་ཐིམ་སྟེ་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠༡ ལས་འབྲས་ལུ་རྩི་བསྲུང་འབད་དགོཔ།

མཆོག་གསུམ་བསྟེན་ན་དེ་ཡི་ཁྲིམས། །ལས་འབྲས་བླང་དོར་འབད་པ་གཅེས། །
དེད་དཔོན་བསྟེན་ཀྱང་གྲུ་གཟིངས་སུ། །མི་སྡོད་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒྲོལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཆོག་གསུམ་= དཀོན་མཆོག་གསུམ། གཅེས་= ཁག་ཆེཝ། དེད་དཔོན་= གྲུ་དཔོན།

དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ལུ་ མགོན་སྐྱབས་འཚོལ་ཏེ་སྡོད་པ་ཅིན་ དེ་གི་ཆོས་ཁྲིམས་ ལས་འབྲས་བླང་དོར་ཚུ་ལུ་ འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་དགོཔ་འདི་ ག་ནི་བ་ཁག་ཆེཝ་ཅིག་ཨིན། ལས་འབྲས་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་

འབད་པ་ཅིན་ མཆོག་གསུམ་ལུ་བསྙེན་རུང་དོན་དག་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་ཆེན་བརྒྱལ་ནི་གི་དོན་ལུ་གྲུ་དཔོན་བསྙེན་ཏེ་འབད་རུང་ གྲུ་ནང་མ་སྦྱོད་པ་ཅིན་ དོན་དག་མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠༣ བདེ་སྡུག་ག་ར་ ལས་ལས་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་ཚུལ།

སྡོད་བཅུད་བདེ་སྡུག་སྣང་བ་ཀུན། །འཁྲུལ་མེད་སྔོན་བསགས་ལས་ལས་བྱུང་། །
རྒྱ་ཡོར་གང་ཡང་འགྲོ་བ་བཞིན། །སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་འབྱུང་བར་གསུངས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྡོད་བཅུད་= ཕྱི་ཁའི་ཧྲོད་བཟུམ་གྱི་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་སྡོད་གནས་འཛམ་བུ་གླིང་དང་། ནང་གི་བཅུད་བཟུམ་གྱི་ དེ་ནང་སྡོད་མི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན། སྣང་བ་= མཐོང་ནི། འཁྲུལ་མེད་= ནོར་འཁྲུལ་ག་ནི་ཡང་མེདཔ་= སྔོན་བསག། ཚེ་ཧེ་མའི་ལས། སྣང་ཚུལ་= མཐོང་ཚུལ།

སྡོད་སའི་ས་གནས་ འཛམ་བུའི་གླིང་དང་ དེ་ནང་སྡོད་མི་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཚུ་ལུ་ བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་མ་འདྲཔ་ སྣ་ཚོགས་ཅིག་མྱོང་ས་མཐོང་མི་དེ་ཚུ་ག་ར་ ནོར་འཁྲུལ་དང་ཐེ་ཚོམ་ག་ནི་མེད་པར་ རང་གི་ཚེ་ཧེ་མའི་ལས་དེ་ལས་ བྱུང་བྱུངམ་ཨིན།

དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གདོང་ཁ་ལུ་རྒྱ་ཡོརཔ་གང་བཞག་སྟེ་ འགྲོ་བ་རིགས་མ་འདྲཔ་ ལྷ་དང་མི་དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་བཞི་པོ་ སོ་སོ་གིས་བལྟ་བ་ཅིན་ རྒྱ་ཡོརཔ་གངམ་དེ་ལུ་ ལྷ་གིས་བདུད་རྩི། མི་གིས་ཆུ། དམྱལ་བ་ཚུ་གིས་ཁྲོ་ཆུ་འཁོལ་འཁོལཝ། ཡི་དྭགས་ཀྱིས་རྣག་དང་ཁྲག་སྦེ་མཐོངམ་ཨིན་མས།

དེ་འབདཝ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ད་ལྟོ་གདོང་ཁར་བཞག་མི་དེ་ལུ་ ཆུ་སྦེ་མཐོང་མི་དེ་ མི་དེ་ཚུ་གི་ལས། བདུད་རྩི་སྦེ་མཐོང་མི་དེ་ ལྷ་དེ་ཚུ་གི་ལས། ཁྲག་དང་རྣག་སྦེ་མཐོང་མི་དེ་ ཡི་དྭགས་དེ་ཚུ་གི་ སྔོན་བསག་གི་ལས་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིནམ་ལས་ ང་བཅས་ཀྱིས་མ་འདྲཔ་མཐོང་མི་དེ་ཚུ་ རང་རང་སོ་སོའི་ལས་ཨིན་ཟེར་དཔེ་ཆ་ནང་ལས་གསུངས་ནུག།

༡༠༣ ཆུང་ཀུ་གིས་སྤྲོམ་འགྲོ་ནི།

དགེ་དང་མི་དགེ་ཆུང་ངུ་ནས། །བསགས་པས་ཤེས་རྒྱུད་གང་ཁྱུར་ཏེ། །
ཆར་གྱིས་ཐིགས་པ་བསགས་པས་ཀྱང་། །མཐའ་ཀླས་ཆུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཐའ་ཀླས་= མཐའ་མེད་པ། ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་= རྒྱ་མཚོ་སྤྲོམ།

དགེ་བའི་ལཱ་དང་མི་དགེ་བའི་ལཱ་དེ་ཚུ་ ཆུང་ཀུ་ཨིན་རུང་ ལེ་ཤ་བསགས་པ་ཅིན་ དེ་ཚུ་གིས་ཡང་ རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་གང་སྟེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆརཔ་གི་ཐིགས་པ་རེ་རེ་སྦེ་མི་དེ་ཡང་ བསགས་ཏེ་བཞག་པ་ཅིན་ མཐའ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚོ་སྤྲོམ་དེ་ཚུ་ ཆགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠༤ མ་དག་པའི་དགེ་བ།

གནས་སྐབས་དགེ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། །བསྔོ་དང་མདུན་པས་བསླུས་པ་མང་། །
མཆོག་ཏུ་མངར་བ་གངྒའི་ཆུ། །རྒྱ་མཚོར་འདྲེས་ན་ཁ་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྣང་= མཐོང་ནི། བསྔོ་བ་= ཆུང་ཀུ་དེ་སྤྲོམ་འགྲོ་ནི་དོན་ལུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་ནི། མདུན་པ་= རེ་བ། བསླུས་པ་= མགོ་སྐོར། འདྲེས= སླ་བསྲེ་ནི། ཁ་བ་= ཚྭ་ཁུ།

དགེ་བ་འབད་རུང་ འབད་ཐངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ ལེ་ཤ་ཡོད། གནས་སྐབས་ཕར་བལྟཝ་ད་ དགེ་བའི་ལཱ་བཟུམ་ མཐོང་རུང་ རང་གི་རེ་བ་དང་ བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་བཏབ་ཐངས་ཀྱི་སྒོ་ལས་ གཞན་གྱི་དོན་ལུ་མནོ་བསམ་མ་ གཏང་པར་ རང་ཚེ་ཕྱི་མ་ལུ་བདེ་ཏོག་ཏོ་དང་ལེགས་ཤོམ་འོང་ནི་གི་ རང་དོན་རྐྱངམ་གཅིག་ མནོ་བསམ་གཏང་ ནི་དེ་གིས་ རང་གིས་འབད་མི་དགེ་བ་དེ་ དགེ་བ་ཡང་དག་ཅིག་ལུ་ འགྱོ་མ་ཚུགས་པར་ རང་གི་རང་ལུ་ མགོ་ སྐོར་གཏང་མི་ལེ་ཤ་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གངྒཱའི་ཆུ་དེ་ ག་ནི་བ་མངར་བའི་ཆུ་ཅིག་ཨིན་རུང་ རྒྱ་མཚོའི་ ཆུ་དང་ཅིག་ཁར་སླ་བསྲེས་ཏེ་འགྱོཝ་ད་ ཚྭ་ཁུ་ལུ་འགྱུར་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠༥ འཁོར་བ་ནང་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ།

ཆོངས་པའི་མུན་ནག་གིས་ལྡོངས་ཤིང་། །ལས་ཀྱི་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་རྣམས།།
སྲེད་པའི་རླུང་གིས་རབ་དྲངས་ཏེ། །མི་ཟད་སྐྱེ་བོའི་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ།།༡༠༥།།

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལྡོངས་= ཞརཔ་འགྱོ་ནི། ཞགས་པ་= ཐག་པ། སྲེད་པ་= འདོད་ཆགས། རླུང་= གཙང་ཆུ། རབ་དྲངས་= འཐེན་ནི།

བདེ་བའི་རྒྱུ་དགེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་སྡིག་པ་ཨིནམ་མ་ཤེསཔའི་ མུན་པ་དང་འདྲ་བའི་རྨོངས་པ་དེ་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཞརཔ་དང་འདྲཔ་སོངམ་མ་ཚད། ཚེ་ཧེ་མ་གི་ ལས་ངན་ཐག་པ་འདྲཔ་དེ་གིས་ བཅིངས་ཏེ་བཞག་པའི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་དེ་ཚུ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཕྱུགས་སླིགས་རག་རོག་དེ་ཚུ་ གཙང་ཆུ་གིས་འབག་སྟེ་ རྒྱ་མཚོ་ནང་འགྱོ་དོ་བཟུམ་སྦེ་ འདོད་ཆགས་དེ་གིས་འཐེན་ཏེ་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་ སྐྱེ་གནས་ལུ་ སྐྱེ་བ་ལེན་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན།།

༡༠༦ འདོད་པ་ལུ་ངོམས་དུས་མེདཔ།

འདོད་པ་ལན་ཚྭའི་ཆུ་བོ་ནི། །ཅི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་མི་ངོམས་ཤིང་། །
ཆུ་མཚོ་འཁྱུགས་པའི་དང་པ་ལྟར། །སྲིད་ལས་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འདོད་པ་= འཇིག་རྟེན་པའི་ བདེ་བ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི། ལན་ཚྭའི་ཆུ་= ཆུ་ཚྭ་ཁུ། འཁྱུགས་པ་= འཁྱེག སྲིད་= འཁོར་བ། ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་= འཁོར་བ་ལུ་ སྐྱོ་སེམས་སྐྱེས་ཏེ་ ཐར་པའི་ལམ་ལུ་འགྱོ་ནི།

འཇིག་རྟེན་པའི་བདེ་བ་འདི་ ག་དེམ་ཅིག་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འབད་རུང་ ཆུ་ཚྭ་ཁུ་འཐུང་དོ་བཟུམ་སྦེ་ དེ་ལུ་ངོམས་ནི་དང་ཚིམ་ནི་ཐ་ལས་མེད། དེ་བ་འདི་ ཆུ་དང་མཚོ་དེ་ཚུ་ འཁྱེག་གིས་བསྡམས་ཚརཔ་ད་ བྱ་དང་པ་

དེ་ཚུ་ རེ་བ་རྫོགས་ཏེ་གཞན་ཁར་འགྱོ་དོ་བཟུམ་སྦེ་ སྲིད་པ་འཁོར་བ་འདི་ལུ་ སྐྱོ་སེམས་སྐྱེས་ཏེ་ ཐར་པའི་ལམ་ལུ་འགྱོ་དགོཔ་ཨིན།།

༡༠༧ འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་ཐབས།

ལས་ཉོན་ནཱ་གས་ཡོངས་གང་བའི། །སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། །
སྒྲོལ་བྱེད་བསླབ་གསུམ་གྲུ་བོ་ཆེ། །བཟུང་ནས་ཐར་པའི་གླིང་དུ་གཤེགས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ནཱ་གཱ་= གླུ་དང་ཆུ་སྲིན་སྦྲོམ། སྒྲོལ་བྱེད་= བཏོན་ནི་ཐབས་ཤེས། བསླབ་པ་གསུམ་= ༡-ཚུལ་ཁྲིམས། ༢-ཏིང་ངེ་འཛིན། ༣-ཤེས་རབ། བཟུང་= བརྟེན་ནི།

གླུ་དང་ཆུ་སྲིན་ཚུ་གིས་ གང་བའི་རྒྱ་མཚོ་ནང་ལས་ ཐབས་ཤེས་གྲུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ གླིང་ཕྲན་ཚུ་ནང་འགྱོ་དོ་བཟུམ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གིས་གང་བའི་ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་འཁོར་བ་དེ་ལས་ ཐབས་ཤེས་བསླབ་པ་གསུམ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཐར་པའི་ལམ་ལུ་འབྱོན་གནང་།།

༡༠༨ ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟན་ཏོག་ཏོ་སྦེ་སྲུང་དགོཔ།

ཁྱད་པར་ཁས་བླངས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། །ཉེས་ལྟུང་དྲི་མས་མ་སྦགས་པ། །
རྒྱ་མཚོ་རོ་དང་མི་འགྲིགས་ལྟར། །རྟག་ཏུ་དྲན་ཤེས་བརྟན་པོས་སྲུངས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཁྱད་པར་= ནང་གསེས། དེའི་ནང་ལས། ཉེས་ལྟུང་དྲི་མ་= ཉེས་པའི་སྐྱོན། སྦགས་= སྐྱོན་གྱིས་གོས་ནི། སྐྱོན་ཞུགས་ནི།

རྒྱ་མཚོ་དང་ སེམས་ཅན་ཤི་བའི་རོ་གཅིག་ཁར་མི་འགྲིགས་པར་ རྒྱ་མཚོ་གིས་རོ་དེ་ཚུ་ཕར་ཁ་བཏོན་དོ་བཟུམ་སྦེ་ གོང་ལུ་ཞུ་མི་བསླབ་པ་གསུམ་ལས་ རང་གིས་ཁས་བླང་འབད་དེ་ཞུ་མི་ སྡོམ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ ཉེས་སྐྱོན་སྲུ་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་པར་ དུས་རྟག་བུ་ར་ དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ བརྟན་ཏོག་ཏོ་སྦེ་བསྲུང་དགོ།།

༡༠༩ གཞན་དོན་འབད་དགོས།

འོན་ཀྱང་མ་རྒན་སེམས་ཅན་རྣམས། །དོར་ནས་རང་དོན་བྱར་མི་འོས། །
རྒྱ་མཚོའི་གླིང་དུ་གཉེན་བཤེས་ཀུན། །བོར་བ་དེད་དཔོན་སྐྱོད་ཚུལ་མིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དོར་= བཀོ་བཞག་ནི། བྱ་= འབད་ནི། མི་འོས་= མི་འཐད་པ། གཉེན་བཤེས་= ཆ་རོགས། དེད་དཔོན་= གྲུ་དཔོན། སྐྱོད་ཚུལ་= འབད་གཞག། ལྟ།

གོང་ལུ་ ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་བོར་བཏོན་དགོས་འབད་སྐབ་སྐྱེ་ཡོད། ཨིན་རུང་ མ་རྒན་སེམས་ཅན་དེ་ཚུ་བཀོ་བཞག་སྟེ་ རང་དོན་རྐྱངམ་གཅིག་འབད་ནི་དེ་ མི་འཐདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ལུ་ལྷོདཔ་ད། ཆ་རོགས་ག་ར་བཀོ་བཞག་སྟེ་འགྱོ་ནི་དེ་ གྲུ་དཔོན་གྱི་འབད་གཞག་མེན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༠ ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་སྙིང་རྗེ།

མཆོར་གནས་གཡོ་དང་མི་ལྡན་པའི། །ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཆུ་ཟླ་ལྟའི། །
འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེ་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྲོག་རྩ་ཚུགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མི་ལྡན་པ་= མེད་པ། ཆུ་ཟླ་= ཆུ་ལ་ཤར་བའི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན། ཚུགས་= བཙུགས་ནི།

༡- བལྟ་བ་ཅིན་མཚོ་ནང་ཡོད་ནི་དང་། ༢- ཡུདཔ་ཐེངས་གཅིག་ཡང་གཡོ་འགྱུལ་མེད་པར་སྡོད་ནི་མེད་པར་གཡོམ་གཡོ་ས་འགྱོ་ནི། ༣- བརྟགས་ཞིང་དཔྱད་དེ་བལྟ་བ་ཅིན་ མཚོ་ནང་མེད་པའི་ ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་བཟུམ་སྦེ། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ། ༡-སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་ལུ་མཐོང་བའི་ སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། ༢-སྐད་ཅིག་མར་མཐོང་བའི་ ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་

སྙིང་རྗེ། ༣-སྟོང་པའི་རྣམ་པ་ལུ་མཐོང་བའི་ དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ སྲོག་རྩ་བཟུམ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ དེ་རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ བཙུགས་དགོཔ་ཨིན།།

༡༡༡ བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དགེ་བ་ཟད་ནི་མེདཔ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དགེ །མི་ཟད་བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་འགྲོ་སྟེ། །
ཛམྦུའི་འབྲས་བུ་མ་དྲོས་མཆོར། །ལྷུང་བས་གསེར་སྤྱངས་ཁམས་སུ་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་= གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལུ་ སངས་རྒྱས་འཐོབ་འདོད་ཀྱི་བློ། ཟིན་= དེ་དང་འབྲེལ་བ། མི་ཟད་= ཟད་དེ་འགྱོ་ནི་མེད་པ། བྱང་ཆུབ་= སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་། ཛམྦུ་= མཆོ་མ་དྲོས་པ་ལུ་ཡོད་པའི་ འབྲས་བུ་གསེར་ལུ་འགྱུར་བའི་ཤིང་གཅིག་གི་མིང་། ལྷུང་"= བུད་ནི། གསེར་སྤྱངས་= གསེར་བཞུ་བརྟུལ་འབད་ཚརཝ། གསེར་བཙོ་མ། ཁམས་=-རང་བཞིན།

དགེ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ག་ཅི་འབད་རུང་ གཞན་ཕན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་འབྲེལ་བའི་ དགེ་བ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཟད་ནི་མེད་པར་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའི་ རྒྱུ་ལུ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་ཛམྦུའི་འབྲས་བུ་དེ་ མཆོ་མ་དྲོས་པ་ནང་བུདཔ་ད་ གསེར་བཙོ་མའི་རང་བཞིན་ལུ་ འགྱུར་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་དྲུག་པ་༽

༡༡༢ རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡུ་བསྟུཔ།

རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཀླས་ཀྱང་། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུ། །
རི་ཡུལ་ལ་ལུང་ཆུ་བོ་བརྒྱ། །ཟམ་འོག་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་བཞིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྒྱལ་སྲས་= བྱང་ཆུབ་སེམས་པ། སྤྱོད་པ་= ཉམས་ལེན། མཐའ་ཀླས་= མཐའ་མེདཔ། བརྒྱ་= ལེ་ཤ། བསྒྲིལ་= རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཁར་བསྡུས་ཏེ་འགྲོ་ནི།

བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ལག་ལེན་དེ་ཚུ་ ངེས་ཅིག་ཨིན་ཟེར་བའི་ མཐའ་མེདཔ་ཅིག་ཨིན་རུང་ ཚུར་བསྡུ་བ་ཅིན་ ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་ ཉམས་ལེན་ནང་བསྡུཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རི་དང་ཡུལ་འཁོར་ ལ་དང་ལུངམ་དེ་ཚུ་ ལས་འབབ་པའི་ ཆུ་དང་ཆུ་ཕྲན་ལེ་ཤ་ཡོད་རུང་ ཟམ་གྱི་འོག་ལུ་ལྷོདཔ་ད་ གཱ་ར་གཅིག་ཁར་སྡུད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༣ སྦྱིན་པ་གཏང་དགོཔ།

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ནི་བདོག་པ་ཀུན། །འབྲས་བཅས་གཏོང་སྙེ་སྦྱིན་པའི་མཆོག །
ཆར་གྱིས་རྩི་བཅུད་ལོ་ཏོག་ཀུན། །བསྐྱངས་ཀྱང་ལན་དང་རེ་བ་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བདོག་པ་= དངོས་པོ་ཅ་ལ། འབྲས་བཅས་= འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཚུ་ ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཅ་ལ་ ག་ཅི་ཨིན་རུང་། གཞན་ལུ་བྱིན་པའི་ཚེ་ འབྲས་བུ་རང་ལུ་ འཁོར་ནི་གི་རེ་བ་མེད་པར། འབྲས་བུ་དང་བཅསཔ་འབད་བྱིན་ནི་དེ་གིས་ སྦྱིན་པའི་ནང་ནས་སྦྱིན་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆརཔ་དེ་ཚུ་གིས་ ཕན་ཐོགས་ཀྱི་སྒོ་ལས་ ལོ་ཐོག་རྩི་བཅུད་བསྐྱངས་ཏེ་འབད་རུང་ ཁོ་ར་ལུ་ ལན་དང་རེ་བ་ག་ནི་ཡང་ མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༤ ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་དགོས།

རྣམ་དག་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཉེས་ལྟུང་གི །རྙོག་མ་མ་ལུས་དྭངས་འབྱིན་ཏེ།།
ཀེ་ཏ་ཀ་འབྲས་བྱེ་མ་ཡིས། །ཆུ་བོའི་རྙོག་མ་དྭངས་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཉེས་ལྟུང་གི་རྙོག་མ་= ཆུའི་རྙོག་མ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་པའི་སྐྱོན། དྭངས་འབྱིན་= རྩ་བ་ལས་བཏོན་ནི། ཀེ་ཏ་ཀ་= འབྲས་བུ་ཆུ་ནང་བླུག་པ་ཅིན་ ཆུའི་རྙོག་མ་བསལ་ཚུགས་པའི་ཤིང་།

ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་སྲུ་ བསྲུང་ཏེ་འབད་བ་ཅིན་ དེ་གིས་རྙོག་མ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་པའི་སྐྱོན་ག་ར་ རྩ་བ་ལས་ར་བཏོན་གཏང་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་ཀེ་ཏ་ཀའི་འབྲས་བུའི་བྱེམ་དེ་གིས་ ཆུའི་རྙོག་མ་དྭངས་འཕྱོས་འཕྱོས་བཟོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༥ བཟོད་པ་བསྒོམ་དགོས།

དགེ་ཚོགས་མ་ལུས་སྲེག་བྱེད་པའི། །ཁོང་ཁྲོའི་དགྲ་འཇོམས་བཟོད་པ་སྟེ། །
ཀུན་ཟ་འབར་བའི་མེ་ལྕེ་ནི། །གསོད་བྱེད་གཉེན་པོ་ཆུ་ཡིན་ནོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྲེག་བྱེད་= མེདཔ་འགྱོ་ནི། འཇོམས་= བཅོམ་ནི། མེ་ལྕེ་= མེའི་ལྷབས། གཉེན་པོ་= བཅོམ་ནི་གི་ཐབས་ཤེས།

རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ཡོད་པའི་ དགེ་རྩ་ཡོད་ཚད་གཅིགཔོ་ མེདཔ་བཟོ་མི་ཁོང་ཁྲོ་གི་དགྲ་བོ་དེ་ བཅོམ་ཚུགས་མི་བཟོད་པ་རྐྱངམ་གཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཡོད་ཚད་གཅིགཔ་ཟ་མི་ འབར་ཏེ་ཡོད་མི་མེའི་ལྷབ་དེ་གསད་ཚུགས་པའི་ ཐབས་ཤེས་ཆུ་ཨིན་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༦ བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་དགོས།

རྟག་གྲུས་བརྩོན་པ་མ་གཏང་ན། །མི་འགྲུབ་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད། །
རྒྱ་ཐིགས་རྟག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིས། །བྲག་གི་རི་བོ་འབིགས་ལ་ལྟོས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྟག རྟག་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་ཟེར་ ལྷོད་ཡངས་མེད་པར་ དུས་ཨ་རྟག་ར་འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་ནི། གྲུས། གྲུས་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་ཟེར་ གུས་ཞབས་དང་སྤྲོ་བ་གི་ཐོག་ལས་འབད་བརྩོན་བསྐྱེད་ནི། འབིགས། དོང་སྦྱེད་ནི། ལྟོས། བལྟ་ནི།

རྟག་སྦྱོར་དང་གྲུས་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་པ་ མ་གཏངམ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། ལཱ་ལུ་འགྲུབ་མ་ཚུགསཔ་ཟེརཕ་ག་ནི་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུའི་ཐིགཔ་དུས་ཨ་རྟག་ར་ འབབས་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྲག་དེ་ཚུ་ཡང་ དོང་སྦྱེད་དེ་གཏངམ་མས་མེན་ན? ཚར་གཅིག་བལྟ་ཞིག།

༡༡༧ བསམ་གཏན་བསྒོམ་དགོས།

བྱིང་རྒོད་སྐྱོན་བྲལ་ཏིང་ངེ་འཛིན། །གསལ་བར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འཆར། །
བེ་ཌཱུར་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་བའི། །དྭངས་མཚོར་གཟུགས་བརྙན་ཅི་ཡང་གསལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱིང་རྒོད་= སེམས་ནང་ན་ཐིམ་སྟེ་ གནག་དུང་དུང་སྦྲེ་སྦོད་ནི་དང་། ཕྱི་ཁར་འཁྱམས་ཏེ་འགྱོ་ནི། གསལ་བར་ = གསལ་ཏོག་ཏོ་ཡོད་མི་དེ་ནང་། འཆར་= ཤར་ནི། བེ་ཌཱུར་= ནོར་བུའི་རིགས་ཅིག། དྭངས་མཚོ་= ཆུ་དྭངས་འཕྲོས་འཕྲོས། གཟུགས་བརྙན་= འདྲ་པར།

སེམས་མི་གསལ་བར་ ནང་ལུ་ཐིམ་སྦེ་སྦོད་ནི་དང་ ཕྱི་ཁར་འཁྱམས་ཏེ་འགྱོ་ནི་གི་ སྐྱོན་དང་བྲལ་སོ་མི་ ཏིང་ངེ་འཛིན་གསལ་ཏོག་ཏོ་དེ་ལུ་ ས་དང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ག་ར་ཤརཕ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ནོར་བུ་བེ་ཌཱུརྱ་

ཕྱིས་བདར་བཏང་གཏངམ་འདྲ་བའི་ ག་ནི་བ་དྭངས་པའི་ཆུ་ནང་ལུ་ རང་གི་འདྲ་པར་ གསལ་ཏོག་ཏོ་སྣེ་ཤར་ དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༨ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན།

དངོས་ཀུན་སྟོང་པར་དམིགས་པ་ཡིས། །འཁོར་བའི་གདུང་བ་ཀུན་སེལ་ཏེ། །
ཆུ་ཀླུང་མཐའ་དག་ཨ་གསྟམ། །རྟབ་ཀྱིས་གཞལ་བས་བདུད་རྩིར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དམིགས་པ་= མཉོ་བསམ་གཏང་ནི། གདུང་བ་= དཀའ་ངལ་དང་སྡུག་བསྔལ། ཨ་གསྟ་= ཕྱི་རོལ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ནང་གི་དྲང་སྲོང་ཅིག། མཐའ་དག་= ཡོད་ཚད་གཅིག་པོ། རྟབ་ཀྱིས་གཞལ་བ་= རྟབ་ཐེངས་གཅིག་གིས་འཐུང་ནི།

མཐོང་ནི་དང་ཐོས་ནི་གི་ ཡུལ་ལུ་ཡོད་པའི་ དངོས་པོའི་ཆོས་དེ་ཚུ་ག་ར་ རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ སྟོང་པ་ཨིནམ་འབད་ མཉོ་བསམ་བཏང་ཞིནམ་ལས་ཤེས་རྩུགསཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ ག་ར་བསལ་ཏེ་ གཏན་དུ་ཞི་བའི་ ཐར་པ་འཐོབ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆུ་ཡོད་ཚད་གཅིགཔ་དྲང་སྲོང་ཨ་གསྟ་ཟེར་མི་དེ་གིས་ རྟབ་ཐེངས་གཅིག་གིས་ འཐུངམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བདུད་རྩི་ལུ་ འགྱུར་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༡༩ ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བ་གིས་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཚུལ།

ཀླུ་སྒྲུབ་བློ་མཚོ་རྒྱ་ཆེ་བས། །དངོས་པོ་སྨྲ་རྣམས་སྤྱོབས་པ་འཕྲོག །
ཟམས་ནག་གཏིང་མཐའ་མི་མངོན་པའི། །རྒྱ་མཚོས་བྱིས་པ་སྐྲག་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དངོས་པོར་སྨྲ་བ་= དངོས་པོ་དེ་ཚུ་བདེན་པ་ཨིན་ཟེར་སླབ་མི། ཟམས་= མཐོ་ཚད། མི་མངོན་= མི་མཐོང་ནི། བྱིས་པ་= ཨ་ལོ་ཆུང་ཀུ། སྐྲག་= འདྲོག་ནི།

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་མཆོག་གི་ བློ་གྲོས་མཁྱེན་རབས་དེ་ རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་སྦོ་རྒྱ་ཆེཔ་ལས་ བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ག་ནི་ཡང་མེད་ཟེར་ སླབ་པའི་བསྒྲང་ལས་ དངོས་པོའི་ཆོས་ བདེན་པ་གྲུབ་ཟེར་སླབ་མི་དེ་ཚུ་གི་ སེམས་ཀྱི་སྤོབསཔ་དེ་ཡང་ རང་དབང་མེད་པར་འཕྲོགས་ཏེ་ བཏང་དེ་ནུག དེ་ཡང་དཔེ་འབད་བ་ཅིན། མཐོ་ཚད་སྦོམ་ཡོདཔ་མ་ཚད་ གནག་དུང་དུང་སྦེ་ གཏིང་ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་ག་མཐོང་མ་ཚུགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་དེ་གིས་ ཨ་ལོ་ཆུང་ཀུ་དེ་ཚུ་ འཇིགས་བཙུག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན་མས།།

༡༣༠ དགག་བྱ་ག་ཅི་ཨིན་ན་ངོ་ཤེས་དགོཔ།

ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ། །ཐོག་མར་དགག་བྱ་ངེས་དགོས་ཏེ། །
རྒྱ་མཚོར་ནོར་བུ་ལེན་པ་ལ། །འཛིགས་པ་གར་ཡོད་ཤེས་པ་གཅེས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དེ་ཉིད་= གནས་ལུགས་ངོ་མ། དགག་བྱ་= བཀག་ནི་གི་ཆོས། ངེས་= ཤེས་ནི།

ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ བདེན་མེད་ སྟོང་ཉིད་ཟེར་མི་དེ་ ཤེས་པ་ལུ། དང་པར་ ག་ཅི་བཀག་ནི་ཨིན་ན་ཤེས་དགོཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་མཚོ་ནང་ ནོར་བུ་ལེན་པར་འགྱོཝ་ད་ འཛིགས་པ་འཇོག་སི་སི་དེ་ཚུ་ ག་ཏེ་ལུ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་ ཤེས་དགོཔ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༣༡ ང་ཟེར་མི་འདི་ རང་བཞིན་མེདཔ།

གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་འདུས་པ་ལ། །ང་འོ་སྙམ་དུ་རློམས་པར་ཟད། །
གླུང་ཆེན་གནོད་ནས་བྲུབས་འདྲ་ཡང་། །རྒྱུ་ཕྲན་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གདགས་གཞི་= མིང་བཏགས་ས་གི་གཞི། ཕུང་སོགས་= ཕྱི་གི་གཟུགས་དང་ནང་གི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་། རློམས་= མེན་རུང་ཨིན་ཟེར་མནོ་བསམ་གཏང་ནི། གླུང་ཆེན་= གཙང་ཆུ་སྦོམ། གནོད་ནས་= ཏེ་མ་ལས། བྲུབས་= རང་བཞིན་གྱིས་འཕེལ་བ།

མིང་བཏགས་ས་གི་གཞི་ ဖྱི་གི་གཟུགས་དང་ ནང་གི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་ ཕུང་པོ་དེ་ཚུ་ ག་ར་གཅིག་ཁར་འདུས་ཏེ་ཡོད་མི་ཅིག་ལུ་ ང་ཨིན་ཟེར་མནོ་བསམ་བཏང་སྟེ་སྟོདཔ་མ་གཏོགས་ ང་ཟེར་མི་འདི་འཚོལ་བ་ཅིན་ རྫོགཔ་རྫོག་རིལ་རིལ་ཅིག་ག་ཏེ་ལས་ཡང་འཐོབ་ནི་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་སྦྲོམ་དེ་ཚུ་ དུས་དང་ཕུ་ལས་ སྦྲོམ་ཆུང་དེ་ཅིག་འཕེལ་ཏེ་ ཡོདཔ་བཟུམ་མཐོང་རུང་ དོན་ངོ་མ་ལུ་ ཆུ་ཆུང་ཀུ་ལེ་ཤ་ཅིག་ཁར་འདུས་ཏེ་ གྲུབ་འགྲུབ་ཅིག་ལས་ མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༢ བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཡང་མེདཔ།

བཏགས་དོན་རིག་པས་དཔྱད་པ་ན། །ངོ་བོས་གྲུབ་པ་འགའ་མེད་དེ། །
ཆུ་གླུང་ཡུར་བ་བརྒྱུར་དྭངས་ན། །ཤུལ་ན་ཟིལ་པ་ཙམ་ཡང་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བཏགས་དོན་= མིང་བཏགས་བཞག་མི་དེ་ཚུ་གི་དོན་ངོ་མ། ངོ་བོས་གྲུབ་པ་= རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལུ་མ་ལྟོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། འགའ་མེད་= ག་ཡང་མེདཔ། གཅིག་ཡང་མེདཔ། ང་དང་ཁྱོད་ ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ མིང་བཏགས་ཏེ་བཞག་མི་དེ་ཚུ་གི་དོན་ངོ་མ་དེ་ རིག་པ་གིས་བརྟགས་ཞིང་དཔྱད་དེ་འཚོལ་བ་ཅིན་ མིང་བཏགས་བཞག་དོ་བཟུམ་སྦེ་ རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་གྲུབ་གཅིག་ཡང་མེདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙང་ཆུ་སྦྲོམ་དེ་ཚུ་ གཡུར་བ་ལེ་ཤ་ནང་ལས་ཕར་དྭངས་པའི་ཤུལ་ལུ་ ཆུ་ཐིགས་པ་ཙམ་ཅིག་ཡང་མི་ལུས་པར་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༣ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་མཐར་ཐུག་ས།

སྟོན་པས་ཇི་སྙེད་བཀའ་སྩལ་པ། །སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་འདིར་འདུག་སྟེ། །
ས་སྟེང་ཆུ་བོ་མ་ལུས་པ། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་གཞོལ་ཞིང་འབབ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཇི་སྙེད་= ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་མི། འདིར་འདུག་= འདི་ནང་འདུས་ནི། གཞོལ་བ་= འབབ་ནི།

སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལུ་ ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མ་འདྲཝ་ ག་དེམ་ཅིག་གསུངས་ཏེ་ཡོད་རུང་ དེ་ཚུ་ག་ར་ཚུར་བསྡུ་བ་ཅིན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ རྟེན་འབྱུང་གཉིས་ནང་ལུ་འདུསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ས་སྟེང་ལུ་ཡོད་མི་ཆུ་ཡོད་ཚད་གཅིགཔོ་ རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོའི་ནང་འབབ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༤ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕྱག་ལེན།

རང་རྒྱུད་སྨིན་པའི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས། །བསྡུ་བ་རྣམ་བཞིས་གདུལ་བྱ་སྐྱོང་། །
རྒྱ་མཚོར་འཇུག་མྱོང་དེད་དཔོན་གྱིས། །གཞན་ཡང་ཁྲིད་ནས་ནོར་ལ་འཇུག །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རང་རྒྱུད་སྨིན་པ་= རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་ལེགས་ཤོམ་འགྱོ་ཚརཔ། བསྡུ་བ་རྣམ་བཞི་= སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་ནི་གི་ ཐབས་ཤེས་བཞི་སྟེ། ༡ ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཅ་ལ་བྱིན་ནི། ༢ ཚིག་ཧན་ཏོང་ཏོ་སླབ་ནི། ༣ ཕར་

ལོགས་མའི་དོན་དང་མཐུནམ་སྦྲེ་ཁས་ལེན་འབད་ནི། ༤ དེ་དང་མཐུནམ་སྦྲེ་ སྤྱོད་ལམ་མཛད་ནི། འཇུག་
= འགྱོ་ནི།

རང་གི་ཤེས་རྒྱུད་དུལ་ཏེ་ ལེགས་ཤོམ་འགྱོ་ཚར་མི་ རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཚུ་གིས་ མཁོ་བ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིའི་ཐོག་ལས་ གདུལ་བྱ་སྐྱོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་མཚོ་ནང་འགྱོ་མྱོང་བའི་གྲུ་དཔོན་དེ་ཚུ་གིས་ མི་གཞན་ཡང་ཁྲིད་འཞིནམ་ལས་ རྒྱ་མཚོ་ནང་ནོར་བུ་ལེན་པར་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༥ མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར།

རྒྱུ་ཡི་ཐེག་པའི་ལམ་རིང་ཡང་། །གསང་སྔགས་ནུས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །
ཐང་དུ་འདྲེན་དཀའི་གྲུ་བོ་ཆེ། །རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་ན་ཡུད་ཀྱིས་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྒྱུའི་ཐེག་པ་= རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ཆོས་ཟེར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། བྱམས་པ་སྙིང་རྗེ། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་ལས་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་ལུ་གོ་ནི་ཨིན། གསང་སྔགས་= གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་ཟེར་ ལྷ་བསྒོམ་ནི་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་ལས་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཚེ་གཅིག་ལུ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་= ཞུགས་= ལྷོད་པ། ཡུད་ཀྱིས་= འཇམ་ཏོང་ཏོ།

རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ ལམ་གྱི་ཐོག་ལས་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བསྒྲུབ་ནི་དེ་ བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་རིང་ལུ་ ཚོགས་བསགས་འབད་དགོ་ནི་དེ་གིས་ འགྲོ་ལམ་ཡུན་ཐག་རིང་སུ་ཅིག་ཨིན་རུང་ དེ་བ་འཇམ་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་འབད་བ་ཅིན་ ནུས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་འབད་ཡོདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། བྱེ་ཐང་ན་འབད་བ་ཅིན་ འཐེན་ནི་ག་ནི་བ་ཁག་པའི་ གྲུ་གཟིངས་སྦྲོམ་དེ་ རྒྱ་མཚོ་ནང་ལྷོདཔ་ད་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་འབད་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

༡༢༨ གསང་སྔགས་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ།

རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱིས་ལེགས་གསུངས་པའི། །གསང་སྔགས་ནུས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ། །
གདུང་བ་མ་ཞེས་བོས་པས་ཀྱང་། །ལྷ་ཡི་ཆུ་བོ་འགྲུགས་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྡོ་རྗེ་ཅན་= རྡོ་རྗེ་འཆང་། གདུང་བ་མ་= ཆུ་མོ་གངྒཱའི་མིང་།

སྟོན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ ཡུན་དུ་གནས་པའི་དོན་ལུ་དང་ སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལུ་བཀོད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦྲེ་གསུངས་པའི་ གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ མཐུ་དང་ནུས་པ་འདི་ བློ་གིས་དེམ་ཅིག་ཨིན་ཟེར་ ཚོད་དཔག་མ་ཚུགསཔ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གསང་སྔགས་ཀྱི་ནུས་པ་འཐོབ་པའི་ དྲང་སྲོང་གཅིག་གིས་ "གདུང་བ་མ" ཟེར་འབོཔ་ཙམ་ཅིག་ དེའི་འཕྲོ་ལས་ར་ ལྷའི་ཆུ་མོ་གངྒཱ་ དྲང་སྲོང་དེ་གི་གདོང་ཁར་ལྷོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༧ གསང་སྔགས་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་དབང་།

བྲུང་འཇུག་གདེངས་ཅན་བདག་པོའི་གནས། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །
འཇུག་ངོགས་བདེ་བའི་འབབ་སྟེགས་ནི། །དབང་བཞིའི་རིན་ཆེན་ཐེམ་སྐས་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྲུང་འཇུག་= བདེ་བ་ཚད་མེདཔ་ཅིག་ཡོད་རུང་ དེ་ལུ་ཞེན་ཆགས་མེད་པར་སྤྱོང་པའི་དང་ལུ་གནས་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་། གདེང་ཅན་བདག་པོ་= ཀླུ། དེའི་གནས་= རྒྱ་མཚོ། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་= གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ། འཇུག་ངོགས་བདེ་བ་= འགྱོ་ཧོངས་བདེ་ཧོག་ཧོ། འབབ་སྟེགས་= གདན་ཁྲི། རིན་ཆེན་ཐེམ་སྐས་= རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་ཨེ་ཁྲུག། དབང་བཞི་= ༡ ལུས་ཀྱི་དྲི་མ་ འདག་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་ བུམ་པའི་དབང་། ༢ ངག་གི་དྲི་མ་འདག་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་ གསང་བའི་དབང་། ༣ ཡིད་ཀྱི་དྲི་མ་འདག་ནི་གི་ཐབས་ཤེས་ ཤེར་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། ༤ ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སོ་སོ་སྦྲེ་འཛིན་པའི་དྲི་མ་འདག་ནི་ཐབས་ཤེས་ དབང་བཞི་པ་བརྡའི་དབང་དང་། ཡང་ན་ཚིག་གི་དབང་།

ཀླུའི་བདག་པོ་དེ་ཚུ་གི་གནས་ རྒྱ་མཚོ་ནང་འགྱོཝ་ད་ རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་མ་ལུ་ འགྱོ་ཧོངས་བདེ་བའི་གདན་ཁྲི་དགོ་དོ་བཟུམ་སྦེ་ རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ལུ་འགྱོཝ་ད་ཡང་ རང་རྒྱུད་སྨིན་པའི་དབང་བཞི་དེ་ འགྱོ་ཧོངས་བདེ་བའི་ རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་ ཨེ་ཁྲུག་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༨ གསང་སྔགས་ལམ་གྱི་གཞི་རྟེན་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ།

འོན་ཀྱང་དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །གཞི་རྟེན་དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་སྟེ། །
རྩ་བ་ཆུ་མཚོ་སྐམ་གྱུར་ན། །ལྕབས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་གང་ལས་བྱུང་། །

གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ལུ་ མཐུ་དང་ནུས་པ་མ་འདྲཔ་ལེ་ཤ་ཡོད། ཨིན་རུང་ནུས་པ་དེ་ཚུ་འཐོབ་པ་ལུ་ དང་པོ་ར་མཆོག་དང་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ ལྷམ་པ་གཉིསཔོ་དེ་ རང་ལུ་འཐོབ་དགོཔ་ཨིན། དེ་འཐོབ་པ་ལུ་ གསང་སྔགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་དེ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་བསྲུང་དགོ། དེ་མ་བསྲུང་པ་ཅིན་ དངོས་གྲུབ་ལྷམ་པ་

གཉིསཔོ་དེ་ རང་ལུ་མི་འཐོབ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་མཚོ་གི་ རྩ་བ་ངོ་མ་ཆུ་ཁོར་སྐམ་སོ་པ་ཅིན་ ཐ་རླབས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་ཚུ་ག་དེ་སྦེ་འབྱུང་ནི? མི་འབྱུང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༢༩ ཤུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ ཞེན་ཆགས་མེད་པའི་སྤྱོད་པ།

དེ་ཉིད་རིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །འདོད་ལ་སྤྱོད་ཀྱང་ཞེན་པ་མེད། །
ཉ་ནི་ཆུ་གཏིང་ཟབ་མོ་ན། །འགྲུ་ཡང་ཆུ་ཡིས་འཚུབ་མི་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དེ་ཉིད་= ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས། རིག་པ་= ཤེས་ནི་དང་ཧ་གོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་= ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་པ། འདོད་= བཟའ་ནི་འཐུང་ནི་ལ་སོགས་པའི་ འཇིག་རྟེན་པའི་ལོངས་སྤྱོད། འགྲུ་= འཕྱུག་འཕྱུག་སྦེ་འགྱོ་ནི། འཚུབ་= གནོད་པ།

ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཁྱེན་པའི་ ཉམས་ལེན་པ་དེ་ཚུ་ བཟའ་ནི་འཐུང་ནི་ལ་སོགས་པའི་ འཇིག་རྟེན་པའི་བདེ་བ་ ག་དེམ་ཅིག་ ལག་ལེན་འཐབ་སྦེ་འབད་རུང་ དེ་ལུ་ཞེན་ཆགས་ རྩ་ལས་ར་མེད་ནི་དེ་གིས་ དེ་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཙམ་ཅིག་གིས་ ཁོང་ལུ་ གནོད་པ་སྨོམ་ཅིག་ག་ནི་ཡང་མེདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཉ་དེ་ཚུ་ ཆུའི་གཏིང་ཟབ་སར་ འགྱོ་སྦེ་འབད་རུང་ ཆུ་གིས་ག་ནི་ཡང་ གནོད་མི་ཚུགས་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༣༠ ཉོན་མོངས་ལམ་ཁྱེར།

ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཉེས་པ་རྣམས། །ཉོན་མོངས་ལམ་བྱེད་ཉིད་ཀྱིས་འཇོམས། །
རྣ་བར་ཆུ་སོན་ཆུས་འབྱིན་ཞིང་། །མེས་འཚིག་མེ་ཡི་གདུང་བས་ཞི། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཉོན་མོངས་ལམ་བྱེད་= རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ཚུ་ སྤང་ཐངས་མ་འདྲཝ་གསུམ་དེ་ཅིག་ཡོདཔ་ཨིན། དེ་ཡང་དཔེ་འབད་བ་ཅིན། དུག་སྦྲུལ་འོང་སར་མཐོངམ་ད་ ༡ ཐབས་དང་གནས་སྐབས་མེད་པའི་མི་དེ་ཚུ་ འདྲོགས་ཏེ་ ས་ཐག་རིང་ས་ལས་བསྐོར་ཏེ་འགྱོ་ནི་དང་། ༢ ཐབས་དང་གནས་སྐབས་ཆུང་ཀུ་

ཅིག་ཡོད་མི་ཅིག་འབད་བ་ཅིན་ གླུ་རྩེ་དང་ ཏམ་ཁྱུ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཚུ་འབག་ཞིནམ་ལས་ དུག་སྦྲུལ་གྱིས་ སོ་བཏབ་མ་ཚུགསཔ་བཟོ་ནི། ༣ ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྔགས་པ་དྲུང་འཚོ་གཅིག་འོང་པ་ཅིན་ དུག་སྦྲུལ་དེ་གི་ སོའི་བར་ན་གི་དུག་འདི་བཏོན་ཞིནམ་ལས་ སྔགས་ག་ནི་བ་ལེགསཔ་ཅིག་བཟོ་དོ་བཟུམ་སྦེ། ཉོན་མོངས་སྤང་ཐངས་ལུ་ཡང་ ༡ ཉོན་མོངས་ལུ་འདྲོགས་ཏེ་ འབྲེལ་བ་མ་འཐབ་པར་སྤོང་ནི། ༢ གཉེན་པོ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟེན་ཏེ་ ཉོན་མོངས་པ་མེདཔ་བཟོ་ནི། ༣ ཉོན་མོངས་ཡེ་ཤེས་ལུ་བསྒྱུར་ཏེ་ ལམ་བསྒྲུབ་པའི་ཆ་རོགས་སྦེ་བསྟེན་ནི་གསུམ་ལས་ ཉོན་མོངས་ལམ་བྱེད་ཟེར་མི་འདི་ ཐབས་ཤེས་ཐ་མ་འདི་ལུ་གོ་ནི་ཨིན། ཆུ་སོན་

ཆུ་འཛུལ་ནི། ཆུས་འབྱིན་= ཆུ་གིས་བཏོན་ནི། མེ་ཡི་གདུང་བ་= གསེར་ཁབ་རྒྱབ་ལ་སོགས་པའི་མེའི་བཙོ་ཐབས། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱོན་དེ་ཚུ་ ལྷ་ཁག་སྦེ་ ལོགས་སུ་སྤང་མི་དགོ་པར་ ཉོན་མོངས་ཡེ་ཤེས་ལུ་བསྒྱུར་བའི་ ཉོན་མོངས་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་གིས་ འཛོམས་ཏེ་གཏང་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྣམ་ཅོ་ནང་ཆུ་འཛུལ་སོ་མི་སྟུག་བསྔལ་དེ་ ལོག་སྟེ་ཆུ་གིས་བཏོན་ནི་དང་ཁྲེས་གིས་འཚིགས་སོ་པའི་ ན་ཚ་སྡུག་བསྔལ་དེ་ སྲེག་ཁབ་ལ་སོགས་པའི་ མེའི་ཚ་དྲོད་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ སེལ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༣༡ ལེགས་བཤད་འདི་གི་ཁུད་ཆོས།

རྩྭ་རྩེའི་ཟིལ་པ་རེ་རེར་ཡང་། །ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་བཞིན། །
དཔེ་ཡི་རིམ་པ་རེ་རེས་ཀྱང་། །འཁོར་འདས་ཆོས་ཀུན་མཚོན་པར་ངེས། །

རྩྭའི་རྩེ་མོ་ལུ་ཆགས་ཏེ་ཡོད་པའི་ཟིལཔ་ ཕུད་རྫོག་རེ་རེ་ལུ་ཡང་ ནམ་མཁའ་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་དྭངས་འཁྲོས་འཁྲོས་ མཐོང་ཚུགས་དོ་བཟུམ་སྦེ་ ད་ལྟོ་གོང་ལུ་དཔེའི་རིམ་པ་ བརྒྱ་ལྷགཔ་ཅིག་བཤད་དེ་ཡོད་མི་ རེ་རེ་གིས་ཡང་ འཁོར་བའི་ཆོས་དང་ འཁོར་བ་དེ་ལས་འདས་པའི་ མྱང་འདས་ཀྱི་ཆོས་ ག་ར་གསལ་རིལ་རིལ་སྦེ་ བཏོན་ཚུགས་མི་ཅིག་ཨིན།།

༡༣༢ ལེགས་བཤད་འདི་གི་དཔེ།

འཇིག་རྟེན་ཡ་རབས་སྤྱོད་པ་ནས། །མདོ་སྔགས་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བར། །

དཔེར་བྱ་གཅིག་གིས་མཚོན་པ་འདི། །ལེགས་བཤད་འབྲུལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཡིན། །

འཇིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་ སྤྱོད་པ་འབབ་ཐངས་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ མདོ་མཚན་ཉིད་ཐེག་པ་དང་ གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཚུན་ཆོད་ སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་དེ་ཚུ་ དཔེ་ཆུ་རྒྱུངམ་གཅིག་གིས་

མཚོན་ཏེ་ སྟོན་མི་ ལེགས་བཤད་ཆུའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ མ་གཞི་རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན། དེ་འབདཝ་ད་ རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚོ་མེན་པར་ བཟོ་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ གྲུབ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༣༣ ལེགས་བཤད་འདིའི་འབྱུང་ཚུལ།

ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོའི་ཆུ་གཏེར་ན། །དབྱངས་ལྡན་དང་མོ་རྣམ་རོལ་བ། །
དེ་ཡི་ཁ་ལས་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །ཐ་རླབས་འཁྲི་ཤིང་ཅི་ཡང་གཡོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་= གསུང་དབྱངས་ གང་ལ་གང་འདོད་འབྱུང་སའི་ གཞི་ མགྲིན་པ་ལུ་ཡོད་པའི་ རྩའི་འཁོར་ལོ། ཆུ་གཏེར་= རྒྱ་མཚོ། རྣམ་རོལ་= དགའ་སྤྲོ་བསྐྱུར་ནི།

རྒྱ་མཚོ་ནང་ལུ་ བྱ་དངང་པ་དེ་ཚུ་ དགའ་སྤྲོ་བསྐྱུར་ཏེ་ རྩེདམ་རྩེཕ་དུ་ལུ་ ཆུའི་ཐ་རླབས་ གཅིག་ཤུལ་གཉིས་ཤུལ་འབྱུང་དོ་བཟུམ་སྦེ་ མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ རྩའི་འཁོར་ལོ་ནང་ལས་ གསུང་དབྱངས་སྙན་པའི་ དགའ་སྤྲོ་བསྐྱུརཕ་དུ་ལུ་ འདི་ཕྱི་གཉིས་ལུ་ཕན་པའི་ ལེགས་བཤད་ ག་ཅི་བཟུམ་ཡང་འཐོན་དོ་གོ།།

༡༣༤ ལེགས་བཤད་འདི་གི་སྨོན་ཚིག

གང་ཡང་བདག་བློའི་ཆུ་གཏེར་ལས་འབྲུངས་ལེགས་བཤད་གསར་པའི་ཟླ་བ་ནི། །
འཇིག་རྟེན་རྨོངས་པའི་མུན་འཐྲོམ་སྙིང་གི་གདུང་སེལ་བསིལ་བའི་རེག་པ་ཅན། །

དེ་ཡི་དགེ་བས་ས་གསུམ་རྣམ་དཀར་འོད་ཀྱི་གོས་བཟང་འཛིན་པ་དེར། །
སྐྱེ་དགུའི་ལེགས་བྱས་བློ་དང་ལྡན་ཅིག་བསྟན་པའི་ཚུ་གཏེར་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །

ག་དེ་སྲེ་ཨིན་རུང་ བདག་གི་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་འདི་ལས་འཁྲུངས་པའི་ ལུགས་གཉིས་བླང་དོར་གྱི་ལེགས་བཤད་ ཧེ་མ་མེད་པའི་ཟླ་བ་གསརཔ་ཉ་གང་གངམ་བཟུམ། འཇིག་རྟེན་པ་དེ་ཚུ་གི་ བླང་དོར་ལུ་སྨོངས་པའི་

མུན་པ་འཐོག་ཞིནམ་ལས་ ཧིང་གི་སྡུག་བསྔལ་ག་ར་སེལ་མི་ བསིལ་བའི་རེག་བྱ་བྱིན་པའི་ དགེ་བ་ཚུང་ཀུ་གཅིག་ འཐོབ་མི་འདི་ལུ་བརྟེན་ཏེ། ཟླ་འོད་དཀར་པོའི་གོས་དཀར་གྱོན་པ་དང་འདྲ་བའི་ ལེགས་བཤད་འདི་གི་ རྣམ་དཀར་དགེ་བ་འདི་གིས་ཁྱབ་པའི་ ས་འོག་ས་སྟེང་ས་བླ་གསུམ་ནང་ཡོད་པའི་ སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལུ་ ལེགས་བྱས་དགེ་བའི་བློ་བསྐྱེད་ནི་དང་གཅིག་ཁར་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་འདི་ དུས་དང་རྣམ་པར་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་གྱུར་ཅིག། ||

༄༅། །ལེགས་པར་བཤད་པ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

སློབ་ཚན་བདུན་པ།

༄། །ཨོཾ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག།

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་གྱུར་ཅིག། ཟེར་བའི་སྨོན་ལམ་འདེབས་པའི་ ཚིག་གིས་འགོ་དྲངས་ཏེ་ བསྟན་བཅོས་བརྩམ་ནི་གི་ལྷ་འདི་ འགོ་བཙུགས་ནི་ཨིན།།

༡ ཕྱག་མཆོད།

རིན་ཆེན་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་བརྟན། །ཐབས་ཆེན་ཚོགས་གཉིས་ཡལ་ག་རྒྱས། །
སྐུ་གསུམ་འབྲས་བཟང་སྣེ་མས་དུད། །སངས་རྒྱས་ལྗོན་པ་དེ་ལ་འདུད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཐབས་ཆེན= རྒྱུ་ཆེན་པོ། སྣེ་མ= འབྲས་བུ། དུད= འབྲས་བུ་ལེགས་ཤོམ་བཏགས་ཏེ་ སྤྱི་ཏོག་ས་ཁར་གུག་སྡོད་ནི། ལྗོན་པ= ཤིང་། འདུད= ཕྱག་འཚལ་ནི།

རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་ བརྟན་ཏོག་ཏོ་སྦེ་ བཙུགས་ཡོདཔ་མ་ཚད། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ ཡལ་ག་རྒྱས་པའི་ཁར། སྣེ་མ་བཏགས་ཏེ་ སྤྱི་ཏོག་གུག་སྡོད་སྡོདཔ་དང་འདྲ་བའི་ ཆོས་སྐུ་ལོངས་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་ རང་རྒྱུད་ལུ་གྲུབ་སྟེ་ཡོད་མི། དཔག་བསམ་ལྗོན་ཤིང་དང་འདྲ་བའི་ སངས་རྒྱས་ལུ་ཕྱག་འཚལ་ནི་ཨིན།།

༢ བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།

སྣང་བ་དཔེ་རུ་ཤར་བ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་དེ་ལ་གདམས་ངག་མང་། །
ནགས་ཚལ་སྟུག་པོའི་དོ་ར་རུ། །ཤིང་ལོའི་ཕུང་པོ་ཟད་པ་མེད། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

སྣང་བ་དཔེ་རུ་ཤར་བ= མཐོང་ཚད་དང་ཐོས་ཚད་ བསླབ་བྱ་དང་གདམས་ངག་གི་དཔེ་འབབ་ཤར་ནི། རྣལ་འབྱོར= ཆོས་ཉམས་ལེན་འབད་མི། གདམས་ངག་= བསླབ་བྱ། སྡུག་པོ་= སྡུག་དྲགས། ངོ་ར= སྔོད་ས་དང་འཁྲུམ་ས། འཁྲབ་སྟེགས། ཕུང་པོ་= ལེ་ཤ་སྤྱུངས་སྤྱུངསམ། ཟད་པ་མེད་= ཛོགས་ནི་མེདཔ།
མིག་ཧོ་གིས་མཐོང་ཚད་དང་ རྣམ་ཅོ་གིས་གོ་ཚད་ དཔེ་འབད་ཤར་མི་གི་ ཉམས་ལེན་པ་དེ་ལུ་ གདམས་ངག་ཛོགས་ནི་མེད་པར་ ལེ་ཤ་འཐོནམ་ཨིན་མས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ནགས་ཚལ་སྡུག་དྲགས་ འཁྲབ་སྟེགས་དང་འདྲཝ་དེ་ནང་ལུ་ ཤིང་གི་ལོ་འདབ་ སྤྱུངས་སྤྱུངམ་ཛོགས་ནི་མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ ནུ་ལས་མར་ ཤིང་ལུ་ དཔེ་སྦྱར་བའི་གདམས་ངག་ བསླབ་བྱ་དག་པ་ཅིག་ཞུ་ནི་ཨིན།།

༢ བླ་མ་དམ་པ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྟོད་དགོཔ།

དཔག་བསམ་ཤིང་ལ་བརྟེན་བྱས་ན། །དགོས་དོན་ཐམས་ཅད་ཆར་དུ་བསྒྲིལ། །
དེ་བཞིན་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ལ། །བརྟེན་ན་ལེགས་ཚོགས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བསྒྲིལ་= འབབ་ནི། བཤེས་གཉེན་= སློབ་དཔོན་དང་རྩ་བའི་བླ་མ། ལེགས་ཚོགས= ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན།

དཔག་བསམ་གྱི་ལྗོན་ཤིང་ལུ་ བརྟེན་ཏེ་འབད་བ་ཅིན། རང་ལུ་བསྒྲུབ་དགོ་པའི་དགོས་དོན་ག་ར་ ཆརཔ་འབབ་དོ་བཟུམ་སྦེ་འབབ་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྦེ་ སློབ་དཔོན་དང་ བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་

སྟོད་པ་ཅིན། འབད་རྩོལ་ག་ནི་ཡང་མི་དགོ་པར་ རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ག་ར་ འཛམ་ཧོང་ཧོ་སྦེ་ གྲུབ་སྟེ་འོངམ་ཨིན།།

༤ བླ་མ་ལུ་དད་པ་མེད་པའི་སྐྱོན།

བཤེས་ལ་མི་གུས་སྐྱེ་བོ་དེས། །གཞུང་བརྒྱ་ཤེས་ཀྱང་དོན་མི་འགྱུར། །

ཤིང་སྐམ་ལོ་བརྒྱ་ཆུར་འཕངས་ཀྱང་། །ལོ་འདབ་སྐྱེ་བ་སྲིད་ན་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བཤེས་= བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། འཕངས= བཀོ་གཏང་ནི། སྲིད་= འཇིག་རྟེན་ནང་། ལོ་འདབ= འདབ་མ།

བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུ་ གུས་ཞབས་མེད་པའི་ མི་དེ་ཚོ་གིས་ གཞུང་ལུགས་བརྒྱ་ཕྲག་སྦྲེ་ ཤེས་ཏེ་འབད་རུང་ དོན་དག་ག་ནི་ཡང་འགྲུབ་མི་ཚུགས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་སྐམ་དེ་ ལོ་ལེ་ཤ་ ཆུ་ནང་བཙུགས་ཏེ་བཞག་རུང་ ཞལ་ལག་དང་ འདབ་མ་སྐྱེ་ནི་ཟེར་བའི་དཔེ་འདི་ འཇིག་རྟེན་ནང་མེད་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥ ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོདཔ།

དད་ལྡན་རང་བཞིན་བཟང་པོ་དེ། །ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཕན། །
ཀང་འཐུང་གསར་པའི་སྨུ་གུ་དེ། །ཆུ་ཆར་ཟེགས་མ་ཡིས་ཀྱང་འཕེལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཀང་འཐུང= ཤིང་། སྨུ་གུ= ཤིང་གི་ལྷུག་གུ།

བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྟ་ དད་པ་ཡོད་པའི་ཁར་ རང་བཞིན་བཟང་པོའི་མི་དེ་ལྟུ་ ཆོས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ཡང་ ཕན་ཐོགས་སྦོམ་སྦེ་ འབྱུང་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་ལྷུག་གུ་གསརཔ་དེ་ལྟུ་ ཆར་ཆུ་གི་ཟེགས་མ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ བབས་ཏེ་འབད་རུང་ གོང་འཕེལ་འགྱོ་ཚུགས་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༦ མ་དགོ་མི་འདི་མངམ་སྦེ་ཡོདཔ།

ཚེར་མ་ཅན་དང་དུག་ཤིང་གིས། །མི་དགོས་བཞིན་དུ་ས་འདི་གང་། །
མི་ཁོམ་ངན་སོང་སྐྱེ་བ་ནི། །ས་ཡི་རྡུལ་བཞིན་གྲངས་ལས་འདས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཚེར་མ་ཅན= ཙྭང་ཡོད་མི། ཏྲུལ= ཐལཕྱ། ཏྲུལ་མ། གྲངས་ལས་འདས= གྲངས་ཁ་མེདཔ།

ཙྭང་དང་དུག་གི་ཤིང་དེ་ཚུ་མ་དགོཔ་ཅིག་ཨིན། ཨིན་རུང་ དེ་ཚུ་གིས་ས་གཞི་གང་སྐེ་འགྱོཝ་ཨིན་མས། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཆོས་འབད་ནི་ལུ་མ་ཕོམ་པའི་ ངན་སོང་གི་གནས་ལུ་སྐྱེ་མི་ སེམས་ཅན་འདི་ ས་གཞི་ཆེན་པོ་འདི་གི་ ཐལཕྱ་བཟུམ་སྦེ་ གྲངས་ཀྱིས་མ་ཚོདཔ་ གྲངས་དང་ཚད་འདས་སོ་ནུག་ ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།

༧ དཔལ་འབྱོར་མི་ལུས་འཐོབ་པར་དཀའ་བ།

ཅན་དན་ས་མཆོག་ལྡོན་པ་དེ། །འཛིག་རྟེན་འདི་ནང་སྲིད་པ་ཙམ། །
དཔལ་འབྱོར་ཚང་བའི་རྟེན་བཟང་ཡང་། །བརྒྱ་ལམ་ཐོབ་པ་མ་བཀག་ཙམ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཅན་དན་ས་མཆོག= ཅན་དན་དཀརཔོ། ལྡོན་པ= ཤིང་། སྲིད་པ་ཙམ= ཡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག།
མ་བཀག་ཙམ= བཀག་སྟེ་མ་བཞགཔ་ཙམ།

ཅན་དན་དཀར་པོའི་ཤིང་དེ་ འཛིག་རྟེན་འདི་ནང་ གནམ་མེད་ས་མེད་དཀོན་དྲགས་ཅིག་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། དལ་བ་བརྒྱད་དང་ འབྱོར་པ་བཅུ་ཚང་བའི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཡང་ འཕྲལ་འཕྲལ་ བརྒྱ་ལམ་རེ་ ལྷ་ཁག་འབད་ འཐོབ་དང་ལུ་ བཀག་སྟེ་ མ་བཞགཔ་ཙམ་ལས་ འཐོབ་མ་གཏོགས་ གནམ་མེད་ས་མེད་ འཐོབ་ལྷ་ཁག་ དཀོན་དྲགས་ཅིག་ཨིན།།

༨ དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྙིང་པོ་དམ་ཆོས་བསྒྲུབ་དགོས།

དཔལ་འབྱོར་སྙིང་པོ་མ་བླངས་ན། །དུད་འགྲོའི་རྟེན་དང་གཉིས་སུ་མེད། །
ཨ་མྲའི་འབྲས་བུ་མི་སྤྱོད་ན། །ཨེ་རནྡ་དང་ཁྱད་པར་ཅི། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བླངས= ལེན་པ། འབད་ནི། གཉིས་སུ་མེད= སོ་སོ་མེདཔ། ཨ་སྲ= ཨམ་ཙུ་ཀུ་ལི་གི་ཤིང་། ཨེ་རཎྜ= འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཤིང་།

འཐོབ་པར་དཀའ་བའི་ དལ་འབྱོར་ བཅོ་བརྒྱད་ཚང་བའི་ མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ འཐོབ་པའི་སྐབས་ལུ་ སྙིང་པོ་དམ་པའི་ཆོས་ཅིག་ མ་འབདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། དུད་འགྲོ་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་རྟེན་དང་ ཁྱད་པར་ག་ནི་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཨམ་ཙུ་ཀུ་ལི་འདི་ ཞིམ་ཟེར་ མ་བཟའ་བ(མ་སྦྱོད་པ་)ཅིན། འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཤིང་དང་ཁྱད་པར་ག་ཅི་ཡོདཔ་? ཁྱད་པར་མེདཔ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩ རང་དབང་མེད་པར་ནམ་ཟླ་དུས་ཀྱིས་གྱུར་ཏེ་འགྲོ་ནི།

མདངས་དང་ལོ་འབྲས་མེ་ཏོག་སོགས། །ཕྱོན་པ་གཅིག་ཀྱང་དུས་ཀྱིས་འགྱུར། །
སྐྱེ་རྒ་ན་དང་འཆི་བ་ཡི། །གློས་གར་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

མདངས= ཁ་དོག་འཇའ་ཚི་ཚི། གཅིག་ཀྱང= གཅིག་ཡང་། གློས་གར= འཁྲབ་སྟོན། སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ= ཡུདཔ་ཙེངས་ཅིག་ལུ།

ཁ་དོག་ག་ནི་བ་འཇའ་ཚི་ཚི་དང་ འདབ་མ་དང་འབྲས་བུ་ མེ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལྗོན་ཤིང་དེ་ཚུ་ཡང་ ཕུད་ཏོག་གཅིག་ཡང་མི་ལུས་པར་ ནམ་ཟླ་དུས་ཀྱིས་གྱུར་ཏེ་ འགྲོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། སྐྱེ་ནི་དང་ རྒས་ནི་ ཤི་ནི་དེ་ཚུ་ཡང་ འཁྲབ་སྟོན་དང་ མིག་འཕྲུལ་ནང་བཟུམ་སྦེ་ ཡུདཔ་ཙེངས་ཅིག་ལུ་གྱུར་ཏེ་ འགྲོཝ་ཨིན།།

༡༠ འཛོམས་པའི་མཐའ་མར་སོ་སོར་འབྲལ་ནི།

རིང་དུ་འབྲལ་བའི་ཤིང་ལོ་དེ། །ལན་གཅིག་བྲལ་བ་སླར་མི་འབྱོར། །
མཛའ་བ་ཡུན་རིང་འགྲོགས་འགྲོགས་ནས། །ནམ་ཞིག་གཏན་དུ་འབྲལ་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཞིང་ལོ= ཞིང་གི་འདབ་མ། བྲུལ་བ= བྲུད་ནི། སླར་མི་འགྱུར= ལོག་སྐྱེ་མཐུད་མི་ཚུགས་ནི། མཛའ་བ= འཆམ་མཐུན་ས། ཆ་རོགས= ལྷོ་ཚང་། འཁོད་འཁོད= འབྲེལ་བ་འཐབ་སྐྱེ་ར། གཏན་དུ= མ་པ་ལས། རྩ་བ་ལས། འབྲལ= ཁ་འབྲུལ།

དུས་ཡུན་རིང་མོ་སྲི་ གཅིག་ཁར་འབྲེལ་ཏེ་ ཡོད་པའི་ཞིང་གི་འདབ་མ་དེ་རྒྱུ་ ཚར་གཅིག་ ས་ཁར་བྲུད་ཚར་ ཞིནམ་ལས་ ལོག་སྐྱེ་མཐུད་མི་ཚུགས། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྲི། མཛའ་མཐུན་ ཆ་རོགས་གཉེན་ཉེཝ་དེ་རྒྱུ་ དུས་ཡུན་རིང་མོ་སྲི་ འབྲེལ་བ་འཐབ་སྐྱེ་ སྡོད་པའི་མཐའ་མར་ ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ མ་པ་ལས་རང་ཁ་བྲལ་ཏེ་འགྱོ་འོང་།།

༄༅ དམྱལ་བའི་ལས་མཁན་རྒྱུ་ཐང་ཆད་ནི་མེདཔ་ལས་འཛེག་དགོཔ།

སྡོང་པོ་གཤག་གཏུབ་དྲས་པ་ཡིས། །ཞིང་མཁན་སྨྱུར་དུ་ངལ་བར་འགྱུར། །
བསྐལ་པར་དེ་འདྲའི་ལས་བསྒྲུབས་ཀྱང་། །དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ནི་ངལ་བ་མེད། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

སྡོང་པོ= ཞིང་གི་དུམ། གཤག= བཀག་ནི། དྲས= དྲ་ནི། ཞིང་མཁན= ཞིང་གི་ལཱ་འབབ་མི། སྨྱུར་དུ= མགྱོགས་པ། བསྐལ་པར= དུས་ཡུན་བསྐལ་པའི་བར་ན། ངལ་བ= ཐང་ཆད་ནི། ཞུ་སྡུག་ནི། ལས་བསྒྲུབས= ལཱ་འབབ་ནི།

ཞིང་གི་དུམ་བཀག་ནི་དང་ གཏུབ་ནི་དྲ་ནི་ལ་སོགས་པའི་ལཱ་གིས་འབབ་ ང་བཅས་ར་ནཱ་གི་ ཞིང་གི་ལཱ་འབབ་མི་བཟུམ་སྲི་བ་ཅིན། མགྱོགས་པ་ར་ ཐང་ཆད་དེ་འགྱོཝ་ཨིན་རུང་། དུས་བསྐལ་པ་ལས་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ དམྱལ་བའི་སེམས་ཅན་རྒྱུ་ རང་སོའི་ལས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱུ་ཚན་ནང་བཙོ་ནི་དང་། བཀག་ནི་ གཏུབ་ནི་ དྲ་ནི་ལ་སོགས་པའི་ལཱ་ དུས་ཚོད་ཐུང་ཀུ་ཅིག་ཡང་ འཕྲོ་བཏྲག་མ་གཏང་བར་ ལཱ་འབབ་མི་ དམྱལ་བའི་སྲུང་མ་ ཆ་ཁྲུབ་ནི་ ཐང་ཆད་ནི་ཟེརཝ་ ག་ནི་ཡང་མེདཔ་ཨིན།།

༡༢ ལས་མ་ཛོགས་ཀྱི་བར་སྡུག་བསྔལ་ཛོགས་ནི་མེད་པ།

ཇི་སྲིད་མི་དགེ་མ་ཟད་པར། །དེ་སྲིད་སྡུག་བསྔལ་འཁོར་མོར་འཁྱོང་། །
དུག་གི་ས་བོན་གནས་ཀྱི་བར། །དུག་ལོ་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཇི་སྲིད= ནམ་ཅིག་ཚུན་ཆོད། དེ་སྲིད= འ་ནེམ་ཅིག་ཚུན་ཆོད། འཁོར་མོར= རྒྱུན་མ་ཆད་པར། ས་བོན= སོན། དུག་ལོ= དུག་ཤིང་གི་འདབ་མ། ཆོས་ཉིད= རང་བཞིན།

ངན་སོང་གི་གནས་ལུ་སྐྱེས་ཏེ་ ནམ་ཅིག་ རང་གི་མི་དགེ་བའི་ལས་འདི་ མ་ཛོགས་ཚུན་ཆོད་ འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ མྱོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ས་ནང་ཡོད་པའི་དུག་གི་སོན་དེ་ མ་སྣམ་པར་ དུས་ཡུན་ག་དེམ་ཅིག་སྡོདཔ་ཅིག་ དུག་ཤིང་གི་འདབ་མ་དེ་ཡང་ རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༣ དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལུ་སྐྱབས་འཚོལཝ་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་མ་དགོཔ།

གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སོང་བ། །དེ་ལ་སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་མེད། །
ལྷོན་པ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པ་དེར། །གཅན་གཟན་གདུག་པས་གཙེས་མི་ནུས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གང་ཞིག= ག་འབད་རུང་། གསུམ= དཀོན་མཆོག་གསུམ། སྐྱབས་སོང= སྐྱབས་བཅོལ་ནི། སྲིད་ཞི= སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞི་བ་ཐར་པའི་གོ་འཕང་། རྒུད་པ= སྡུག་བསྔལ། གདུག་པ= འདྲོག་སི་སི། གཙེས= གནོད་པ་བཀལ་ནི།

མི་ག་ར་འབད་རུང་ དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལུ་ སྐྱབས་བཅོལ་ཏེ་སྡོད་མི་དེ་ལུ་ འཁོར་བའི་ཉམས་རྒུད་དང་ རང་རྐྱངམ་གཅིག་སངས་རྒྱས་དགོ་མཚོ་བའི་ རང་དོན་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་ནིའི་བསམ་པ་ ཐར་པའི་ལམ་གྱི་ ཉམས་རྒུད་ཐ་ལས་འབྱུང་ནི་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྷོན་ཤིང་སྦོམ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྡོད་མི་དེ་ལུ་ གཅན་གཟན་འདྲོག་སི་སི་ཚུ་གིས་ གནོད་པ་བཀལ་ མི་ཚུགས་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

༡༤ འཛོལ་བའི་ལམ།

རྩ་བ་རྡུལ་བའི་ཕྱོན་པ་ལ། །བརྟེན་པར་བྱེད་པ་བླུན་པོའི་རྟགས། །
རང་ཡང་འཁོར་བར་བྱིང་བ་ལ། །སྐྱབས་སུ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་མ་འཁྲུལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱིང་བ= དེ་ལས་ཐར་མ་ཚུགས་མི། སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ= སྐྱབས་གཟུང་མི། འཁྲུལ= ནོར་བ། འཛོལ་བ།

རྩ་བ་རྡུལ་སོ་པའི་ཕྱོན་ཤིང་དེ་ ནམ་འགྱེལ་འོང་ག་ ངེས་པ་མེད་པའི་ ཤིང་དེ་ལུ་གནས་བཅའ་སྟེ་ བརྟེན་སྡོད་ནི་དེ་ རྩ་རྒས་གླེན་གོ་ངོ་མ་གི་ རྟགས་མཚན་ཨིན། དེ་བཟུམ་སྦེ། ལྷ་འདྲེ་ག་ར་ཨིན་རུང་། ཁོང་ར་ཡང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་མ་ཚུགས་པར་ དེ་ནང་འཁོར་ཏེ་ སྡོད་མི་ཚུ་ལུ་ སྐྱབས་བཅོལ་ཏེ་ སྡོད་མི་དེ་ཚུ་ལུ་བལྟ་སྟེ་ སྨི་ཆེ་བས་ ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།

༡༥ ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཛོལ་ནི་མེདཔ།

དུག་དང་སྨན་གྱི་སྦྱུ་གུ་ལས། །འབྲས་བུ་འཚོལ་བ་འགར་ཡང་མེད། །
དགེ་དང་མི་དགེའི་ལས་ལས་ཀྱང་། །འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་གནས་མ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྦྱུ་གུ= ལྦུག་གུ། འཚོལ་བ= འཛོལ་ནི། འགར་ཡང= ག་ཏེ་ལུ་ཡང་། གནས་མ་ཡིན= འབྱུང་ས་མེན།

རྒྱ་དུག་ཤིང་གི་ལྦུག་གུ་ལས་ འཛོལ་ཏེ་འབྲས་བུ་ སྨན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་ནི་དང་། སྨན་གྱི་ལྦུག་གུ་ལས་ འཛོལ་ཏེ་འབྲས་བུ་ དུག་གི་འབྲས་བུ་འབྱུང་མི་དེ་ ས་ཆ་ག་ཏེ་ལུ་ཡང་མེད། དེ་བཟུམ་སྦེ། དགེ་བའི་ལས་དང་ མི་དགེ་བའི་ལས་ དེ་ལས་ཡང་ འབྲས་བུ་འཛོལ་ཏེ་ གཞན་དགེ་བ་ལས་ སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་ནི་དང་། མི་དགེ་བ་ལས་ འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་ནི་གི་ གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་མེདཔ་ཨིན།།

༡༦ བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མེད་པ་འགྱུ་ནི་མེད་པ།

བྲོག་མེད་དུས་ནས་བསགས་པའི་ལས། །བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ། །
ཏ་ལའི་ཤིང་འབྲས་སྟོང་ཕྲག་ལོར། །བསྐམས་ཀྱང་ལྡན་དང་ཕྲད་ན་སྐྱེ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བྲོག་མེད་དུས= དང་ཕུ་གི་དུས། བརྒྱ= ལེ་ཤ། ཆུད་མི་ཟ= མེདཔ་འགྱོ་ནི་མེདཔ། ཏ་ལ= ལོ་ལེ་ཤ་སྲི་སྐམ་རུང་ལོག་སྐྱེ་བཏུབ་པའི་ཤིང་ཅིག། ལྡན= ཆུ། ལྡོནམ།

ཏེ་མ་ལས་ བསགས་པའི་ལས་ བར་ན་བསྐལ་པ་ལེ་ཤ་སོང་སྟེ་འབད་རུང་ ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་ མེདཔ་འགྱོ་ནི་རྩ་ལས་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཏ་ལའི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དེ་ བསྐམས་ཏེ་ ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་ཡར་སོ་རུང་ ཆུ་དང་འཕྱད་པ་ཅིན་ ལོག་སྐྱེ་ར་སྐྱེ་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༧ བསམ་པ་དག་པ་ཅིན་སྦྱིན་པ་ཆུང་ཀུ་ལས་མེད་རུང་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་སྐོར།

ས་བོན་ཆུང་སླིན་ཉ་གྲོ་དྷ། །ཡལ་འདབ་རྒྱས་པས་རྒྱང་གྲགས་ཁེབས། །
ཁམ་གཅིག་ཟས་ཀྱི་སྦྱིན་པས་ཀྱང་། །འབྲས་བུ་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བ་ཐོབ། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ས་བོན= སོན། ཆུང་སླིན= ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལས་སྐྱེས་སྐྱེཔ། རྒྱང་གྲགས= འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་གི་ཚད། ཁེབས= ཁྱབ་ནི། ཁམ་གཅིག= ཁམ་ཏོ་གཅིག འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བ= གླིང་ཆེན་གཅིག་ལས་བཞིའི་བར་ན་དབང་བསྒྱུར་འབད་ཚུགས་མི་ མངའ་ཐང་ཆེ་བའི་རྒྱལཔོ། ཉ་གྲོ་དྷ= ལོ་འདབ་སྟུག་དྲགས་ཡོད་པའི་ཁར་ ཡལ་ག་ལས་ཡང་རྩ་བ་གསརཔ་ཐོན་ཏེ་ སྦོམ་སྦྲི་འགྱོ་མི་ཤིང་ཅིག། སོན་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལས་སྐྱེས་སྐྱེཔ་གི་ ཉ་གྲོ་དྷའི་ཤིང་དེ་གིས་ ཞལ་ལག་གནམ་མེད་ས་མེད་རྒྱས་ཏེ་ རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ དེ་ཅིག་གི་ ས་ཁ་ལུ་ཡང་ཁྱབ་སྟེ་ འགྱོཝ་ཨིན་མས། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སློ་ལས་ ཟས་ཁམ་ཏོ་གཅིག་བྱིན་པའི་ སྦྱིན་པ་དེ་གིས་ཡང་ འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཐོབ་པའི་ ལོ་རྒྱུས་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༨ འཁོར་བའི་ཆོས་ལུ་སྙིང་པོ་ག་ནི་ཡང་མེདཔ།

རྣམ་བཀྲ་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་འདིར། །དོན་ལྡན་སྙིང་པོ་འགའ་མ་མཆིས། །
ཆུ་ཤིང་རློན་པའི་སྡོང་པོ་ལ། །ཐེ་ཏྲིང་ཀུན་ན་སྙིང་པོ་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྣམ་བཀྲ= མཛེས་ཤིང་ཡིད་ཁར་འོང་ཧ་ཁ་ཧོ། སྲིད་པ= འཁོར་བ། འགའ= ག་ནི་ཡང་། མ་མཆིས= མེདཔ། ཆུ་ཤིང= ངང་ལག་གི་ཤིང་། ཐེ་ཏྲིང= ཐེ་མོ་དང་ཐ་བ།

ག་ནི་བ་ཡིད་ཁར་འོང་བའི་ འཁོར་བའི་ འཁོར་ལོ་འཁོར་ཏེ་ སྡོད་པའི་འཛིག་རྟེན་འདི་ནང་ དོན་དག་ཡོད་པའི་སྙིང་པོ་ཧ་ཁ་ཧོ་ཀ་ཧོ་ཀ་རིལ་རིལ་ཅིག་ ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ངང་ལག་ཤིང་རློནམ་གི་སྡོང་པོ་འདི་ལུ་ ཐ་བ་ལས་ཐེ་མོ་ཚུན་ཚོད་ ནང་ན་ག་ཅི་ཡོད་ག་ བཀག་སྟེ་བལྟ་བ་ཅིན་ སྙིང་པོ་སྟོན་བཏུབ་ཅིག་ ག་ནི་ཡང་མེད་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་བརྒྱད་པ།༽

༡༩ སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ལུ་ལྷོད་དེ་འབད་རུང་ལོག་སྟེ་ངན་སོང་ལུ་འགྱོ་དགོཔ།

ལྷོན་ཤིང་ལོ་བརྒྱར་སྐྱེས་པ་ཡང་། །ནམ་ཞིག་ཆེ་ན་འགྱེལ་བར་འགྱུར། །
སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་ཕྱིན་ནས་ནི། །སླར་ཡང་མི་བཟད་ངན་འགྲོར་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྲིད་པའི་རྩེ་མོ= སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྤྱི་ཏོག། འཁོར་བའི་གནས་ཀྱི་ནང་ལས་མཐོ་ཤོས། ཕྱིན= ལྷོད། སླར་ཡང= ལོག་སྟེ་ར། མི་བཟད= བཟོད་མ་ཚུགས་པ།

ལྷོན་ཤིང་སྐྱེས་ཞིནམ་ལས་ ལོ་ངོ་བརྒྱ་དེ་ཅིག་སྡོད་རུང་ དུས་ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ལུ་ རང་བཞིན་གྱིས་ འགྱེལ་ཏེ་འགྱོ་འོང་། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། འཁོར་བ་འདི་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཅིག་མ་འབད་བ་ཅིན། འཁོར་བའི་གནས་ཀྱི་ནང་ལས་མཐོ་ཤོས་ སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ཟེར་མི་དེ་ཁར་ ལྷོད་དེ་འབད་རུང་ ལོག་སྟེ་ར་ སྡུག་བསྔལ་བཟོད་མ་ཚུགས་པའི་ ངན་སོང་གི་གནས་ལུ་ འགྱོཝ་ཨིན།།

༢༠ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ཀུན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོ།

བྱུར་ཤིང་ཁུ་བས་རབ་བསྐོལ་ན། །ཏིག་ཏའི་ཁ་བ་གསལ་བར་ནུས། །
ལམ་གྱི་བདེན་པར་རབ་གོམས་པས། །སྡུག་བསྔལ་རྩ་བ་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱུར་ཤིང= གུན་ཆ། བསྐོལ= དབུར་ནི། བྱུག་ནི། ཏིག་ཏའི་ཁ་བ= ཏིག་ཏ་ཟེར་བའི་ཤིང་གི་བྲོཔ་ཁག་ དྭགས། ལམ་གྱི་བདེན་པ= སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་འཕགས་པའི་ལམ། ཀུན་འབྱུང= སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ།

གུན་ཆ་ཤིང་གི་ ཁུ་བ་མངར་མོ་དེ་གིས་ ལེགས་ཤོམ་སྒྲེ་ དབུར་ཏེ་འབད་བ་ཅིན། ཏིག་ཏ་ཤིང་གི་ བྱོ་ལྷ་ཁག་དྲགས་དེ་ཡང་ གསལ་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། འཕགས་པའི་ ལམ་དེ་ལུ་ལེགས་ཤོམ་སྦྲེ་ གོམས་ཆ་ཚུད་པ་ཅིན་ སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་སའི་རྩ་བ་ ཀུན་འབྱུང་ ལས་དང་ཉོན་མོངས་ གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ མེདཔ་བཟོ་ཚུགསཔ་ཨིན།།

༢༡ བསླབ་པ་གསུམ་ལུ་བརྟེན་ཐར་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་དགོས།

ཀ་གདུང་ལྟུམ་དང་དྲལ་མ་རྣམས། །ཚོགས་པས་ཡིད་འོང་ལྷིང་ཁང་སྐྱེ། །
ལྷག་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་ཚོགས་པས། །ཐར་པ་དམ་པའི་ཁང་བཟང་གྲུབ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཀ་གདུང= ཁྱིམ་གྱི་ཀ་བ་དང་གདུང་། ཚོགས་པ= གཅིག་ཁར་འཛོམ་ནི། ལྷིང་ཁང= ཁྱིམ་ཐོག་ཚད་གཅིག་འབད་མི། ལྷག་པ= གཞན་ལྟི་རོལ་པ་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། བསླབ་པ་གསུམ= ཚུལ་ཁྲིམས། ཏིང་ངེ་འཛིན། ཤེས་རབ། དྲལ་མ= ལྟུམ་གྱི་ལྟག་ལུ་བཀྲམ་ནི་གི་ཤིང་ཆུང་ཀུ། ལྟུམ= གདུང་གི་ལྟག་ལུ་ཕར་དང་ཚུར་ སྐེད་སྐེད་སྦྲེ་ བཀྲམ་ནི་གི་ ཤིང་གྲུ་བཞི་རིངམོ།

དང་པ་རང་ཀ་བ་བཙུགས་ དེ་ལུ་གདུང་བཀལ་ དེ་གུར་ལྟུམ་དང་དྲལ་མ་ཚུ་བཀྲམ་སྟེ་ དེ་ཚུ་ག་ར་གཅིག་ཁར་འཛོམ་ད་ ཡིད་ཁར་འོང་བའི་ ཁྱིམ་ཅིག་གྲུབ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཕྱི་རོལ་པ་ཚུ་ལས་ ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ ཏིང་ངེ་འཛིན་ ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་གཅིག་ཁར་འཛོམ་ད་ ཡིད་དུ་འོང་བའི་ ཁང་བཟང་དང་འདྲ་བའི་ ཐར་པའི་གོ་འཕང་དེ་ཡང་ རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་སྟེ་འོངམ་ཨིན།།

༢༢ སེམས་ཅན་ག་ར་རང་གི་ཕམ་མ་འབདཝ་མེདཔ།

ཛན་ཏུའི་ས་བོན་དེའི་ས་བོན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་ཕྱིར་ཐོག་མ་མེད། །
མཐའ་མེད་འཁོར་བར་སྐྱེས་པ་ན། །ཕ་མར་མ་གྱུར་སུ་ཞིག་ཡོད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཛན་ཏུ=། ཨུ་དུམྦ་རའི་ཤིང་། ས་བོན= སོན། ཐོག་མ་མེད= འགོ་དེམ་ཅིག་ལས་བཙུགས་ཅི་ཟེརཝ་མེད། མཐའ་མེད= མཐའམ་མེདཔ།

ཤིང་ཨུ་དུམྦ་རའི་སོན་དེ་ སོན་གཞན་ཅིག་ལས་སྐྱེ་ནི་དང་ གཞན་དེ་ཡང་སོན་གཞན་ གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱུད་དེ་ སྐྱེས་སྐྱེཝ་ཨིན་ནི་དེ་གིས་ འགོ་ག་ཏེ་ལས་བཙུགས་བཙུགསཔ་ཨིན་ན་ འཚོལ་བ་ཅིན་འཚོལ་མི་འཐོབ། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། རྒྱུ་སྦོམ་ཆུང་དེམ་ཅིག་ཨིན་ ཟེར་བའི་མཐའ་མེད་པའི་ འཁོར་བ་འདི་ནང་སྐྱེས་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ག་ར་ཨིན་རུང་ རང་གི་ཕམ་ མ་འབད་མི་ ག་ཡང་མེདཔ་ཨིན།།

༢༣ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བློ་སྟོབས།

རྟ་གླང་བརྒྱ་ཡི་ཁུར་ལྕི་བ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཅིག་གིས་འདྲེན། །
ཉན་རང་ཀུན་གྱིས་མ་ལོངས་པའི། །ཁུར་དེ་རྒྱལ་སྲས་ཕྲག་ན་མཛེས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བརྒྱ= ལེ་ཤ། ཁུར= ཁུར་ཆ། ཤིང་རྟ= རྟ་གཱ་རི། འདྲེན= འཐེན་ནི། ཉན་རང= རང་རྐྱངམ་གཅིག་གི་དོན་ལུ་ཐར་པ་སྒྲུབ་མི། མ་ལོངས= འབག་མ་ཚུགསཔ། རྒྱལ་སྲས= བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཕྲག་ན= ཕྲུག་ལྟག་ཁར།

རྟ་དང་གླང་མོ་ཆེ་ལེ་ཤ་གིས་ འབག་མ་ཚུགས་པའི་ ཁུར་ཆ་ལྕི་དྲགས་དེ་ རྟ་གཱ་རི་སྦོམ་གཅིག་གིས་འཛམ་ཏོང་ཏོ་སྦེ་ འཐེན་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། རང་དོན་རྐྱངམ་གཅིག་སྒྲུབ་མི་ ཉན་རང་དེ་ཚུ་གིས་འབག་མ་

ཐེག་པའི་ གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དེ་ རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ ཕྱག་ལྷག་མགུ་ལུ་བསྣམས་ཏེ་ གཞན་དོན་བསྒྲུབ་ཨིན།།

༢༩ བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དགེ་བ་གོང་ལས་གོང་འཕེལ་འགྱོ་ནི།

ཤིང་གཞན་འབྲས་བུ་བླངས་པས་འཛད། །དཔག་བསམ་ཤིང་འབྲས་ཟད་པ་མེད། །
དགེ་བ་གཞན་འབྲས་སྨྱུད་པས་འཛད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དགེ་ཕྱིར་ཞིང་འཕེལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བླངས་པ= ལེན་ནི། བཏོག་ནི= སྨྱུད་པ། ལོངས་སྤྱོད་ནི། འཛད་པ= ཟད་ནི། ཕྱིར་ཞིང= ལོག་སྟེ་ར།

ཤིང་གཞན་མི་དེ་ཚུ་ འབྲས་བུ་ཚར་གཅིག་བཏོགས་ཚརཔ་གཅིག ཛོགས་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན་རུང་། དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་ལས་ འབྲས་བུ་ག་དེམ་ཅིག་བཏོགས་རུང་ཛོགས་ནི་མེད། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་དགེ་བ་གཞན་མི་ཆ་ཁྱབ་ འབྲས་བུ་ཚར་གཅིག ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཚརཔ་ཅིག ཛོགས་ཏེ་འགྱོ་ནི་ཨིན་རུང་། གཞན་ཕན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དགེ་བ་དེ་ འབྲས་བུ་ཚར་གཅིག་ཐོབ་ཚར་ཏེ་འབད་རུང་ དོ་རུང་ལོག་ཅི་ར་འཕེལཝ་ཨིན།།

༢༥ གཏོང་ཕོད་ཅན་གྱིས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ།

ཡོངས་སྨིན་འབྲས་བུས་སྦྲ་བ་ཡི། །ཀང་འབྲུང་དེ་ལ་སྐྱེ་བོ་འདུ། །
འཇུངས་མེད་གཏོང་བའི་དཔལ་ཡོན་ཅན། །དེ་ཡིས་སྐྱེ་དགུའི་རེ་བ་སྐོང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཡོངས་སྨིན= ལེགས་ཤོམ་སྨྲེ་འཚོ་འཚོཔ། སྦྲ་བ= གཟི་བརྗིད་ཆེ་ཏོག་ཏོ། ཀང་འབྲུང= ཤིང་། འདུ= འཛོམ་ནི། འཇུངས་མེད= ཕངས་སེམས་མེད་མི། སྐྱེ་དགུ= མི་ག་ར། དཔལ་ཡོན་ཅན= ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་མི།

ལེགས་ཤོམ་སྣེ་ཚོགས་ཏེ་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་ གཟི་བརྗིད་ཆེ་ཏོག་ཏོ་སྣེ་ཡོད་པའི་ ཤིང་དེ་གི་རྩ་བ་ལུ་ མི་དེ་ཚུ་མ་འབོ་རུང་ ག་ར་ རང་བཞིན་གྱིས་འཇོམས་ཏེ་ ཐོན་འོངམ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཕངས་སེམས་མེད་པར་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་མི་དེ་གིས་ མི་ག་ར་གི་ བསམ་པའི་རེ་བ་སྐོངམ་ཨིན།།

༢༦ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས།

མངོན་པར་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི། །རྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །
ཡལ་འདབ་གཡུར་དུ་ཟ་བ་ཡི། །རྩ་བ་སྡོང་བུ་ཉག་གཅིག་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མངོན་མཐོ= ལྷ་དང་མིའི་གོ་འཕང་། ངེས་ལེགས= ཐར་པ། རྩ་བ= རྒྱུ། གཡུར་དུ་ཟ་བ= འོག་ལུ་དཔྱང་ནི། ཉག་གཅིག= ཀྲུངམ་གཅིག།

ལྷ་དང་མིའི་གོ་འཕང་འཐོབ་དགོ་རུང་ ཚུལ་ཁྲིམས་ལུ་བརྟེན་དགོཔ་དང་། ཐར་པ་འཐོབ་དགོ་རུང་ ཚུལ་ཁྲིམས་ལུ་བརྟེན་དགོ་ནི་དེ་གིས་ དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ ཚུལ་ཁྲིམས་མ་གཏོགས་གཞན་ག་ནི་ཡང་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་ཞལ་ལག་དང་ འདབ་མ་ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་སྣེ་རྒྱས་ཏེ་ སྡོད་མི་དེ་གི་ རྒྱུ་རྩ་ ཤིང་གི་ སྡོང་པོ་འདི་ར་ཨིན་ནོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༧ ཚུར་གནོད་པ་བཀལཕྲད་ ལོག་བཀལ་མ་བཏུབ།

ཚེར་མ་ཟུག་པའི་ལན་དུ་སླར། །ཁུ་ཚུར་བརྡེག་པ་བཞད་གད་རྒྱུ། །
གནོད་བྱེད་ལ་ཡང་སླར་ཁྲོ་བ། །རང་ཉིད་ཉམས་པའི་རྒྱུ་རུ་ཟད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཚེར་མ= རྩང་། ཁུ་ཚུར= མཛུག། བརྡེག་པ= རྡུང་ནི། བཞད་གད= དགོད་བྲ་ནི།
གནོད་བྱེད= གནོད་པ་བཀལ་མི། ཁྲོ་བ= ཙིགཔ་ཟ་ནི།

ཀང་པ་ལྟ་ཚང་ཟུག་པ་ད་ དེ་གི་ལན་ལྟ་ མཇོག་དྲང་མི་འདི་ དགོད་བྲ་ནི་གི་གཞི་གཅིག་ལས་མེད། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། གཞན་གྱིས་རང་ལྟ་གནོད་པ་བཀལཝ་ད་ གནོད་བྱེད་དེ་ལྟ་ ལོག་སྣེ་ཅིག་པ་ཟ་མི་འདི་ རང་མར་ཉམས་འགྱོ་ནི་གི་ རྒྱུ་གཅིག་ར་ཨིན།།

༢༨ རྒྱུ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་དགོཔ།

རྒྱུ་དུས་བརྩོན་པ་མ་གཏང་ན། །འབྲས་དུས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ། །
རྩ་བ་རླན་དང་མ་འབྲལ་ན། །རྩེ་མོར་ལོ་འབྲས་སྨིན་པར་འགྱུར། །

རྒྱུ་ལམ་སྒྲུབ་པའི་དུས་སྐབས་ན་ བརྩོན་འགྲུས་ལྷོད་ཡངས་ མ་གཏང་པར་ རྩ་འགེངས་ཏེ་འབད་བ་ཅིན། འབྲས་བུ་འགྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་ནང་ལྟ་ཡང་ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གཱ་ར་ རང་རྒྱུད་ལྟ་སྐྱེཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་རྩ་བ་འདི་ རློནམ་དང་ཁ་མ་འབྱེལ་བར་སྦྱོད་པ་ཅིན། རྩེ་མོ་ལྟ་ འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་སྦེ་སྨིན་ཏེ་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༩ སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་དབང་ལྟ་མ་གཏང་པར་བཞག་དགོཔ།

སྡོང་པོ་རླུང་གིས་ཆེར་བསྐྱོད་ན། །འབྲས་བུ་ས་ལ་འབྱུལ་བ་ལྟར། །
བྱིང་རྒོད་གཡེང་བས་རབ་གཡོས་པས། །ཏིང་འཛིན་དམིགས་པ་སྟོང་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆེར་བསྐྱོད= ཤུགས་སྦོ་དཀྲིག་པ་ཅིན། འབྱུལ་བ= བུད་ནི། བྱིང་རྒོད= སེམས་གསལ་ཧོག་ཧོ་མེདཔ་སྦེ་སྡོད་ནི། ཏིང་འཛིན= སེམས་རྩེ་གཅིག་ལྟ་གནས་ནི། སྟོང་པ= ག་ནི་ཡང་མེདཔ།

ཤིང་གི་སྡོང་པོ་འདི་ རླུང་གིས་ཤུགས་སྦོ་དཀྲིག་པ་ཅིན་ འབྲས་བུ་ས་ཁར་བུད་དེ་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་སྦེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་ད་ལྟ་ སེམས་ནང་ན་ཐིམ་སྟེ་ མི་གསལ་བར་སྡོད་ནི་དང་། ཕྱི་ཁར་འཁྱམས་ཏེ་འགྱོ་བའི་གཡེང་

ནི་ གཉིསཔོ་དེ་གིས་ སེམས་གཡོ་སྐྱེ་འགྱོ་བ་ཅིན། ཧིང་དེ་འཛིན་བསྒོམས་ཚུང་ དམིགས་པ་ དེ་ཨིན་ ཟེརཕ་ག་ནི་ཡང་མེདཔ་ འགྱོཕ་ཨིན།།

༣༠ བསམ་གཏན་གྱི་ཡོན་ཏན།

བསམ་གཏན་རྣམ་པར་དག་པ་ལས། །མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །
སྟོང་བུ་ཉམས་པ་མེད་གྱུར་ན། །མེ་ཏོག་གེ་སར་མགོ་ལྷོག་ལྡེམ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བསམ་གཏན= སེམས་དམིགས་པ་རྩེ་གཅིག་ལུ་གཏད་དེ་བཞག་ནི། མངོན་ཤེས= སླབ་མི་མེད་པར་ རང་གིས་ཤེས་ནི། གེ་སར= མེ་ཏོག་གི་ཟེའུ་འབྲུ། མགོ་ལྷོག་ལྡེམ= ཧོག་མ་བཏགས་ནི། འབྲས་བུ་འབྱུང་ནི།

གོང་ལུ་ཞུ་མི་སེམས་ནང་ལུ་ཐིམ་ནི་དང་ ཕྱི་ཁར་འཕྱུམ་ནི་ལ་སོགས་པའི་ སྐྱོན་དང་བྲལ་བའི་ བསམ་གཏན་རྣམ་པར་དག་པ་ཅིག་ རང་གི་རྒྱུད་ལུ་ཐོབ་སྟེ་འབད་བ་ཅིན། དེ་ལས་ གཞན་གྱི་སེམས་ཁར་ ག་ཅི་དྲནམ་ཨིན་ན་ ཤེས་ནི་ལ་སོགས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཚུ་འབྱུངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་སྟོང་པོ་ཁོ་ར་ མ་ཉམས་པར་ཡོདཔ་བཟུམ་ཅིག་ འབད་བ་ཅིན། དངཔར་ མེ་ཏོག། དེ་ལས་ ཟེའུ་འབྲུ་དང་ འབྲས་བུ་དེ་ཚུ་ རིམ་གྱིས་འབྱུང་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༡ ཆ་འདྲ་བའི་ལྟ་བ།

ཤིང་གི་རལ་གྲི་གཡུལ་གྱི་དོར། །འཕྱར་བ་དགྲ་ཡི་དགའ་སྟོན་ཡིན། །
ལྟར་སྣང་ཉི་ཚེའི་ལྟ་བ་ཡིས། །སྲིད་རྩ་གཅོད་འདོད་ཀྱི་ཧུད་མཚར། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

གཡུལ་གྱི་ངོར= དམག་རྒྱབ་སར། ལྷར་སྣང= ཨིནམ་བཟུམ་མཐོང་ཚུང་དོན་ལུ་མེནམ། ཉེ་ཚེ= ཐལ་པ། ལྷ་བ= ཉོན་མོངས་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ། སྲིད་རྩ= འཁོར་བའི་རྩ་བ། གཙོད་འདོད= གཅད་དགོ་མནོ་ནི། མཚར= ཡ་མཚན་སྐྱེ་ནི།

ཤིང་གི་རལ་གྲི་གནམ་ཁར་འཕྱར་ཏེ་ དགྲ་བྱང་ཕྱད་ཀྱི་ གདོང་ཁར་དམག་རྒྱབ་སར་འགྲོ་བ་ཅིན། ཤིང་གི་རལ་གྲི་གིས་ དགྲ་ལུ་ག་ནི་ཡང་འབད་མ་ཚུགས་པར་ དགྲ་རྒྱལ་བཅུག་ནི་གི་ དོན་ལུ་ དགའ་བའི་དགའ་སྟོན་བྱེད་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་འབདན། ལྷ་བ་ཡང་དག་ཨིནམ་བཟུམ་མཐོང་ཚུང་ དོན་ལུ་ལྷ་བ་ཐལ་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྷ་བ་བཟུམ་ཅིག་འབབ་སྟེ་ འཁོར་བའི་རྩ་བ་གཅད་ནི་ཨིན་ ཟེར་མནོ་མི་འདི་ ཨའེ་སློ། ཡ་མཚན་སྐྱེ་བའི་གཞི་ཅིག་ཨིན་མས་ ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།།

༣༢ སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པའི་ལྟ་བ།

ཏ་རི་ཅན་དན་བཟང་པོ་ཡིས། །ལུས་ཀྱི་ཚ་གདུང་བསལ་བར་བྱེད། །
སྙིང་རྗེའི་བཅུད་ལྡན་ལྟ་བ་ཡིས། །དུག་གསུམ་ནད་བརྒྱ་ཐུང་ནས་འབྱིན། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཏ་རི་ཅན་དན= ཙན་དན་དཀར་པོ། དུག་གསུམ= འདོད་ཆགས། ཞེ་སྡང་། གཏི་མུག། བརྒྱ= ག་ར། ཐུང་ནས་འབྱིན= རྩ་བ་ལས་བཏོན་ནི། ཙན་དན་དཀརཔོ་ལེགས་ཤོམ་དེ་གི་ ཁུ་བ་དང་དྲི་བཟང་པོ་དེ་གིས་ ལུས་ཀྱི་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ག་ར་ བསལ་ཚུགས་དོ་ བཟུམ་སྦེ། རྒྱུད་ལུ་སྙིང་རྗེའི་བཅུད་དང་ལྡན་པའི་ ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དེ་གིས་ ནད་དང་འདྲ་བའི་འདོད་ཆགས་ ཞེ་སྡང་ གཏི་མུག་ག་ར་ རྩ་བ་ལས་ར་ བཏོན་གཏང་ཚུགསཔ་ཨིན།།

༣༣ འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཁ་ནོན་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་འབད་ཚུགས་པ།

ཤིང་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲིན་འབུ་ཡིས། །ཤིང་དེ་ཟད་པར་བྱེད་པ་བཞིན། །
འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། །འདོད་ཆགས་ཉེས་པ་ཞི་བར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྲིན་འབུ= འབུ་སྲིན་སྲོག་ཆགས། ཟད་པར་བྱེད་པ= རྫོགས་ཏེ་འགྲོ་ནི།

ཤིང་ལས་སྐྱེས་པའི་ འབུ་སྲིན་དེ་གིས་ ཤིང་དེ་བཟའ་ཡི་བཟའ་ཡི་ར་ ཤིང་དེ་གི་ནུས་པ་རྫོགས་ཞིནམ་ལས་ འགྱེལ་ཏེ་འགྲོ་དོ་ བཟུམ་སྦེ། འདོད་ཆགས་ལམ་ཁྱེར་གྱི་ ལམ་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གིས་

འདོད་ཆགས་འདི་ར་ བཅོམ་ཞིནམ་ལས་ འདོད་ཆགས་ཀྱི་ ཉེས་པ་ཞི་སྟེ་ གཏངམ་ཨིན།

༣༩ དག་པའི་སྣང་བ་འཆར་ཚུལ།

ཤིང་སྐྱ་རྣན་གྱིས་ཟིན་པ་ལས། །བེ་ཏྲུར་མདངས་སུ་འཕོ་བ་ལྟར། །
ཐ་མལ་སྣང་བ་འོད་གསལ་གྱིས། །སྦྱངས་ཏེ་དག་པའི་ལྷ་སྐུར་ལྡང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཤིང་སྐྱ= ཤིང་མདོག་འགྱུར་མི། བེ་ཏྲུར= ཁ་དོག་ཧོནམོ་ཡོད་པའི་ནོར་བུ། མདངས་སུ་འཕོ་བ= མདངས་ཧོནམོ་ལུ་འགྱུར་ནི། ཐ་མལ་སྣང་བ= མཐོང་ཚུལ་མ་དགཔ། འོད་གསལ= ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེ་བྲག་མཐོང་ཚུལ་དག་པ་སྦེ་ཤར་ནི། སྦྱངས= མ་དག་པའི་སྣང་བ་སངས་ནི། ལྷ་སྐུར་ལྡང= ལྷའི་སྐུ་བཟུམ་སྦེ་ ཤར་ནི།

ཤིང་ མདོག་གྱུར་འགྱོ་མི་ ན་འཐན་ཟམ་ཟམ་ དེ་ལུ་ རློནམ་དང་འཕྲོདཔ་ད་ ཁ་དོག་ཧོནམོ་གི་མདངས་ ཐྲ་ཆེམ་ཆེམ་སྦེ་འཐོན་དོ་ བཟུམ་སྦེ། མཐོང་ཚུལ་མ་དགཔ་དེ་ཚུ་ འོད་གསལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སངས་ཏེ་འབད་བ་ཅིན། གཞི་བ་དག་པའི་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ ལྷའི་སྐུ་བཟུམ་སྦེ་ ཤརཔ་ཨིན།།

༣༥ སངས་རྒྱས་འདི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱབས་དང་མགོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ།

ཡལ་འདབ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡི། །ལྷོན་པའི་གྲིབ་མ་ཀུན་དུ་བསིལ། །
ཡོན་ཏན་མ་ལུས་རྫོགས་པ་ཡི། །རྒྱལ་བ་སྐྱེ་དགུའི་མགོན་དུ་གྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ= ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཆ་ཚང་། གྲིབ་མ= གྱིབ་མ། རྒྱལ་བ= སངས་རྒྱས། སྐྱེ་དགུ= འགྲོ་བ་སེམས་ཅན། མགོན= དཔུང་གཉེན།

ཞལ་ལག་དང་འདབ་མ་ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལྗོན་ཤིང་དེ་ཡི་ གྱིབ་བསིལ་འདི་ ག་ནི་བ་བསིལ་ཕྲ་སྲེ་ ཡོད་ནི་དེ་གིས་ ག་ར་གི་ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ བསལ་བའི་མགོན་སྐྱབས་ཨིན་དོ་ བཟུམ་འབད། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཆ་མཉམ་ཚང་མི་ སངས་རྒྱས་དེ་ཡང་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ སྐྱབས་དང་མགོན་ལུ་ གྱུར་སོ་ནུག།

༼སློབ་ཚན་དགུ་པ༽

༣༥ ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་མཇུག་བསྡུ་ཞིནམ་ལས་ འཇིག་རྟེན་གྱི་བསླབ་བྱ་འགོ་བཙུགས་ནི་གི་མཚམས་སྦྱོར།

དེ་ལྟར་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས། །ཆོས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་སནྣ་སྟེ། །
ད་ནི་འཇིག་རྟེན་ཚུལ་ལུགས་འགའ། །བཤད་དོ་ཉ་བ་བླགས་ཏེ་ཉོན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དེ་ལྟར= དེ་བཟུམ། སནྣ= ལེའུ། འགའ= དག་པ་ཅིག། ཉ་བ་བླགས= ཉམ་ཅོ་གཏད་དེ་ཉན་ནི།

གོང་ལུ་བཤད་ཚར་མི་དེ་ ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལས་ ཆོས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ཨིན། ད་ ནཱ་ལས་མར་ འཇིག་རྟེན་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་དང་ ལུགས་སྲོལ་གྱི་སྐོར་ལས་དག་པ་ཅིག་ བཤད་ནི་ཨིནམ་ལས། ཉམ་ཅོ་གཏད་དེ་ཉན་ཞིག།

༣༦ ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་དབང་ཐང་།

ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་གཟི་བྱིན་གྱིས། །དགྲ་སྡེ་ནམས་ཀྱང་དབང་དུ་འདུས། །
མ་ལ་ཡར་སྐྱེ་དྲི་བསུང་དེ། །བུང་བ་འགྱུགས་པའི་ཕོ་ཉ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མ་ལ་ཡ= ཙན་དན་སྐྱེ་སའི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་གནས་ཅིག། དྲི་བསུང= དྲིམ་ཞིམ་ཧོང་ཧོ།
བུང་བ= སྦྲངམ། འགྱུགས་པ= བཀུག་ནི། ཕོ་ཉ= བང་ཆེན།

རྒྱལ་སྲིད་ཆོས་བཞིན་དུ་སྐྱོང་མི་ ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་ སྐུ་བསོད་དབང་ཐང་དང་གཟི་བརྗིད་དེ་གིས་ ཕྱིའི་དགྲ་བྱང་འཕྱིད་ཚུ་ཡང་ ལྕཱ་ཁག་འབད་ བཏུལ་མ་དགོ་པར་ རང་བཞིན་གྱིས་ དབང་དུ་འདུ་སྡེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྷོ་ཕྱོགས་མ་ལ་ཡ་ལུ་སྐྱེ་མི་ ཙན་དན་གྱི་དྲིམ་ ཞིམ་ཏོང་ཏོ་དེ་གིས་ སྦྲུངམ་དེ་ཚུ་ རང་བཞིན་ཤུགས་ཀྱིས་ ཚུར་བཀུག་ནི་གི་ བང་ཆེན་པ་ལུ་ འཁྱུར་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༧ རྒྱལ་པོ་ངན་པའི་མཛད་སྤྱོད།

རྒྱལ་ངན་ཆབ་འབབས་གཟིར་བ་དེར། །ནམ་ཞིག་གཡོག་ཀྱང་འཁོར་མི་འགྱུར། །
སྲན་ཕུང་དབྱུག་པས་གཏོར་ན་ཡང་། །དབྱུག་པའི་ངོས་ལ་འབྱུར་མི་སྲིད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆབ་འབབས= འབབས་མི་སེར། གཟིར་བ= སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་ནི། སྲན་ཕུང= སྲནམ་ཅུམ་སྤྲུངས་ཏེ་བཞག་བཞགཔ། དབྱུག་པ= འཁརཔ། རྣས་ཐག ངོས= ཟུར། ཡོགས།

རྒྱལཔོ་ངན་པ་ རང་གི་འབབས་མི་སེར་ལུ་ སྡུག་བསྔལ་དང་ ངོ་བརྒྱལ་བཟོ་མི་དེ་ ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ ཁོ་ར་ལུ་གཡོག་རྒྱུག་མི་གཅིག་ཡང་ མི་འཁོར་བར་ འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སྲནམ་ཅུམ་སྤྲུངས་ཏེ་བཞག་མི་སྲན་ཕུང་དེ་ རྣས་ཐག་གིས་བརྡུངས་ཏེ་ གཏོར་གཏང་བཏངམ་ཅིག་ཨིན་རུང་། རྣས་ཐག་འདི་ལུ་ སྲནམ་ཅུམ་གཅིག་ཡང་ འབྱུར་ཏེ་མི་འོང་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༣༨ བློན་འབངས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལུ་གུས་ཞབས་བསྐྱེད་དགོཔ།

བློན་དང་འབངས་ཀྱིས་མ་བཀུར་ན། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟར་གནས། །
གདུང་མ་ཀ་བས་མ་བཏེག་ན། །རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གང་ལས་འབྱུང་། །

བློན་པོ་དང་འབངས་མི་སེར་ཚུ་གིས་ གུས་ཞབས་ཀྱི་སྒོ་ལས་ རྒྱལཔོ་འདི་ གོང་ལུ་བཀུར་དགོཔ་ཨིན། དེ་སྦེ་མ་འབད་བ་ཅིན་ རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཨིན་རུང་ ག་དེ་སྦེ་གནས་ནི? གནས་མི་ཚུགས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གདུང་

འདི་ ཀ་བ་གིས་ཡར་བཏེག་སྟེ་ མ་བཞག་པ་ཅིན། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་འདི་ ག་དེ་སྦེ་འབྱུང་ནི? མི་འབྱུང་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༠ གོངམ་བཟང་པོ་གི་བཀའ་དྲིན།

ཧེ་དཔོན་བཟང་པོའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས། །གཡོག་འཁོར་མངའ་ཐང་དར་བར་འགྱུར། །
ལྗོན་པ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། །འཁྲི་ཤིང་རྩེ་མོ་དགུང་ལ་བསྙེགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཧེ་དཔོན= གོངམ། འཁྲི་ཤིང= ནུ་སྦྲིས། དགུང= གནམ་ཁ། བསྙེགས= ལྷོད་ནི།

གོངམ་བཟངཔོ་གི་བཀའ་དྲིན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འོག་གི་གཡོག་འཁོར་ཚུ་གི་ མངའ་ཐང་འབྱོར་པ་ཚུ་ཡང་ དར་ཞིང་རྒྱས་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྗོན་ཤིང་སྡོམ་ལེགས་ཤོམ་ལུ་བརྟེན་མི་ འཁྲི་ཤིང་ནུ་སྦྲིས་དེ་གི་ རྩེ་མོ་ གནམ་ཁ་ལུ་ལྷོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༡ མི་ངན་ལུ་བརྟེན་པ་ཅིན་སྡུག་བསྔལ་རྒྱངམ་གཅིག་འཐོབ་ནི།

ཚོར་མའི་ཤིང་ལ་བརྟེན་བྱས་ན། །གནད་དུ་ཟུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ། །
སྐྱེ་བོ་ངན་ལ་བརྟེན་བྱས་ཀྱང་། །ཕྱི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་སྐྱེ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གནད= གལ་ཅན། ཕྱི་ཕྱིར= ཤུལ་ལས། འབའ་ཞིག= རྐྱངམ་གཅིག

ཚང་ཡོད་པའི་ཤིང་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྡོད་པ་ཅིན་ ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ ལུས་གནད་གལ་ཆེ་ས་ལུ་ཟུག་སྟེ་ ན་ཚ་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེདཔ་ཅིག་སྐྱེཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། མི་ངན་པ་དེ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་པ་ཅིན་ ཤུལ་ལས་ཏེང་སྐབ་ར་ སྡུག་བསྔལ་རྐྱངམ་གཅིག་སྐྱེ་ནི་མ་གཏོགས་ བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་རྩ་ལས་ར་མེད།།

༩༢ མི་སེར་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་མི་རྒྱལ་པོ་བཟང་པོའི་རྟགས་མཚན་ཡིན་མ།

ཆབ་འབངས་བདེ་སྐྱིད་རྒྱས་པ་དེ། །རྗེ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བའི་རྟགས། །
རབ་རྒྱས་ཡལ་གའི་ཁྱོན་ཡངས་པ། །སྡོང་པོ་རྩ་བའི་མཛེས་རྒྱན་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆབ་འབངས= འབངས་མི་སེར། རྗེ་དཔོན= དཔོན་གོངམ། ཆེ་བ= སྐུ་བསོད། བསོད་ནམས། རབ་རྒྱས= གནམ་མེད་ས་མེད་རྒྱས་ནི།

འབངས་མི་སེར་ལ་ བདེ་སྐྱིད་གོང་འཕེལ་འགྲོ་མི་དེ་ དཔོན་གོང་མ་ཁོ་ར་ལུ་ སྐུ་བསོད་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་རྟགས་མཚན་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྗོན་ཤིང་གནམ་མེད་ས་མེད་རྒྱསཔ་མ་ཚད་ ཡལ་གའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཡང་ ག་ནི་བ་ཡངས་ཤིང་ རྒྱ་ཆེཔ་སྦེ་ཡོད་མི་དེ་ ཤིང་གི་སྡོང་པོ་ཁོ་ར་གི་ མཛེས་པའི་རྒྱན་ཆ་ཨིན་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩༣ མི་སེར་སྤྱུང་ཀའི་དཔོན་དེ་ངོ་ཚ་བའི་རྒྱུ་ཨིནམ།

གཡོག་འཁོར་རྒུད་པའི་སྡེ་དཔོན་དེ། །རང་ཉིད་འགྱོར་ཡང་ངོ་ཚའི་རྒྱུ། །
སྡོང་པོ་ཅི་ཙམ་སྦོམ་ན་ཡང་། །ཡལ་འདབ་མེད་ན་གཅེར་བུ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྒུད་པ= མར་ཉམས། འགྱོར་ཡང= འགྱོར་པ་དང་ལྡན་རུང་། ཅི་ཙམ=། ག་དེམ་ཅིག། གཅེར་བུ= སྦྲེན་མོ། གོ་ལ་མེདཔ།

རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ག་ནི་ཡང་ སྤྲིང་སྤྲིང་མེད་པའི་ འབངས་འཁོར་ཉམ་ཐག་མི་ཚུ་གི་ དཔོན་འདི། དཔོན་ཁོ་ར་དཔལ་འབྱོར་ ལོངས་སྤྱོད་ག་དེམ་ཅིག་དང་ ལྡན་ས་ཅིག་རུང་ གཞན་གྱི་གདོང་ཁར་ ངོ་ཚ་ནི་གི་རྒྱུ་གཅིག་

ར་ཡིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་སྡོང་པོ་འདི་ ག་དེམ་ཅིག་སྦོམ་ས་ཅིག་རུང་ ཞལ་ལག་དང་འདབ་མ་མེད་པ་ཅིན་ སྐྱེན་མོ་སྦེ་མཐོང་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཡིན།།

༩༩ དཔོན་ངན་གྱི་འཇར་རོགས་དགའཕ་སྐྱིད་པ་མེདཔ།

སྡོང་རྡུལ་རྩ་བར་གནས་པའི་མི། །ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་བག་ཕེབས་བྲལ། །
གཙོ་བོ་ངན་པའི་གཡོག་འཁོར་ཡང་། །རྟག་ཏུ་སེམས་ཁྲེལ་གདུང་བས་གཟིར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྡོང་རྡུལ= ཤིང་གི་སྡོང་པོ་རྡུལ་རྡུལཕ། བག་ཕེབས= བག་ཆགས་ཧོག་ཧོ། གཙོ་བོ= གོངམ། སེམས་ཁྲེལ= སེམས་སྡུག་འབད་ནི། གདུང་བ= དཀའ་ངལ། གཟིར= ཕོག་ནི།

ཤིང་གི་ སྡོང་པོ་རྡུལ་རྡུལཕ་གི་རྩ་བར་ གནས་བཅའ་སྡེ་ སྡོད་པའི་མི་དེ་ ད་ལྟ་ར་ ཤིང་གིས་མི་འགྱེལ་ག། མནོ་བའི་ཚ་གྲང་གིས་ དུས་ཉིན་མཚན་མེད་པར་ ལུས་སེམས་ བག་ཕེབས་ཧོག་ཧོ་སྦེ་ སྡོད་ནི་རྩ་ལས་མི་འཐོབ། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། གོངམ་ ངན་པའི་འོག་ལུ་སྡོད་མི་ གཡོག་འཁོར་དེ་ཚུ་ཡང་ ད་ལྟ་ར་ ག་ཅི་ཅིག་ མི་འབད་ག་མནོ། དུས་ཨ་རྟག་ར་ སེམས་ལུ་བདེ་བ་མེད་པར་ སྡུག་བསྔལ་དང་ དཀའ་ངལ་གྱི་ངང་ལུ་ སྡོད་དགོཔ་ འཐོནམ་ཡིན།།

༡༥ དཔོན་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར།

དཔོན་ངན་གཡོག་འཁོར་བྲོས་ན་ཡང་། །སྡེ་དཔོན་བཟང་པོས་བསྐྱང་ཀྱང་འདུ། །
ཚེར་ཤིང་བོར་བའི་བྱ་མ་ར། །ཙནྡའི་ཤིང་ལས་བསྐྱད་ཀྱང་འཁོར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྲོས= བྱོག་ནི། བསྐྱད= བདའ་གཏང་ནི། འདུ= འཁོར་། ཚེར་ཤིང= ཚང་ཡོད་པའི་ཤིང་། བོར་བ= སྤང་ནི། བྱ་མ་ར= སྦྲངམ། ཙནྡའི་ཤིང= ཨམ་ཙུ་ཀུ་ལི་གི་ཤིང་།

དཔོན་ངན་པའི་སྒྲོ་ཁ་ལས་ གཡོག་འཁོར་དེ་རྩུ་ བྲོག་འགྱོཔ་ཨིན་རུང་། དཔོན་བཟངཔོ་གི་སྒྲོ་ཁ་ལས་ བདའ་བཏང་རུང་ ལོག་སྡེ་ར་འཁོརཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སྤྲངམ་རྩུ་གིས་ རྩེར་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་སྤུངས་ཏེ་འགྱོཔ་ཨིན་རུང་། ཨམ་ཅུ་ཀུ་ལི་གི་ཤིང་གི་རྩ་བ་ལས་ བདའ་སྡེ་བཏང་རུང་ ལོག་སྡེ་ར་འཁོར་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩༦ དཔོན་ངན་གྱི་མཛད་གཞག

ཛེ་དཔོན་གསར་ཚེ་བྱམས་བྱེད་ཀྱང་། །ཕྱིས་ནས་བསྐྱབ་དཀའི་དཔྱ་ཁྲལ་འབེབས། །
ཤིང་ལ་ཆར་སྐྱོབ་བྱེད་མོད་ཀྱང་། །རྗེས་སུ་ཐིགས་ཕྲན་ལྷི་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཛེ་དཔོན= གོངམ། གསར་ཚེ= གསརཔ་སྦྲ་བསྟེན་པའི་སྐབས། འབེབས= བཀལ་ནི། ཆར་སྐྱོབ= ཆརཔ་ལས་སྐྱོབ་ནི། ཐིགས་ཕྲན= ཆུ་ཐིགས། ལྷི= ཤྲོམ།

གོངམ་ལ་ལྟུ་ཅིག་ ཧེ་མ་འགོ་དང་པ་བསྟེན་པའི་ཚེ་ ཐུགས་འཇམ་འཇམ་ར་ འདྲཔ་སྦྲེ་ བྱམས་བརྩེ་འབད་རུང་། ཤུལ་ལས་ བསྐྱབ་མ་ཚུགས་པའི་ དཔྱ་ཁྲལ་ཤྲོམ་སྦྲེ་བཀལཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཆརཔ་ལས་

གཟུར་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཤིང་དེ་གིས་ གནས་སྐབས་ཅིག་ ཆརཔ་ལས་སྐྱོབ་ཚུགསཔ་ཨིན་རུང་། ཤུལ་ལས་ཆར་པའི་ཐིགས་པ་ལས་ཤྲོམ་པའི་ ཆུ་ཐིགས་ཤྲོམ་སྦྲེ་ བབས་ཏེ་ གཟུགས་ག་ར་སྦང་བཅུག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩༧ རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཁྲིམས་སྟོམ་དགོཔ།

ལྡོན་པའི་གྲིབ་བསིལ་ཀུན་ལ་སྟོམས། །ཉི་ཟླའི་སྣང་བ་ཀུན་ལ་སྟོམས། །
སྤྲིན་གྱི་ཆུ་ཆར་ཀུན་ལ་སྟོམས། །རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཁྲིམས་ཀུན་ལ་སྟོམས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ལྗོན་པ= ཤིང་། གྲིབ་བསིལ= གྲིབ་མ་བསིལ་ཧྲང་ཧྲོ། སྐོམས= ཆ་སྐོམས་ཧྲོག་ཧྲོ། སྣང་བ= དཀར་མདངས། འོད་ཟེར།

ཤིང་གི་གྲིབ་མ་བསིལ་ཧྲང་ཧྲོ་དེ་ མི་ག་ར་ལུ་ཉེ་རིང་མེད་པར་ ཆ་སྐོམས་ཧྲོག་ཧྲོ་སྤྲོ་ཕོགཔ་ཨིན། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་ འོད་ཟེར་གྱི་ དཀར་མདངས་དེ་ཡང་ ག་ར་ལུ་ ཉེ་རིང་མེད་པར་སྐོམ་དོ་ཡོདཔ་དང་། སྤྲིན་ལས་ བབས་པའི་ཆརཔ་དེ་ཡང་ ཉེ་རིང་མེད་པར་ཆ་སྐོམས་སྤྲོ་འབབ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཁྲིམས་དེ་ཡང་ འབངས་མི་སེར་ག་ར་ལུ་ ཆགས་སྡང་ཕྱོགས་རིས་ ཉེ་རིང་མེད་པར་ སྐོམ་དགོཔ་ཨིན།།

༤༨ དཔོན་བཟང་རུང་གཡོག་འཁོར་ངན་པ།

གཙོ་བོ་བཟང་ཡང་འཁོར་ངན་ན། །དེ་ཡི་དྲུང་དུ་བསྙེན་པར་དཀའ། །
གདུག་པའི་སྦྲུལ་གྱིས་དཀྲིས་པ་ཡི། །ཙན་དན་ལྗོན་པ་སུ་ཡིས་བསྟེན། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

གཙོ་བོ= གོངམ་དཔོན། བསྙེན་= བསྟེན་ནི། དྲུང་དུ= སྐོ་ཁར། དཀྲིས་པ= དཀྲིས་ཏེ་སྡོད་ནི།

གོངམ་དཔོན་བཟངཔོ་ཅིག་ཨིན་རུང་། གཟིམ་དཔོན་འདྲཔ་ཅིག་ བསམ་པ་ངན་དྲགས་ཅིག་ཨིན་པ་ཅིན། དཔོན་དེ་གི་ ཞབས་སར་ཕྱག་ཕྱིད་ཞུ་སྟེ་ སྡོད་ཚུགས་མི་ ལྷ་ཁག་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཙན་དན་ཤིང་དེ་ བསིལ་ཧྲང་ཧྲོ་དང་ དྲིམ་ཞིམ་ཧྲང་ཧྲོ་ཡོད་རུང་། སྦྲུལ་གདུག་དྲགས་ཀྱིས་ དཀྲིས་ཏེ་ཡོད་པ་ཅིན། དེ་ལུ་ག་གིས་སྟེན་ཏེ་སྡོད་ནི? ག་གིས་ཡང་མི་བསྟེན་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༩ ནང་སེམས་དང་ཕྱིའི་སྤྱོད་པའི་དབྱེ་བ།

ཕྱི་ནང་སྨིན་དང་མ་སྨིན་པའི། །ཨ་མྲའི་འབྲས་བུ་རིགས་བཞིར་གསུངས། །
མི་ཡི་སེམས་དང་སྤྱོད་པ་གཉིས། །དག་དང་མ་དག་དབྱེ་བ་མང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

སྨིན= འཚོ་འཚོལ། མ་སྨིན= མ་འཚོལ། ཨ་མྲའི་འབྲས་བུ= ཨམ་ཛུ་ཀུ་ལི། ཤིང་འབྲས་ཨམ་ཛུ་ཀུ་ལི་ འདི་ ཕྱི་ཁར་བལྟ་བ་ཅིན། སེར་པོ་སྦེ་ འཚོ་འཚོལ་བཟུམ་ཨིན་རུང་།

ནང་ན་མ་འཚོལ་གཅིག་དང་། ཕྱི་ཁར་ཧོ་མདོག་སྦེ་ མ་འཚོལ་བཟུམ་ཡོད་རུང་། ནང་ན་འཚོ་འཚོལ་གཅིག། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་འཚོ་འཚོལ་གཅིག། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་མ་འཚོལ་གཅིག་སྦེ། ཁག་མ་འདྲཔ་བཞི་དེ་ཅིག་ལུ་ དབྱེ་སྟེ་ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ བཤེས་སྤྲིངས་ནང་གསུངས་ཏེ་འདུག། དེ་བཟུམ་སྦེ། མི་དེ་ཚུ་གི་ ནང་གི་སེམས་དང་ ཕྱི་གི་སྤྱོད་ལམ་ ལྷམ་པ་གཉིསཔོ་འདི་ཡང་ དག་པ་དང་ མ་དག་པའི་དབྱེ་བ་ལེ་ཤ་ ཡོད་མི་འདི་ ཧ་གོ་དགོཔ་ཨིན།།

༥༠ མཁས་རྟགས་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་སྦེ་དགོཔ།

མཁས་པ་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་དེ། །ཉོམས་སེམས་མེད་པར་ཞི་ཞིང་དུལ། །
སྐྱེ་མའི་ཁུར་གྱིས་བཛེད་པ་ཡི། །ལྡོན་ཤིང་རྩེ་མོ་དུད་དེ་གནས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

ཀུན་ལྡན= ག་ར་ཚང་མི། ཉོམས་སེམས= ང་རྒྱལ། ང་རང་དྲག་མནོ་བའི་སེམས། སྐྱེ་མ= འབྲས་བུ། བཛེད= མཛེས་ཏོག་ཏོ། དུད= གུག་ནི།

མཁས་པ་ ཡོན་ཏན་ག་ར་ ཡོད་མི་ཅིག་ ཨིན་པ་ཅིན། ང་རྒྱལ་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ ཐུགས་རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་སྦེ་ བཞུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། འབྲས་བུ་ག་ནི་བ་ ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་སྦེ་བཏགས་ཡོད་མི་ ཁུར་ཆ་བཟུམ་གྱི་ ལྗིད་ཀྱིས་ མར་ཨེབ་སྟེ་ཡོད་པའི་ ལྡོན་ཤིང་འདི་ སྤྱི་ཏོག་ས་ཁར་གུག་སྟེ་ གནམ་མེད་ས་མེད་ མཛེས་ཏོག་ཏོ་སྦེ་ སྡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༧ ཡོན་ཏན་མེད་མི་ང་རྒྱལ་མཐོ་དྲགས་ཡིན་མ།

ཡོན་ཏན་མེད་པའི་སྐྱེ་བོ་དེ། །ང་རྒྱལ་མགོ་འཕང་ཅི་ལས་མཐོ། །
འབྲས་བུའི་བཅུད་ཀྱིས་མ་བཟུང་བའི། །ལྗོན་པ་རེངས་པ་ཚོས་ཉིད་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མགོ་འཕང= མགོ། ཅི་ལས་མཐོ= ག་ཞེ་བ་མཐོཔ། མ་བཟུང་བ= མེདཔ། རེངས་པ= རང་རྟོང་། ཆོས་ཉིད= རང་བཞིན།

ནང་ན་ཡོན་ཏན་མེད་པའི་མི་དེ་ཚུ་ ང་རྒྱལ་གྱིས་འབད་ ཁམས་ག་ཞེ་བ་མཐོཔ་སྦེ་ འོངམ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ནང་གི་སྙིང་པོ་ འབྲས་བུ་རྫོགཔ་མ་ ག་ཞེ་ཡང་མེད་པའི་ཤིང་དེ་ཚུ་ ཧེང་སྐལ་ར་ རང་རྟོང་ སྦ་ཀྲག་ཀྲ་སྦེ་ གནམ་ཁར་ལོངས་ཏེ་སྡོད་མི་གི་ རང་བཞིན་ཨིན་པོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༨ རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེདན་ཕྱི་བཅོཔ་ཙམ་གྱིས་ཕན་ཐོགས་མེདཔ།

ལྷན་སྐྱེས་ཡོན་ཏན་མེད་གྱུར་ན། །ཕྱི་ཚུལ་བཅོས་པས་ཅི་ལ་ཕན། །
ཡལ་འདབ་མེད་པའི་ཤིང་སྐམ་དེར། །ཙོད་པཊ་བཏགས་ཀྱང་ག་ལ་མཛེས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལྷན་སྐྱེས= རང་བཞིན། རང་དང་གཅིག་ཁར། ཕྱི་ཚུལ= ཕྱི་ཁའི་བཟོ། བཅོས་པ= བཅོ་བཅོཔ། བཅོ་ཁ་རྒྱབ་རྒྱབ། ཙོད་པཊ= མགུ་ཏོ་ལུ་བཏང་ནིའི་རྒྱན།

རང་བཞིན་གྱིས་ རང་དང་གཅིག་ཁར་ སྐྱེས་སྐྱེཔ་གི་ བཟང་པོའི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ མེདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། ཕྱི་ཁ་ལས་ ཡོན་ཏན་ཡོདཔ་བཟུམ་ བཟོ་སྟེ་ བཅོ་ཁ་རྒྱབ་ཙམ་གྱིས་ ག་ཅི་ཕན་ནི? ཅི་ལས་མི་ཕན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཞལ་ལག་དང་ འདབ་མ་མེད་པའི་ཤིང་སྐམ་དེ་མགུ་ལུ་ དར་དང་གོས་ཆེན་གྱི་རྒྱན་ཆ་བཏགས་ཏེ་འབད་རུང་ མཛེས་ཏོག་ཏོ་ཅིག་ག་ཏེ་འོང་ནི? མི་འོང་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༣ ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་བསླང་བརྩོན་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོས།

བསླབ་སྦྱང་དུས་ན་གཡེལ་བ་དེ། །མཁས་འདོད་རེ་བ་འབྲས་མེད་ཡིན། །
མེ་ཏོག་སད་ཀྱིས་ཁྱེར་བ་ཡི། །ཤིང་ལས་འབྲས་བུའི་རེ་བ་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བསླབ་སྦྱང= ཡོན་ཏན་ལྡབ་ནི། གཡེལ་བ= སྙིད་ངན། ལྷབ་དགོ་མ་མནོཞ། མཁས་འདོད= མཁསཔ་འབད་དགོ་མནོཞ། སད= སེརཔ། བ་མོ།

ཡོན་ཏན་ལྷབ་པའི་སྐབས་ལུ་ སྙིད་ཐག་བསྐྱུར་ཏེ་ སྙིད་ངན་སྦྲེ་སྡོད་པ་ཅིན། མཁས་པའི་གོ་ས་ འཐོབ་དགོ་མནོ་བའི་ རེ་བ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ གྲུབ་འབྲས་འབྱུང་མི་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་ག་ཅི་ར་ཨིན་རུང་། མེ་ཏོག་ཤར་བའི་སྐབས་ སེརཔ་གིས་བཅོམ་སྟེ་ གཏང་བཏང་པའི་ ཤིང་དེ་ལས་ འབྲས་བུ་འཐོབ་ནི་གི་ རེ་བ་བསྐྱེད་དེ་དོན་དག་མེདཔ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༤ རང་གི་རིག་རྩལ་འདི་ར་མེད་པ་ཅིན་ཁྲུངས་མེདཔ།

བློ་གྲོས་རྩལ་དང་མི་ལྡན་ན། །གོ་ས་མཐོ་ཡང་ཁྲིལ་བའི་གཞི། །
ཤིང་ལས་བྱུས་པའི་སེང་གེ་དེ། །འཇིགས་འཇིགས་འདྲ་ཡང་སྙིང་པོ་མེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཁྲིལ་བ= ངོ་ཚ་ནི།

རང་གི་ བློའི་རིག་རྩལ་འདི་ར་ མེདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། གོ་ས་ག་དེམ་ཅིག་མཐོཔ་སྦེ་ཡོད་རུང་ ངོ་ཚ་བའི་གཞི་ཅིག་ར་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གིས་བཟོ་བཟོཔ་གི་སེང྄་གེ་དེ་ འདྲོག་སི་སི་ བཟུམ་སྦེ་མཐོང་རུང་ བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ཅིག་ འབད་ནི་དེ་གིས་ ཐ་ན་བྱི་ཅི་ཅིག་གིས་ཡང་ འདྲོག་ནི་དང་ འཚེར་ནི་རྩ་མེད་ནི་ ཨིནམ་ལས། དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ག་ནི་ཡང་ མེད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༼ སློབ་ཚན་བཅུ་པ ༽

༥༥ ཁ་དང་ལག་ལེན་མཐུན་དགོས།

དྲི་ཞིམ་བསུང་དང་མི་ལྡན་ན། །ཙན་དན་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་རྫུན། །
དམ་པའི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ན། །དམ་པར་ཁས་འཆེ་དོན་དང་བྲལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བསུང= དྲི་ཞིམ། སྨྲས= སྨྲ་ན། རྫུན= ཤོབ། དམ་པའི་ཚུལ= སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཁྱད་ཆོས། ཁས་འཆེ= ཁས་ལེན།

དྲིམ་ཞིམ་ཧོག་ཧོ་ མངར་སངས་ས་ མནམ་ནི་ཅིག་ མེད་པ་ཅིན། ཙན་དན་ཨིན་ཟེར་སླབ་སྟེ་འབད་རུང་ ཤོབ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ མཛད་བྱ་ཚུ་དང་མ་འཁྲིལ་བའི་ལྟ་ ཕྱི་འགྱུར་ར་འབད། ང་ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ ཡངན་ མི་ཡ་རབས་ཨིན་ ཟེར་ཁས་ལེན་འབད་རུང་ སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ དོན་དང་མི་མཐུན་ནི་དེ་གིས་ དགོས་པ་མེདཔ་ཨིན།།

༥༦ ཞནམ་མཐོ་སར་བཀལ་རུང་ཕན་ཐོགས་མེདཔ།

དམན་པ་རྒྱལ་སར་བཏོན་ན་ཡང་། །མ་རབས་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག །
ཆུ་ཤིང་ཕྲེན་དུ་སྐྱེས་ན་ཡང་། །འདབ་མ་ཐུར་དུ་འཕྱང་བར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

རྒྱལ་སར= རྒྱལ་པོའི་གོ་སར། རྗེས་སུ་འཇུག= ཤུལ་བདའ་ནི། ཆུ་ཤིང= ངང་ལག་ཤིང་། འཕྱང= དཔྱང་ནི། མི་རིགས་ཞན་དྲགས་ཚུ་ རྒྱལ་པོ་གོ་ས་དང་ འདྲན་འདྲ་ལུ་བཀལ་ཏེ་ འབད་རུང་། རང་བཞིན་གྱིས་ མ་རབས་སྤྱོད་པའི་ལམ་གྱི་ ཤུལ་འདད་འ་སྟེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ངང་ལག་ཤིང་དེ་ཚུ་ ཏེ་

མར་སྐྱེཕ་ད་ ཁ་གྲེན་ལུ་བལྟ་སྟེ་སྐྱེས་རུང་། ཤུལ་ལས་ འདབ་མ་དེ་ཚུ་ ཁ་མར་བལྟ་རང་བཞིན་གྱིས་དཔྱངས་ཏེ་ འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༧ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འགྱུར་ལྡོག་མེདཔ།

ཨ་གར་དུམ་བུ་བརྒྱར་གཏུབས་ཀྱང་། །ལྷན་སྐྱེས་དྲི་བཟང་མི་གཏོང་ལྟར། །
དམ་པ་ཅི་ཙམ་རྒུད་ན་ཡང་། །བཟང་པོའི་རང་བཞིན་ག་ལ་འདོར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཨ་གར= བསང་རྫས་ཅིག། དུམ་བུ= ཆ་ཤས་ཚུང་ཀུ། བརྒྱ= ལེ་ཤ། ལྷན་སྐྱེས= གཅིག་ཁར་ཡོད་མི། གཏོང= གཏང་། རྒུད= ཉམ་ཐག།འདོར= སྤང་།

སྤོས་དཀར་གྱི་ཤིང་དེ་ ཆ་ཤས་ཚུང་ཀུ་ལེ་ཤ་ བརྒྱ་བརྒྱ་སྦེ་ གཏུབས་ཏེ་འབབ་རུང་། འདི་དང་ གཅིག་ཁར་ཡོད་པའི་ དྲི་ཞིམ་ཏོང་ཏོ་འདི། སོ་སོ་ག་ཏེ་ལུ་ཡང་ མི་གཏང་། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ སྐབས་ལེགས་སྐྱེས་དབང་གིས་ གནས་སྐབས་ཅིག་ མར་ཉམས་ཏེ་ ཉམ་ཐག་སོ་རུང་། ཁོང་དང་ གཅིག་ཁར་ཡོད་མི་ རང་བཞིན་བཟངཔོ་འདི་ ག་ཏེ་སྤང་ནི? རྩ་ལས་ར་མི་སྤང་།།

༥༨ དམ་པ་ལུ་གནོདཔ་རྒྱབ་རུང་རང་བཞིན་ལུ་འགྱུར་བ་མེདཔ།

ཤུག་པའི་ལོ་མ་མེར་བཙུག་ན། །ལྷག་པར་དྲི་བཟང་རྒྱས་པ་བཞིན། །
དམ་པ་རྣམས་ལ་གནོད་བྱེད་པས། །ཕྱིར་ཞིང་དེ་ཡི་ཆེ་བ་འདོན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བཙུག= བཙུགས་ནི། ཕྱིར་ཞིང= ལོག་སྟེ། ཆེ་བ= གྲགས་པ། བསྟོད་པ། འདོན= སྤེལ། བརྗོད།

ཤུག་པའི་ཤིང་གི་འདབ་མ་ མེར་གཏང་པ་ཅིན། དྲིམ་ཧེ་མ་ལས་ ལྷག་སྟེ་ འཐོན་དོ་བཟུམ་སྦེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཚུ་ལུ་ གནོདཔ་ག་དེ་ཅིག་ བཀལ་ཏེ་འབབ་རུང་། གནོད་ལན་ བཟང་པོ་གིས་འཇལ་ཏེ་ རྟེང་སྐྱལ་ ཕར་

ལོགས་མ་ གནོད་པ་བཀལ་མི་འདི་ལྟ་ ཆིག་ཅམ་མེན་པའི་ ཡོན་ཏན་གྱི་བསྔོད་བསྟུགས་ཚུ་ བརྗོད་གནངམ་ཨིན།།

༥༩ སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྨན་གྲགས་རང་བཞིན་གྱིས་ཁྱབ་ཚུལ།

དམ་པ་དབེན་པར་གནས་ན་ཡང་། །གྲགས་སྨན་ལྷ་ཡིས་སྒྲོག་པར་བྱེད། །
ལྷོ་ཡི་རི་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི། །ཙན་དན་དྲི་བསུང་རླུང་གིས་འགྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དབེན་པ= ལུང་སྟོང་། རི་ཁྲོད= རིའི་སྦུག། གྲགས་སྙན= གཏམ་སྙན་གྲགས། སྒྲོག= སླབ་ནི། འགྱེད= སྤྲེལ། ཁྱབ།

སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ མི་མེད་ལུང་སྟོང་ དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་ལུ་བཞུགས་ཏེ་འབད་རུང་། ཁོང་གི་ གཏམ་སྙན་གྲགས་དེ་ཚུ་ བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་དེ་ཚུ་གིས་ ག་ཏེ་ཡང་སླབ་ཚརཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ མ་ལ་ཡའི་རི་ལས་སྐྱེས་པའི་ཙན་དན་གྱི་ཤིང་འདི་ གནས་ས་ལྷོ་ལུ་ཨིན་རུང་། དེ་གི་དྲིམ་ཞིམ་ཏོང་ཏོ་འདི་ རླུང་གིས་འབག་སྟེ་ ག་ཏེ་ལུ་ཡང་ ཁྱབ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཨིན།།

༦༠ རང་བཞིན་ངན་པ་བཅོ་རུང་དོན་མེདཔ།

འཁྱོག་པའི་ཤིང་དེ་བསྲངས་ན་ཡང་། །ལྷན་དང་འཕྲད་ཚེ་ཡ་ཡོར་འགྱུར། །
རང་བཞིན་ངན་པ་བཅོས་ན་ཡང་། །རྐྱེན་དང་འཕྲད་ཚེ་རང་མཚང་སྟོན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འཁྱོག་པ= གཡོ་གཡོཝ། བསྲངས= ཐྲང་། ཡ་ཡོར= ཀ་ཀྲ་ཀོ་ཀྲ། རྐྱེན= བར་ཆད། མཚང= སྐྱོན། སྟོན= མཐོང་།

ཤིང་གཡོ་གཡོཔ་དེ་ ཚར་གཅིག་ ཕྲང་སྐེ་འབད་ས་ཅིག་རྫུང་ ནམ་ཅིག་གི་ཆེ་ རྣོནམ་དང་འཕྱད་པ་ཅི་ ད་རྫུང་ལོག་སྐེ་ར་ ཀ་ཀྲ་ཀོ་ཀྲ་སྦྲེ་ འགྱོཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། རང་བཞིན་ངན་པའི་མི་དེ་ཚུ་ ཚར་གཅིག་བཅོ་ཁ་རྐྱབ་སྐེ་འབད་རྫུང་། སེམས་ཁར་མ་འབབ་ ཏ་བར་མ་འཛུལ་ མ་ཏན་པའི་གཏམ་ཚུ་ ཐོན་འོང་པའི་སྐབས་ ཨ་ཙི་ཅིག་ར་ བཟོད་མ་ཚུགས་པའི་ རང་བཞིན་གྱི་ རང་གི་སྐྱོན་ག་ཨིན་མི་འདི་ ཕྱི་ཁར་འཐོནམ་ཨིན།།

༥༡ བསམ་རྒྱ་ཆུང་དྲགས་ཚུ་ལུ་ཡོན་ཏན་ཡོད་རྫུང་ཕན་པ་མེདཔ།

ཀླད་ཆུང་རང་བཞིན་ངན་པ་ལ། །ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱང་ཕན་མི་ཐོགས། །
རྩ་བ་དུག་ཏུ་གནས་པ་ཡི། །མེ་ཏོག་མཛེས་ཀྱང་སུ་ལ་མགོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཀླད་ཆུང་= བསམ་རྒྱ་ཆུང་ཀུ། གནས་པ= ཨིནམ། མགོ= དགོཔ།

བསམ་རྒྱ་ཆུང་ཀུ་ མནོ་བསམ་གཏང་མ་ཤེས་པའི་ཁར་ རང་བཞིན་ངན་སུ་ཅིག་འབད་མི་དེ་ཚུ་ལུ་ ཡོན་ཏན་ཆུང་ཀུ་རེ་ ཡོད་དེ་འབད་ས་ཅིག་རྫུང་ གཞན་ལུ་ཕན་མི་ཐོགས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། རྩ་བ་ དུག་ཤིང་ཨིན་མི་ ཤིང་དེ་གི་ མེ་ཏོག་ག་ཅི་འདེ་ འཇའ་ཆི་ཆི་ཡོད་རྫུང་ ག་གིས་དགོ་ནི? ག་ལུ་ཡང་ མི་དགོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

༥༢ སྙིང་སྟོབས་བསྐྱེད་དགོཔ།

ཅན་དན་ཤུག་པོའི་ཀ་བ་གཉིས། །གདུང་མ་འདེགས་པའི་ནུས་པ་མཚུངས། །
སྙིང་སྟོབས་ལྡན་ན་དབུལ་ཕྱུག་གཉིས། །བྱ་བ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་འདྲ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འདེགས་= བཏེག། ནུས་པ= ཤུགས། མཚུངས= འདྲ། སྙིང་སྟོབས= སེམས་ཤུགས། དབུལ= སྤྱང་ཀ། བྱ་བ་བྱེད= ལཱ་འབད།

ཅན་དན་དང་ ཤུག་པའི་ཤིང་གིས་བཟོ་བཟོཔ་གི་ ཀ་བ་གཉིས་པོ་འདི་ རྒྱུ་སོ་སོ་ཡིན་རུང་ གདུང་ཡར་འཛུ་ནི་ ལ་སོགས་པའི་ ལྷ་འབད་ནི་གི་ ནུས་པ་འདྲན་འདྲ་ཡོདཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། འབད་དགོ་མནོ་བའི་ སེམས་ཤུགས་དེ་ར་ ཡོད་དེ་འབད་བ་ཅིན། ཕྱུགཔོ་དང་སྦྱོང་ཀ་ གཉིསཔོ་དེ་ཡང་ ལྷ་འབད་བའི་དུས་ལུ་ ཅོག་ར་འཐདཔ་སྦེ་ འབད་ཚུགསཔ་ཨིན།།

༨༣ རང་བཞིན་བཟང་ངན་ལྷ་གིས་ཤེས།

ལོངས་སྤྱོད་མངའ་ཐང་མཉམ་ན་ཡང་། །བཟང་ངན་ལས་ལ་སྦྱར་ན་ཤེས། །
ཕྲ་སྲོམ་མཉམ་ཡང་ཆུར་འཕངས་ན། །ཤིང་གི་མགོ་མཇུག་ཤེས་པར་ནུས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མངའ་ཐང= རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད། མཉམ= འདྲ། ལས་ལ་སྦྱར་ན= ལྷ་འབད་བའི་ཚེ། ཕྲ་སྲོམ= སྦབ་སྟུག། ཕྲ་སྦོམ། འཕངས= བཀོ།།

རྒྱུ་ནོར་ ལོངས་སྤྱོད་དང་ སྟོབས་ཤུགས་ ལ་སོགས་པའི་མངའ་ཐང་ འདྲན་འདྲ་ཡོད་རུང་། བཟངཔོ་ཨིན་ན་དང་། ངན་པ་ཨིནམ་འདི་ ལྷ་ངོ་མ་འབད་དེ་ བལྟ་བའི་ཚེ་ ཤེས་ཚུགས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་དུམ་གྱི་ སྲོམ་དང་ཕྲ་ཧིང་ འདྲན་འདྲ་ཡོད་དེ་ མགོ་མཇུག་གི་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་མ་ཚུགསཔ་ཅིག་ཨིན་རུང་ ཆུ་ནང་བཀོ་སྟེ་ བལྟ་བ་ཅིན། མགོ་དང་མཇུག་ ག་འདི་ཨིན་ན་ ཤེས་ཚུགས་ནི་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༨༤ མཁས་པ་གཞན་ཁར་འགྱོ་རུང་ཞབས་ཏོག་འཐོབ་ཚུལ།

མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡུལ་གཞན་དུ། །བྲིན་ཞིང་ཀུན་གྱིས་བཀུར་བར་འགྱུར། །
ནགས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཤིང་གིས་ནི། །གཞན་དུ་ཤིང་གི་བྱ་བ་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཡུལ= གཡུས། བྲིན= རྩིས་བཞག། གཞན་དུ= གཞན་ཁ་ལུ། བྱ་བ་བྱེད= ལྷ་འབད།

མཁས་པའི་མི་དེ་ཚོ་ མི་ཡུལ་འགྲིམས་ཏེ་ འགྲོ་དགོས་པ་ཐོན་སོ་རེད། ག་ར་གིས་གོང་ལུ་བཀུར་ཏེ་ རྟེས་བཞག་དང་ གུས་ཞབས་བསྐྱེདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ནགས་ཚལ་ནང་སྐྱེས་པའི་ཤིང་དེ་གིས་ ས་ཆ་གཞན་ཁ་ལུ་ཡང་ ཁྲིམ་རྐྱབ་ནི་ལ་སོགས་པའི་ ཤིང་གི་ཁྱད་ཆོད་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༥ སེམས་ཆུང་རྒྱལ་ཁམས་བསྐོར་རུང་དོན་དག་མེདཔ།

ཤིང་བལ་རླུང་གིས་བདས་པ་དེ། །རི་རྩེར་མི་སྡོད་གཡོང་དུ་ཆགས། །
བློ་ཆུང་ཕྱོགས་མཐར་འཁྱམས་འཁྱམས་ནས། །མཐའ་མར་རྒུད་པའི་གནས་སུ་ལྷུང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཤིང་བལ་= ཀ་བལ། བདས་པ་= འབག། ཕྱོགས་མཐར་= ག་ཏེ་ལུ་ཡང་། བློ་ཆུང་= སེམས་ཆུང་། འཁྱམས་འཁྱམས། བཤལ་ཡི་བཤལ་ཡི་ར། རྒུད་པ་= མཐའ་ཧྲུགསཔ། ལྷུང་= བུད།

ཤིང་གི་བལ་ རླུང་གིས་འབག་སྟེ་འགྲོ་མི་དེ་ རི་གི་རྩེ་ལུ་ལྷོད་རུང་། དེ་ཁར་ སྡོད་མ་ཚུགས་པར་ བུད་དེ་ལོག་གཡོང་ལུ་ ཆགསཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། བློ་རྒྱ་ཆུང་ཀུ་ཚུ་ ག་ཏེ་གུ་ཏེ་ བཤལ་ཡི་བཤལ་ཡི་ར་མཐའ་མཇུག་ལུ་ ག་མིན་གུ་མིན་ མཐའ་ཧྲུགས་སི་སི་ཅིག་སྦེ་

སྡོད་ནི་གི་གནས་སྐངས་ནང་ ལྷོདཔ་ཨིན།།

༤༦ སྐྱོན་དང་འདྲེས་ན་འཛམ་རུང་ཡོན་ཏན་དང་འདྲེས་ན་ལྕཱ་ཁག།

སྐྱོན་གྱིས་གོས་པ་ཆེས་སླ་སྟེ། །ཡོན་ཏན་སློབ་པ་དེ་ལྟ་མིན། །
ཤིང་ལ་མེ་ལྟེ་མཆེད་སླ་ཡང་། །ཆུ་བོ་སོ་སོར་ཕྱེས་པར་དཀའ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གོས་པ་= སྦྲེལ་ནི། ཆེས་= གནམ་མེད་ས་མེད། སླ་= འཛམ། དེ་ལྟ་མིན་= དེ་བཟུམ་མེན། མེ་ལྟེ་= མེ་ལྕབ། མཆེད་= འཕེལ་ནི། ཕྱེས་= ཐ་དད་འགྱོ་ནི།

ཉེས་སྐྱོན་དང་གཅིག་ཁར་ སྤྲེལ་ནི་འདི་ གནམ་མེད་ས་མེད་ འཛམ་ཧྲོང་ཧྲོ་ཨིན། དེ་འབདཔ་ད་ ཡོན་ཏན་དང་སྤྲེལ་ནི་འདི་ ལྷ་ཁག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་སྣམ་ལུ་ མེའི་ལྷབས་འཕེལ་ནི་དེ་ འཛམ་ཧྲོང་ཧྲོ་ཨིན་རུང་། ཆུ་ཆེན་དེ་ཚུ་ ཁག་སོ་སོ་སྦྲེ་གྱེས་ཏེ་ འགྱོ་ནི་འདི་ ལྷ་ཁག་ཡོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༧ མ་རབས་དང་འབྲེལ་ན་ཕུང་གི་གཞི་ལུ་འགྱུར་ཚུལ།

མ་རབས་སྐྱེ་བོ་གཉིས་འགྲོགས་ན། །ཕྱོགས་སུ་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཕུང་། །
གཙུབ་ཤིང་ཟུང་དུ་བརྡར་བ་ཡིས། །མཐུག་ཏུ་གཉིས་ཀ་སྲེག་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འགྲོགས= གཅིག་ཁར་སྡོད་ནི། གཙུབ་ཤིང= མེ་འབྱོན་བཏུབ་པའི་ཤིང་། ཟུང= གཉིས། སྲེག= འཚིག།

སྐྱེ་བོ་མ་རབས་གཉིས་ གཅིག་ཁར་སྡོད་པ་ཅིན། ཕྱོགས་ལུ་རང་དང་གཞན་གཉིས་ཆ་ར་ ཕུང་གི་གཞི་ཅིག་ལུ་ འགྱུརཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གཙུབ་ཤིང་ མེ་འབྱོན་མི་ ཤིང་གཉིས་གཅིག་ཁར་བརྡར་ཏེ་ མཐའ་མཐུག་ལུ་ མེ་འབར་ཏེ་ ཤིང་གཉིས་ཆ་ར་ འཚིག་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༥༨ ཆ་རྫོགས་ངནམ་གྱིས་ལེགས་ཤོམ་མེདཔ་གཏངམ།

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལྟོན་པ་ཡང་། །ཆུ་དང་འགྲོགས་ན་རྩ་བ་འབྱིན། །
ཡ་རབས་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡང་། །གྲོགས་པོ་ངན་པས་ཉམས་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འབྱིན= བཏོན་གཏང་ནི།

མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལྟོན་ཤིང་ ལེགས་ཤོམ་དེ་ཚུ་ཡང་། ཆུ་དང་གཅིག་ཁར་ ག་འཕྱད་ར་འབྲེལ་བ་ཅིན། ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ རྩ་བ་ལས་བོག་སྟེ་ འགྱོཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། མི་ཡ་རབས་ ཡོན་

ཏན་ལེགས་ཤོམ་ཡོད་མི་དེ་ཚུ་ཡང་ ཆ་རྐྱེན་ཚང་དགོས་ཡོད་ཚེ་ཡང་ དུས་ཚོད་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་མེད་པ་ཅིན་ ས་ཟླ་ཆུ་ཚོད་ནང་ཁ་ཐུག་པ་ཅིན་ ལྷག་པ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་མ་ཤེས་ཏེ་ཆ་
ངན་པའི་དབང་ལུ་སོང་སྟེ་ བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཚུ་ ག་ར་ཉམས་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན།།

༦༩ བློ་ལྡན་གཉིས་འགྲོགས་པའི་འབྲས་བུ།

འབྲས་ལྡན་ཤིང་གཉིས་སྦྱར་བ་ལས། །འབྲས་བུ་ཕུང་གསུམ་འབྱུང་བ་ལྟར། །
བློ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་འགྲོགས་ན། །སྐྱོན་མེད་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་སྐྱེ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འབྲས་ལྡན= རྟོག་མ་ཡོད་པའི་ཤིང་། ཕུང་གསུམ= གཞན་ཅིག། སྐྱོན་མེད= ཏེ་མ་མེད་མི། ལེགས་བཤད= ཕན་པའི་བསླབ་བྱ།

འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཤིང་ ཨེ་པྤལ་དང་ཁམ་བུམ་ ཡང་ཅིན་ ཨེ་པྤལ་དང་གླི་བཟུམ་གྱི་ ལྷུག་གུ་གཉིས་ གཅིག་ཁར་སྦྲེལ་ད་པ་ཅིན། ཤིང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ འབྲས་བུ་དང་མ་འདྲ་བའི་ འབྲས་བུ་སོ་སོ་ཅིག་ འབྱུང་དོ་བཟུམ་སྦེ། བློ་དང་རིག་པ་ཡོད་པའི་ མི་གཉིས་ གཅིག་ཁར་སྡོད་པ་ཅིན། ཏེ་མ་མེད་པའི་ ལེགས་བཤད་རིག་པ་གསརཔ་ ལེ་ཤ་འཐོན་འོང་ ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།།

༧༠ གཡོག་འཁོར་ངན་པའི་སྐྱོན།

ལྡོན་པའི་གྲིབ་བསིལ་བསྟེན་པ་ཡི། །གླང་པོས་ཤིང་གི་རྩ་བ་འབྱིན། །
གཡོག་འཁོར་ངན་པ་བསྟེན་པ་ཡིས། །ལེགས་བྱས་རྩ་བ་ཉམས་པར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གྲིབ་བསིལ= གྱིབ་མ་བསིལ་ཏོང་ཏོ། འབྱིན= བཏོན་གཏང་ནི། བསྟེན་པ= རེ་ནི། ལེགས་བྱས་རྩ་བ= བསོད་ནམས། དགེ་བ་འི་སེམས་དང་དད་པ།

ཚད་པ་ཚ་བའི་སྐབས་ལུ་ ཤིང་གི་གྲིབ་མ་ལུ་ བསྟེན་སྡོད་མི་ གླང་མོ་ཆེ་དེ་གིས་ ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ ལྗོན་ཤིང་དེ་ ཡང་ ར་ལས་འབལ་ཏེ་གཏང་མ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། གཡོག་འཁོར་ངནཔ་ལུ་ བསྟེན་པ་ཅིན། དེ་གིས་ ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལྷ་རྒྱུ་ མ་པ་ལས་ར་ ཉམས་བཅུགཔ་ཨིན།།

༧༡ ཆ་རོགས་ངནམ་གི་ཤུལ།

ཤིང་སྡོང་གཙུག་གིས་བཀུར་བ་ཡི། །འདབ་ཆགས་འགྲོ་ཚེ་བྱ་ཐལ་གཏོང་། །
བླ་གྲོགས་ངན་པ་བསྟེན་ན་ཡང་། །ནམ་ཞིག་རྗེས་ངན་བཞག་ནས་འགྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གཙུག= སྤྱི་ཏོག། འདབ་ཆགས= བྱ། བྱ་ཐལ= བྱའི་ཨ་ཕྱ། བླ་གྲོགས= ཆ་རོགས། རྗེས་ངན= ཤུལ་བཞག་ངན་པ།

ཤིང་གི་སྡོང་པོ་གི་མགུ་ཏོ་གིས་ གོང་ལུ་བཀུར་ཏེ་བཞག་མི་བྱ་དེ་རྒྱུ་གིས་ བཀའ་དྲིན་མི་བསམ་པར་ རང་འགྱོ་བའི་ཚེ་ ཨ་ཕྱ་ཡང་ཤིང་གི་ མགུ་ཏོ་ཁ་ར་བཏང་སྟེ་བཞགཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཆ་རོགས་ངནམ་ བསྟེན་མི་དེ་རྒྱུ་གིས་ཡང་ ནམ་ཅིག་གི་ཚེ་ ཤུལ་བཞག་ངན་པ་ཅིག་ རང་ལུ་བཞག་སྟེ་ འགྱོ་འོང་།།

༧༢ མི་ངན་ལུ་ཕན་བཏགས་རུང་དོན་དག་མེདཔ།

ངན་པར་ཇི་ཙམ་ཕན་བཏགས་ཀྱང་། །ལན་དུ་ཕན་པའི་རེ་བ་མེད། །
ཤིང་གིས་རྟག་ཏུ་མེ་གསོས་ཀྱང་། །མེ་ཡིས་དེ་ཉིད་ཐལ་བར་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཇི་ཙམ= ག་དེམ་ཅིག། མེ་གསོས= མེ་ཤི་མ་བཅུག་པར་ཤིང་གིས་འབད་སྐྱོམ་བཅུག་ནི། ཐལ་བར་བྱེད= ཐལ་བར་བརླག་ནི།

སྐྱེ་བོ་ངན་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ ག་དེམ་ཅིག་ཕན་བཏགས་རུང་། དེ་གི་ལན་སྦེ་ ཁོང་གིས་རང་ལུ་ ཕན་འོང་མནོ་བའི་རེ་བ་ རྩ་ལས་ར་བསྐྱེད་ནི་མི་འོང་། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཏག་བྱུ་ར་ མེ་ཤི་མ་བཙུག་པར་ སྦྲོམ་འགྱོ་བཙུག་མི་ འདི་ ཤིང་ཨིན་རུང་། མཐའ་མཇུག་ལུ་ མེ་དེ་གིས་ ཤིང་དེ་ ག་ར་ ཐལ་བར་བརླགས་གཏང་དོ་ བཟུམ་ ཅིག་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་བཅུ་གཅིག་པ༽

༧༣ བློ་སྟོབས་ཅན་གྱིས་གཱ་ར་གི་དགོས་འདོད་སྒྲུབ་ཚུལ།

བློ་དང་མཐུ་ལྡན་རེ་རེས་ཀྱང་། །མཆོག་དམན་ཀུན་གྱི་དགོས་པ་བསྒྲུབ། །
འོད་མའི་གནམ་རུ་གཅིག་གིས་ཀྱང་། །ཉག་ཕྲན་སྟོང་གི་བྱ་བ་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མཐུ་ལྡན= ནུས་པ་ཡོད་མི། འོད་མ= སྨྱུག་ཤིང་། གཞུ་ཤིང་། གནམ་རུ= གཞུ། ཉག་ཕྲན= མདའ། བློ་གྲོས་ཀྱི་རིག་རྩལ་དང་ ལྷ་འབད་ནི་གི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ མི་རེ་རེ་གིས་ཡང་ ཡར་གོངམ་དང་ མར་ཉམ་ཆུང་ག་ར་གི་ དགོས་དོན་སྒྲུབ་ཚུགསཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སྨྱུག་ཤིང་གིས་ བཟོ་བའི་གཞུ་ ཕུད་རྟོག་གཅིགཔོ་དེ་གིས། མདའ་མོ་སྟོང་ཕྲག་སྟོང་ཕྲག་སྦེ་ བཀོ་ནུས་པའི་ ལྷ་འབད་ཚུགས་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༩ རྒྱ་ནོར་མེདན་རིགས་རུས་མཐོ་རུང་དོན་དག་མེདཔ།

ལོངས་སྤྱོད་དཔལ་དང་མི་ལྡན་ན། །རིགས་རུས་མཐོ་ཡང་དགོས་པ་ཆུང་། །
དགོས་པའི་གྲིབ་བསིལ་མེད་གྱུར་ཚེ། །རྩེ་མོ་མཐོ་བས་ཅི་ལ་ཕན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དགོས་པ་ཆུང= དོན་དག་ཆུང་། མེད་གྱུར་ཚེ= མེདཔ་ད། ཅི་ལ་ཕན= ག་ལུ་ཕན་ནི།

རྒྱ་ནོར་ ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགསཔ་ཅིག་ རང་ལུ་མེད་པ་ཅིན། ཕ་མའི་རིགས་རྒྱུད་དང་ གདུང་རུས་བཟངཔོ་ཨིན་རུང་ དོན་དག་མེད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། དགོ་པའི་གྲིབ་བསིལ་དེ་ར་ མེདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་

བ་ཅིན་ ཤིང་འདི་ར་ སྤྲི་ཏོག་གཉེམ་ཅིག་མཐོ་དྲགས་ཡོད་རུང་ ག་ལུ་ཕན་ནི? ག་ལུ་ཡང་ མི་ཕན་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༥ རྒྱུ་ནོར་བཏགས་པ་ལུ་ཚེ་ཏེ་མའི་བསོད་ནམས་དགོཔ།

རྩ་བ་བསོད་ནམས་མེད་གྱུར་ན། །བསགས་པས་དབུལ་བ་མི་བསལ་ཏེ། །
སྡོང་པོ་རྔོན་དང་བྲལ་བ་ལ། །ཡལ་གར་ཆུ་བོས་བྱུགས་ཀྱང་ཅི། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དབུལ་བ= སྡུང་ཀ།   བྱུགས= དབུར། ལྷུག་ནི།

རྩ་བའམ་ རྒྱུ་   ཚེ་ཏེ་མའི་བསོད་ནམས་དེ་ར་ མེདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན།   ཚེ་ད་རེས་རྒྱུ་ནོར་གཉེམ་ཅིག་བསགས་རུང་ དབུལ་པོ་གི་གནས་སྟངས་དེ་ བསལ་མི་ཚུགས། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་སྡོང་པོ་འདི་ར་ རྔོན་ཆུ་དང་བྲལ་སོཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། ཡལ་ག་ལུ་ ཆུ་ལྷུགས་ཏེ་འབད་རུང་ ག་ཅི་འབད་ནི? ཕན་ཐོགས་ག་ནི་ཡང་མེད།

༧༦ བུ་ལོན་དང་སྐྱེད་ཀྱིས་ཡར་སྐྱེད་བཏགས་པར་ལྟ་ཁགཔ།

བུན་དང་སྐྱེད་ཀྱིས་ནོར་སྤེལ་བ། །འདོད་ཀྱང་རྩ་བ་སྟོར་བ་མང་། །
ཤིང་སྐྱེས་བཅད་ནས་ས་གཞན་དུ། །བཙུགས་པ་ཕལ་ཆེར་སྐམ་པར་འགྱུར། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བུན= བུ་ལོན།   སྐྱེད= བུ་ལོན་གྱི་སྐྱེད།   འདོད= རེ་བ།   སྟོར་བ= བརླགས་པ།   ཕལ་ཆེར= མང་ཤོས།རྒྱུ་ནོར་གཞན་ལུ་ བུ་ལོན་བཏང་བའི་སྐྱེད་ཀྱིས་ རྒྱུ་ནོར་སྤེལ་དགོ་མནོ་སྟེ་ འབད་རུང་། སྐྱེད་འཐོབ་ནི་ཕར་ར་བཞག། ངོ་བོ་འབྱུང་མི་ལེ་ཤ་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་སྐྱེས་ཚར་མི་དེ་ཚུ་བཅད་དེ་ ས་ཆ་གཞན་ཁར་ བཙུགས་མི་ལས་ མང་ཤོས་ཅིག་ར་སྐམ་སྟེ་འགྱོ་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༧ ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་རྒྱུ་ནོར།

གཡང་ས་མཐོན་པོར་སྐྱེས་པ་ཡི། །ས་ཏ་ཀཱ་རའི་འབྲས་བུ་བཞིན། །
རང་གཞན་གང་ལའང་མི་ཕན་པའི། །ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་དེ་སྣ་བ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གཡང་ས་མཐོན་པོ= བྲག་གཟར་དྲགས། ས་ཏ་ཀཱ་ར= ཨམ་ཙུ་ཀུ་ལི།

བྲག་གཟར་དྲགས་ཀྱི་ མགུ་ལུ་སྐྱེས་པའི་ ཨམ་ཙུ་ཀུ་ལི་གི་འབྲས་བུ་དེ་ ག་གིས་ཡང་འཐུ་མ་ཚུགས་ནི་དེ་གིས་ ཕན་ཐོགས་མེད་དོ་བཟུམ་སྦེ། མི་རང་དང་གཞན་ག་ལུ་ཡང་ ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་ ལོངས་སྤྱོད་སྡོམ་སྦེ་ཡོད་མི་དེ་ཡང་ སྣ་བཞག་བཞགཔ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༨ རྒྱུ་ནོར་སྤྱོད་ཤེས་དགོས།

ལོངས་སྤྱོད་སྤེལ་བར་འདོད་པ་ཡིས། །ཆ་ཤས་གཏོང་བ་མན་ངག་སྟེ། །
ལྟོན་ཤིང་ཡལ་ག་རྒྱས་འདོད་ན། །རྩེ་མོ་འདྲེག་པ་ཐབས་སུ་བཟང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཆ་ཤས= ཟུར་ཙམ་རེ། མན་ངག= ཐབས་ཤེས། འདྲེག་པ= བཏོག་ནི།

ལོངས་སྤྱོད་གོང་ལས་གོང་དུ་ སྤེལ་དགོ་མནོ་བ་ཅིན་ ཟུར་ཙམ་རེ་ གཞན་ལུ་བྱིན་ནི་འདི་ ཐབས་ཤེས་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ལྟོན་ཤིང་གི་ཡལ་ག་རྒྱས་ཏེ་ སྡོམ་སྦེ་ བཟོ་དགོ་མནོ་བ་ཅིན་ སྤྱི་ཏོག་ཨ་ཙི་རེ་ བཏོག་ནི་འདི་ ཐབས་ཤེས་ ལེགས་ཤོམ་ཨིན་དོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༧༩ བསོད་ནམས་ཡོདཔ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར།

དམན་པས་བསགས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་ལ། །བསོད་ནམས་ལྡན་པས་བཏང་ཡང་འཕྱོར། །

ལྷན་སར་བཅད་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཤིང་། །སྐམ་སར་བཙུགས་ཀྱང་ག་ལ་སྐྱེ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དམན་པ= ཆུང་བ། འབྱོར= འཐོབ་ནི།

བསོད་ནམས་ཆུང་བའི་མི་དེ་ཚུ་གིས་ རྒྱུ་ནོར་བསགས་ཏེ་འབད་རུང་། རང་གི་འདོད་པ་སྐྱེད་དོ་བཟུམ་ འགྲུབ་མི་ཚུགས་ནི་དང་། བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པའི་མི་དེ་ཚུ་གིས་ གཞན་ལུ་སྦྱིན་པ་བཏང་སྟེ་འབད་རུང་ ལོག་ཚུར་བལྟ་ཐོབ་སྟེ་ འབྱོར་པ་ལྡནམ་སྦེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ས་རློནམ་ཡོད་སར་ བྲེགས་ཏེ་བཀོ་རུང་སྐྱེ་བའི་ཤིང་དེ། སྐམ་སར་ ལྷ་ཁག་སྦེ་བཙུགས་རུང་ ག་ཏེ་སྐྱེ་ནི? མི་སྐྱེ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༠ བདག་པོ་ངན་པའི་ལོངས་སྤྱོད།

ལམ་ཁའི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དེ། །བྱིས་པའི་རྡོ་ཆར་འབེབས་པའི་རྒྱུ། །
བདག་པོ་ངན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་། །ཕལ་ཆེར་དགྲ་ཡི་གཡབ་མོ་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྱིས་པ= ཨ་ལོ། རྡོ་ཆར་འབེབས་པ= རྡོ་ཆརཔ་འདེ་རྐྱབ་ནི། གཡབ་མོ=ལག་པར་ཚུད་ནི།

ལམ་གྱི་ གཡས་དང་གཡོན་ལུ་སྐྱེ་མི་ ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དེ་ ཨ་ལོ་དང་མི་ཚུ་གིས་ རྡོ་དང་ སྦྱིག་དུམ་ཚུ་ ཆརཔ་རྐྱབ་འདེ་རྐྱབ་སྟེ་ སྤྱད་བཟའ་ནིའི་ རྒྱུ་ཅིག་ལས་མེད། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། སྦྱིན་བདག་ངན་པའི་ ལོངས་སྤྱོད་དེ་ཡང་ དགྲ་དེ་ཚུ་གི་ ལག་པར་ཚུད་དེ་ རོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་ནི་གི་ རྒྱུ་གཅིག་ར་ཨིན།།

༡༡ བསོད་ནམས་ཆུང་མི་ལུ་རྒྱུ་ནོར་འབྱུང་རུང་སྲོག་ལུ་ཉེན་ཁ་ཡོདཔ།

བསོད་ནམས་དམན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེར། །དཔལ་འབྱོར་བྱུང་ན་སྲོག་ཀྱང་བརླག །

སྨིག་མའི་ཤིང་གི་རྩེ་མོ་ལ། །འབྲས་བུ་ཆགས་པ་ཉམས་པའི་ལྟས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བརྟག= འབྱུང་། སྟོར། སྨིག་མ= སྨྱུག་མ། ཧྲི་མ། ལྟས=། རྟགས་མཚན།

བསོད་ནམས་ཆུང་བའི་མི་དེ་ཚུ་ལུ་ དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་ཀུ་རེ་ ཐོབ་སྟེ་འབད་རུང་། དེ་གིས་ ཁོང་ར་གི་སྲོག་ཡང་ འབྱུང་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ལུ་ འགྱུརཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། སྨྱུག་མའི་ཤིང་ལུ་ ག་དེམ་ཅིག་འབད་ འབྲས་བུ་བཏགས་ཆི་བ་ཅིན། སྨྱུག་མ་འདི་ར་ ཉམས་ཏེ་མེདཔ་འགྱོ་ནི་གི་ རྟགས་མཚན་ངན་པ་ཨིན་ནོ་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༢ ཚེ་འདིའི་ལྟོ་གོས་ཀྱི་དོན་ལུ་ལྷ་འབདཔ།

བུར་ཤིང་གཙོད་པ་རོ་ཡི་ཕྱིར། །ཕ་སྐྱེས་གསོད་པ་པགས་པའི་སླད། །
དོན་མཐུན་འཛོམས་པ་ནོར་གྱི་དོན། །རྒྱལ་པོར་ཀློལ་བ་འབངས་ཀྱི་ཆེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བུར་ཤིང= གུན་ཆ། རོ= བྲོཔ། ཕ་སྐྱེས= འ་དོམ། སླད= དོན་ལུ། དོན་མཐུན= རང་དང་འདྲན་འདྲ་འབད་མི། འཛོམས་པ= བཅོམ་ནི།

གུན་ཆ་གི་ཤིང་གཅད་མི་དེ་ བྲོཔ་ཞིམ་ཏོང་ཏོ་ཅིག་ སྤྱོད་ནི་གི་དོན་ལུ་དང་། འ་དོམ་གསད་མི་དེ་ པགས་ཀོ་གི་དོན་ལུ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཚོང་གི་ལྷ་འབད་ ཚོངཔ་ཚུ་གིས་ གཞན་ལུ་གོང་འཐེབ་རྐྱབ་སྟེ་ བཅོམ་མི་དེ་ རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལུ་ཀློལ་མི་དེ་ འབངས་མི་སེར་གྱི་ ཁེ་ཕྱུད་མ་བཏུབ་ལས་ དེ་གི་དོན་ལུ་ཀློལ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༤༣ མནོ་བསམ་རྟེ་མ་ལས་གཏང་དགོཔ།

ཤིང་ལ་ཐོག་མར་ཐིག་འདེབས་ཀྱིས། །དྲས་ཤིང་གཏུབས་ནས་བསྒྱུར་དུ་མེད། །

བྱ་བའི་ཐོག་མར་བསམ་དགོས་ཀྱི། །རྗེས་ནས་བྱེད་བརྩོལ་བླུན་པོའི་རྟགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཐོག་མར= ཧེ་མར། ཐིག་འདེབས= ཐིག་རྒྱབ་ནི། ཐུས= ཐུ་ནི། བསམ་དགོས= མནོ་བསམ་གཏང་དགོ། རྗེས་ནས= ཤུལ་ལས། བྱེད་བརྩོལ= བློ་འགྲོད།

ཤིང་ལུ་ ཧེ་མར་ཐིག་རྒྱབ་ཞིནམ་ལས་ ཐུ་སྟེ་གཏུབས་ཚར་མི་དེ་ལུ་ ཤུལ་ལས་བཅོ་ཁ་ག་ཅི་ཡང་ རྒྱབ་མི་ཚུགས། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ལཱ་ མ་འབད་བའི་ཧེ་མ་ལས་ མནོ་བསམ་གཏང་དགོ། ཧེ་མར་ མནོ་བསམ་ག་ནི་ཡང་ མ་གཏང་པར་ ལཱ་འབད་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ བློ་འགྲོད་སྐྱེད་མི་འདི། འཆར་གཞི་མེད་པའི་ ལཱ་བཟུམ་སྦེ་ནི་དེ་གིས་ བླུན་པོ་ཙ་རྐས་ཀྱི་རྟགས་མཚན་ཅིག་ཨིན།།

༡༩ སྟབས་ལེགས་ཅན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ལུ་ཏ་ལས་དགོཔ་མེདཔ།

སྟབས་ལེགས་ཅན་གྱིས་དོན་གྲུབ་ཀྱང་། །བློ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་ནོམས། །
ལོ་མ་འཁྱམས་ནས་ཉལ་བའི་ཤིང་། །སེམས་ལྡན་སྒྲུབ་པ་སྨུ་སྙེགས་ལུགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྟབས་ལེགས= རང་བཞིན་གྱིས་འགྲུབ་ནི། སུ་ཞིག= ག་ཟེར་མི་འདི། ནོམས= ཆ་བཞག། སེམས་ལྡན་སྒྲུབ་པ= སེམས་ཡོད་ཟེར་ཁྲུངས་བཀལ་ནི།

རིག་པ་དང་ བརྩོན་འགྲུལ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ག་ཅི་ཡང་མ་འབད་བར་ སྟབས་ལེགས་སྐྱེས་དབང་གིས་འབད་ དོན་དག་གྲུབ་འོང་མི་འདི་ལུ་ ང་ར་གིས་ འབད་ཚུགས་ཅི་ཟེར་ བློ་གྲོས་རྩལ་དང་ལྡན་མི་ ག་ཟེར་མི་འདི་གིས་ མནོ་ནི? ག་གིས་ཡང་མི་མནོ། དཔེ་འབད་བ་ཅིན་ འདབ་མ་གཅིག་ཁར་འཁྱམས་ཏེ་ ཉལ་ཉལཝ་བཟུམ་གྱི་ ཤིང་དེ་ལུ་ སེམས་ཡོད་ཟེར་བསྒྲུབ་ནི་འདི་ ཕྱི་རོལ་སྨུ་སྙེགས་པ་དེ་ཚུ་མ་གཏོགས་ གཞན་ག་གིས་ཡང་མི་སྒྲུབ་ནོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༢༥ ཁ་མང་བའི་སྐྱོན།

སྲང་མདོར་ཡོ་འདབ་ཉལ་ཉིལ་དུ། །གནས་པའི་ཤིང་དེ་ཀུན་གྱིས་བརྗེ།།
དོན་མེད་འཚོལ་བའི་གཏམ་མང་བའི། །མི་དེ་ཀུན་ལ་ངོ་ཐང་ཆུང་། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

སྲང་མདོ= ཁྱིམ་ལེ་ཤ་གི་སྦུག་ལས་ཡོད་པའི་ལམ་འཛོམ་ས། བརྒྱ་ལམ་གྱི་སྦུག་ཁ། ཉལ་ཉིལ= ཉར་རེ་ཉེ་རེ། ཉ་ཀ་ཉི་ཀི་ ཟེར་དོ་བཟུམ་ ཚིག་གི་རྒྱན་ཅིག། བརྗེ= ཏ་ངམ་གིས་བསྣད་ནི། ངོ་ཐང་ཆུང= ངོ་མེདཔ། རྩིས་ཁུངས་མེདཔ།

བརྒྱ་ལམ་སྦུག་ཁ་ལུ་ ཉར་རེ་ཉི་རེ་འཚམས་ཅིག་འབད་ཡོད་མི་ཤིང་དེ་ མི་ག་ར་གི་ཏ་ངམ་གིས་ བསྣད་ནི་གི་གཞི་ཅིག་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། དོན་དག་ག་ནི་ཡང་མེད་པའི་ འཚོལ་འཚོལཝ་བཟུམ་གྱི་ གཏམ་ལེ་ཤ་སླབ་པའི་ མི་དེ་ ག་གི་གདོང་ཁ་འབད་རུང་ ངོ་སྲུང་དང་རྩིས་ཁུངས་ ག་ནི་མེདཔ་འགྱོཝ་ཨིན།།

༢༦ མི་ངན་གྱི་དྲིན་ལུ་རྟོགས་ནི་མེདཔ།

མི་ངན་བྱས་པ་ཆུང་ན་ཡང་། །དྲིན་ཆེའི་ཡུས་ཀྱིས་རྣ་བ་འགེངས། །
བུད་ཤིང་སློན་པ་མེ་ཆུང་ཡང་། །དུད་པ་ནག་པོས་ཚང་མང་འགེངས། །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

བྱས་པ་ཆུང= འབད་བྱིན་བྱིནམ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལས་མེདཔ། ཡུས= དྲིན་བཀལ་ནི། རྣ་བ་འགེངས= རྣམ་ཅོ་ཁར་རྟོགས་ནི་མེདཔ་སླབ་ནི། བུད་ཤིང= མེ་འཕུ་ནི་གི་ཤིང་། ཚང་མང= ཐབ་ཚང་། འགེངས= བཀང་ནི། གང་ནི།
རང་བཞིན་ངན་དྲགས་དེ་ཚུ་ འབད་བྱིན་བྱིནམ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལས་མེད་རུང་ དྲིན་སྒོམ་ར་བཀལ་ཏེ་ རྣམ་ཅོ་ཁར་རྟོགས་ནི་མེདཔ་ཅིག་སླབ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་སློནམ་དེ་ལུ་ མེ་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལས་འབར་ནི་མེད་རུང་ དུ་པ་གནག་ཏང་ཏ་དེ་གིས་ ཐབ་ཚང་གང་སྐེ་འགྱོ་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༡༧ ལྷ་ངན་མ་ཚར་གཅིག་གིས་ཨ་ཧྲག་ར་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གཞི་ལུ་འགྱུར་ནི།

ཤིང་ལ་ལན་གཅིག་སྦྲུལ་གནས་དེ། །ཕྱིས་ཀྱང་མཐོང་ཚེ་འཇིགས་པ་ལྟར། །
ཀུ་དང་ཛུན་ལ་གཅིག་ཞུགས་པའི། །མི་དེར་ཧྲག་ཏུ་དོགས་པ་སྐྱེ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལན་གཅིག= ཚར་གཅིག སྦྲུལ= སྦུལ། ཕྱིས་ཀྱང= ཤུལ་ལས་ཡང་། འཇིགས་པ= འདྲོག་ནི། ཀུ= ཨརཔ་རྐྱབ་མི། ཛུན= ཤོབ་རྐྱབ་ནི། གཅིག་ཞུགས= ཚར་གཅིག་འཛུལ་ནི།

ཤིང་ལུ་ཚར་གཅིག་ སྦྲུལ་གནས་ཏེ་སྡོད་མི་དེ་ལུ་ ཤུལ་ལས་འབད་རུང་ ཤིང་དེ་མཐོངམ་ད་ མི་དེ་ཚུ་འདྲོགས་ཏེ་འཁྱོག་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཨརཔ་བརྐུ་ནི་དང་ ཤོབ་རྐྱབ་ནི་གི་གྲལ་ཁར་ ཚར་གཅིག་འཛུལ་སོམ་བཟུམ་ཅིག་ འབད་བ་ཅིན། དེ་ལུ་མི་གཞན་གྱིས་དུས་ཨ་ཧྲག་ར་ དོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ་འདྲོགསཔ་ཨིན།།

༡༨ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལུ་དམའ་ཕབ་རྐྱབ་པ་ཅིན་རང་ལུ་གནོད་ནི་གི་གཞི་ཨིནམ།

ཚེར་མ་རྣོ་ཡང་བྲག་རི་ལ། །བསྣུན་ན་རྩེ་མོ་འཇིལ་བར་བྱེད། །
སྐྱེས་བུ་དམ་པར་ཕྲག་དོག་གིས། །སྨོད་པ་རང་གིས་དམའ་འབེབས་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

བྲག་རི= བྲག བསྣུན= གསོབ་ནི། འཇིལ= ཆག། སྨོད་པ= སྨད་ནི། དམའ་འབེབས= དམའ་ཕབ་རྐྱབ་ནི།

ཙང་གི་སྤྱི་ཏོག་ ག་དེམ་ཅིག་རྣོས་ཁིག་ཁི་ཡོད་རུང་ བྲག་ལུ་གསོབ་པ་ཅིན་ རྩེམོ་ཆག་ནི་ཅིག་ལས་མེད། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ ཕྲག་དོག་གི་ཐོག་ལས་ སྨདཔ་རྐྱབ་པ་ཅིན་ ཁོང་ལུ་ག་ནི་ཡང་འབད་མི་ཚུགས་པར་ ལོག་སྟེ་ རང་གིས་རང་ དམའ་ཕབ་འགྱོ་ནི་གི་ གཞི་ཅིག་ལས་མེདཔ་ཨིན།།

༥༩ ཉམ་ཆུང་དྲག་རྟུང་སྐྱོན་ལུ་འགྱུར་བའི་གཞི།

གནས་མིན་ལ་ཡང་དུལ་ཆེས་ན། །སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་ཀུན་གྱིས་བརྙས། །
ཤིང་བལ་འཇམ་མོ་འཇམ་མོ་ཞེས། །ཀུན་གྱིས་སྣན་དུ་མི་བྱེད་དམ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གནས་མིན= འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་ས་གོ་མེནམ། དུལ་ཆེས= ཉམ་ཆུང་དྲག་ནི། སྙིགས་མའི་དུས= ད་རེས་ནངས་པ་གི་དུས། བརྙས= མེས་མེད་བཅོསནི། སྣན= གདན།

འོས་འབབ་མེད་པའི་ ས་གོ་ན་ལུ་ཡང་ ཉམ་ཆུང་དྲག་སྦྲེ་སྡོད་པ་ཅིན། ད་རེས་ནངས་པ་གི་དུས་ཚོད་ལུ་ ག་གིས་ཡང་བརྙས་བཅོས་འབདཔ་ཨིན། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། ཤིང་གི་བལ་དེ་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་འདྲུག་ འཇམ་ཏོང་ཏོ་འདྲུག་ཟེར་ ག་གིས་ཡང་གདན་སྦེ་ མི་ཐིང་མས་ག? ཐིང་མས་མེན་ན། འ་ནི་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༦༠ ཕྲང་དྲག་རྟུང་མི་བཏུབ་པའི་སྐྱོན།

ཤིང་སྐྱེས་དྲང་པོ་མཛེས་ན་ཡང་། །སྣ་ཤིང་འཕྱོག་པོ་ཅི་ལས་བཟང་།།
རང་བཞིན་དྲང་ན་བཟང་མོད་ཀྱང་། །རེས་འགའ་ལྐུགས་པོ་རྒྱལ་བས་གསུངས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཤིང་སྐྱེས= ཤིང་། དྲང་པོ= ཕྲང་ཏང་ཏ། མཛེས= འཛེའ་ཆི་ཆི། སྣ་ཤིང་། སྣ་བཟོ་ནི་གི་ཤིང་། འཕྱོག་པོ= ཡག་ཡོག། ཅི་ལས་བཟང= ག་ཅི་བ་དྲགཔ། རེས་འགའ= རེ་ཚེ་སྐབས། ལྐུགས་པོ= གཡོ་གཡོཝ། མ་ཕྲངམ། རྒྱལ་བ= སངས་རྒྱས།

ཤིང་དེ་ཚུ་ཕྲང་ཏང་ཏ་ཡོདཔ་ད་ འཛེའ་ཆི་ཆི་འོངམ་ཨིན་རུང་། སྣ་བཟོ་ནི་གི་ཤིང་འདི་ གཡོ་གཡོཝ་ཅིག་ར་ཡོདན། ག་ནི་བ་ལེགས་ཤོམ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། རང་བཞིན་ཕྲང་ཏང་ཏ་དེ་ བཟང་ཤོས་ཅིག་ཨིན་རུང་ རེ་ཚེ་སྐབས་ཡག་ཡོག་ཨ་ཙི་རེ་ འབད་དགོཔ་འབད་ཡང་ རྒྱལ་བ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ གསུངས་ཏེ་ཡོདཔ་བཟུམ་ཨིན།།

༤༡ མཐུ་དང་ནུས་པ་མེད་པ་ཅིན་དཔའ་རྟགས་བསྒྱུར་ནི་མེད་པ།

མདེ་ཅུ་མེད་པའི་མདའ་འཕེན་པ། །དགྲ་བོ་སྨྱུན་འཛིན་ཕོ་ཉ་ཡིན། །
དགྲ་བོ་འཇོམས་པའི་མཐུ་མེད་ན། །དོན་མེད་དཔའ་སྐད་ཅི་ལ་སྒྲོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མདའ= གྱོབ་མདའ། འཕེན= རྒྱབ་ནི། སྨྱུན་འཛིན་ཕོ་ཉ= ཤོག་ཟེར་འབོ་མི་བང་ཆེན། མཐུ= སྟོབས་ཤུགས། དཔའ་སྐད= དཔའ་རྟགས་བསྒྱུར་བའི་སྐད། ངར་སྐད་རྒྱབ་ནི། ཅི་ལ་སྒྲོ=ག་ཅི་སྒྲེ་རྒྱབ་ནི?

ནང་ན་མདེའུ་མེད་པའི་ གྱོབ་མདའ་རྒྱབ་པ་ཅིན་ བྱུང་འཕྱུད་དེ་ཚུ་ ཤོག་ཟེར་འབོ་མི་བང་ཆེན་ བཟུམ་ཅིག་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། དགྲ་བོ་བཅོམ་ནི་གི་སྟོབས་ཤུགས་ རང་ལུ་མེདཔ་བཟུམ་ཅིག་འབད་བ་ཅིན། དོན་དག་ག་ནི་ཡང་མེད་པའི་ ངར་སྐད་ག་ཅི་སྒྲེ་རྒྱབ་ནི? རྒྱབ་སྟེ་དོན་དག་མེད་ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།།

༼སློབ་ཚན་བཅུ་གཉིས་པ༽

༩༢ གཉེན་ཉེཕ་ལུ་ཡང་བྱམས་སྐྱོང་ཆེ་དྲག་ནི་མེདཔ།

གཉེན་ལ་ཧ་ཅང་བྱམས་པ་ཡང་། །འགོན་གྱི་རྒྱུ་རུ་འགྲོ་བ་མང་། །
བུར་ཤིང་མངར་མོ་སྦྱོད་ཆེས་ན། །མ་ཞུས་སྙིགས་པ་སྐྱུར་མོ་བྱུང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཧ་ཅང= གནམ་མེད་ས་མེད། འགོན= ཞེ། འགོན་འཛིན། སྦྱོད་ཆེས་ན= བཟའ་ནི་མང་དྲག་པ་ཅིན། མ་ཞུས= ཞུར་མ་ཚུགསཔ། སྙིགས་པ= འཁྲང་སྐད་ལོག་ནི།

གཉེན་ཉེཕ་དེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ གནམ་མེད་ས་མེད་ བྱམས་སྐྱོང་ཡང་འབད་ནི་མི་འོང་། ག་དེམ་ཅིག་འབད་ བྱམས་སྐྱོང་ཆེ་དྲགས་རུང་ འགོན་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ལུ་འགྱོ་མི་ལེ་ཤ་ཡོད། དཔེ་འབད་བ་ཅིན། གུན་ཆ་གི་ཤིང་དེ་ མངརམ་ཨིན་རུང་ བཟའ་ནི་མང་དྲགས་པ་ཅིན་ ཞུ་མ་ཚུགས་པར་འཁྲང་སྐད་སྐྱུར་དི་ཏག་ཏ་སྦེ་ ལོག་འཐོན་ནོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།།

༩༣ ཕྱུང་གི་རྩ་བ་གཉེན་ཉེཕ་ཨིནམ།

ཤིང་དགྲ་སྟ་རེ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། །དེ་ཡི་ཡུ་བ་ཤིང་གིས་བྱེད། །
དགྲ་ཡིས་བརྩམས་པའི་ཕྱུང་ཀྲོལ་ཡང་། །ཕལ་ཆེར་རྩ་བ་གཉེན་གྱིས་བྱེད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཡིན་མོད= ཨིན་ས་ཅིག་རུང་། ཡུ་བ= གཡུ་པ། ཕྱུང་ཀྲོལ= ཕྱུང་། ཕལ་ཆེར= མང་ཤོས།

ཞིང་གི་དགྲ་དེ་ སྣ་རེ་ཡིན་ས་ཅིག་རེད་ སྣ་རེ་གི་གཡུ་པ་འདི་ ཞིང་གིས་ར་བསྒྲིག་དགོས་ཡིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྲེ། དགྲ་བོ་ཚུ་གིས་ སློང་མི་ཕུང་ཡང་ ཕུང་གི་རྒྱུ་མང་ཤོས་ཅིག་ རང་གི་གཉེན་ཉེཔ་དེ་ཚུ་གིས་ བཟོ་བཟོཝ་ཡིན།།

༩༤ དགྲ་ལུ་སྣང་ཟུག་དྲག་རང་སྲོག་གཅད་མི་དགྲ་ལུ་འགྱུར་ནི།

སློང་པོ་གཙོད་པའི་ཐབས་ཉེས་ན། །རང་གི་སྙིང་དུ་ལྷུང་བར་འགྱུར། །
དགྲ་ལ་ཧ་ཅང་སྣང་བ་ཡང་། །རང་གི་གཤེད་དུ་འགྲོ་བ་མང་། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཐབས་ཉེས= ཐབས་ཤེས་ལེགས་ཤོམ་མེདཔ། ལྷུང= ཐུད། གཤེད= དགྲ།

ཞིང་གི་སློང་པོ་བརྟབ་ད་ ན་འཐབ་འབད་ ཐབས་ཤེས་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་ མ་བརྟོནམ་འདྲཔ་འབད་བ་ཅིན་ འཁྱེལ་བའི་སྐབས་ལུ་ རང་ལུ་ཕོག་སྟེ་ ཤི་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྲེ། དགྲ་བོ་བཏུལ་ནི་ བཏུལ་ཐངས་མ་ཤེས་པར་ འགྱོ་བཏུབ་པས་མནོ་ དེ་ལུ་སྣང་ནི་ ག་འཕྱད་ར་མང་དྲགས་པ་ཅིན་ རང་གི་སྲོག་གཅད་པའི་དགྲ་སྲེ་ འགྱོ་མི་ཡང་ལེ་ཤ་ཡོད།།

༩༥ དགྲ་ཐབས་ཀྱིས་བཏུལ་དགོས།

ཞིང་སྐམ་འགུགས་པར་མི་ནུས་དེ། །ཧྲན་གྱིས་བསྐོས་ན་ལས་སུ་རུང་། །
དགྲ་བོ་མི་བསྲུན་སེམས་ལྡན་ཡང་། །ཐབས་ལ་མཁས་ན་འདུལ་བར་ནུས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

འགུགས་པ= བཀུག་ནི། བསྐོས= བང་བཏབ་ནི། ཐུག་ནི། ལས་སུ་རུང= ལཱ་འབད་བཏུབ། མི་བསྲུན= གདུག་དྲགས། མ་རུངས་པ། འདུལ= བཏུལ་ནི།

ཤིང་སྐམ་བཀུག་ར་མ་ཚུགས་མི་དེ་ ནྡོན་མ་གིས་བང་བཏབ་པ་ཅིན་ ལྷ་འབད་བཏུབ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། དགྲ་བོ་མ་རུངས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་མི་དེ་ཡང་ ཐབས་ཤེས་མཁས་པའི་ཐོག་ལས་འབད་བ་ཅིན་ བཏུལ་ཚུགས་ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།།

༩༦ ལ་ལུ་འཇམ་པའི་ཐོག་ལས་འབདཔ་ལས་རྩུབ་པའི་ཐོག་ལས་དྲག་པ།

ཉི་ཟླས་མི་ཕྱེད་སྤུ་རྡན་མེད། །ན་ཆུང་རྐང་གདུབ་རེག་པས་ཕྱེད། །
ལེགས་པར་བཤད་ཀྱང་མི་གོ་བའི། །མ་རབས་ལ་ལ་སྨད་པས་ཐུལ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མི་ཕྱེད= ཁ་ཕྱེ་མ་ཚུགས་མི། སྤུ་རྡན་མེད= མེ་ཏོག་ཅིག་གི་མིང་། རྐང་གདུབ= རྐངམ་གི་གདོབ་ཅུང་། ཕྱེ= ཁ་ཕྱེ་ནི། ལ་ལ=། ལ་ལུ། ཐུལ= ཞི་དུལ་འགྱོ་ནི།

ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་ཟེར་གྱིས་ཡང་ ཁ་ཕྱེ་མ་ཚུགས་པའི་ སྤུ་རྡན་མེད་ཟེར་བའི་མེ་ཏོག་དེ། བུམོ་ན་ཆུང་གཞོནམ་གི་རྐང་པའི་གདུབ་ཅུང་གིས་ རེགཔ་ཙམ་ཅིག་གིས་ཡང་ཁ་ཕྱེས་ཏེ་འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ལེགས་ཤོམ་སྦེ་བཤད་པ་རྒྱབ་སྟེ་ཅིན་རུང་མ་གོ་མི་ མ་རབས་ལ་ལུ་ཅིག་ལུ་ སྨདཔ་རྒྱབ་སྟེ་འབད་བ་ཅིན་ དུལ་ཚུགསཔ་ཨིན།།

༩༧ མིའི་ཁྱད་པར་མ་འདྲཝ།

ནགས་ན་གནས་རྣམས་ཁང་བཟང་དང་། །དེར་གནས་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ལ་དགའ། །
འཚོ་བས་དབུལ་བ་རབ་བྱུང་དང་། །རྒྱགས་པས་སྨོས་པས་ཁྱིམ་ལ་ཕྱོགས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཁང་བཟང= ཁྱིམ་སྡོམ་ལེགས་ཤོམ། དེར་གནས= དེ་ནང་སྡོད་མི། སྐྱེད་མོས་ཚལ= གླིང་ཀ། ལྡུམ་ར། འཚོ་བ= འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན། བཟའ་ནི་འཐུང་ནི་གྱོན་ནི་ལ་སོགས་པ། རབ་བྱུང= རང་ཁྱིམ་སྤངས་ཏེ་ཆོས་སྒྲུབ་མི། རྒྱགས་པ= ང་རྒྱལ། སྨོས་པ= གཟེར་ནི། ཕྱོགས= དེའི་ཏོངས།

ནགས་ཚལ་ནང་སྡོད་མི་ཚུ་ ཁྲིམ་ལེགས་ཞོམ་ནང་སྡོད་དགོ་མནོ་ནི་དང་། ཁྲིམ་ལེགས་ཞོམ་དེ་ནང་སྡོད་མི་དེ་ཚུ་ ཕྱི་འགྱུར་སྦེ་ ཤིང་ནགས་ཀྱི་ལྟུམ་ར་ནང་སྡོད་དགོ་མནོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། འཚོ་བ་མཐུན་རྐྱེན་གྱིས་མ་ལང་མི་དེ་ཚུ་ ཁྲིམ་སྤངས་ཏེ་ དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་ལུ་ ཆོས་བསྒྲུབ་པར་འགྱོ་དགོ་མནོ་ནི་དང་། རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ ང་རྒྱལ་གྱིས་བཟིར་ཏེ་སྡོད་མི་ཚུ་ ཁྲིམ་གྱི་ཕྱོགས་ལུ་ འགྱོ་དགོ་མནོཝ་ཨིན།།

༩༥ སྤུགན་མཆན་གྱི་བྱུ་ཡང་སྤྲངས།

ནགས་དེར་སྐྱེས་པའི་སྤྲེ་འུ་ཡང་། །འབྲས་བུ་ཟད་ན་གཞན་དུ་འགྲོ། །
རྒྱུད་ཚེ་སྙིང་དུ་སྡུག་པ་ཡི། །བྱུ་ཡང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བྲོས། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཟད= ཛོགསནི། རྒྱུད= ཉམས། སྡུག་པ= ཧིང་ཚ་བ། གཅེས་གཅེས་ཕངས་ཕངས། བྲོས= བྱོག་འགྱོ་ནི།

ནགས་ཚལ་ནང་སྐྱེ་མི་ སྤྲེ་དེ་ཚུ་ཡང་ འབྲས་བུ་ཤིང་འབྲས་འདི་ ཛོགས་སོ་པ་ཅིན། ས་གནས་གཞན་ཁར་སྤྱོ་སྦེ་ འགྱོཝ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ཕམ་ཞན་པ་སྦེ་འགྱོ་བའི་སྐབས་ལུ་ ཧིང་ཚ་བ་ རང་གི་ལུས་ལས་མཆེད་པའི་ ཨ་ལོ་དེ་ཚུ་གིས་ཡང་ རང་གི་ཕམ་སྤངས་ཏེ་ གཞན་ཁར་བྱོག་སྟེ་འགྱོཝ་ཨིན།།

༩༦ སྐྱིད་ན་ནམ་མཁའི་བྱ་ཡང་འཁོར།

ནགས་ཚལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེར། །དོན་མེད་ནམ་མཁའི་བྱ་ཡང་འཁོར། །
གང་ན་བདེ་སྐྱིད་འཛོམས་པ་དེར། །མ་བསྡུས་པར་ཡང་སྐྱེ་བོ་འདུ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

མ་བསྡུས= མ་འབོ་མི། འདུ= རང་བཞིན་གྱིས་འཛོམ་ནི།

ནགས་ཚལ་ ཕུན་སུམ་ཚོགས་མི་དེ་ནང་ལུ་ དོན་དག་མེད་རུང་ ག་གིས་ཡང་འབོ་མི་མེད་རུང་ ནམ་མཁའི་བྱ་ཚུ་ རང་བཞིན་གྱིས་ འཁོརཔ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། ག་ཏེ་ལུ་འབབ་རུང་འདྲ་ བདེ་སྐྱིད་འཛོམས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནང་ ལྷ་ཁག་སྦེ་ བདྣ་སྐྱབ་སྦེ་མ་བཀུག་རུང་ དེ་ནང་ མི་ཚུ་ག་ར་ རང་བཞིན་གྱིས་ འཛོམ་ཨིན།།

༡༠༠ ཆོས་འབདན་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱིས་གྲུབ་པ།

ཤིང་གིས་འབྲས་བུ་ལེགས་བསྐྱངས་ན། །ཡོ་འདབ་ལ་སོགས་ཞར་ལ་འབྱུང་། །
དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྩོན་བྱས་ན། །སྲིད་ཀྱི་དཔལ་ཡང་དེ་ཡིས་འགྲུབ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ལེགས་བསྐྱངས= ལེགས་ཤོམ་བཏགས་ནི། ཞར་ལ= ཞོར་ཁར།

ཤིང་དེ་གིས་ འབྲས་བུ་དེ་ར་ལེགས་ཤོམ་སྦེ་བཏགས་པ་ཅིན། ཡོ་འདབ་དང་ཞལ་ལག་དེ་ཚུ་ ཞོར་ཁར་འབྱུངམ་ཨིན། དཔེ་དེ་བཟུམ་སྦེ། དམ་པའི་ཆོས་ལུ་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་དེ་འབད་བ་ཅིན། དེ་གིས་ ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་ དཔལ་འབྱོར་དེ་ཚུ་ཡང་ རང་བཞིན་གྱིས་ འབྱུངམ་ཨིན་ ཟེར་བའི་དོན་ཨིན།།

༡༠༡ ལེགས་བཤད་དེའི་ཁྱད་ཆོས།

དེ་ལྟར་ལུགས་གཉིས་བླང་དོར་ཀུན། །ཤིང་གི་ཁྱད་པར་ཁོ་ན་ཡིས། །
མཚོན་བྱེད་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་འདི། །སྐྱོན་མེད་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ཡིན། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དེ་ལྟར= དེ་བཟུམ། ལུགས་གཉིས= ཆོས་སྲིད། བླང་དོར= ལེན་ནི་དང་བཞག་ནི། ཁོ་ན། རྐྱངམ་གཅིག། མཚོན་བྱེད= དོན་སྟོན་གྱི་དཔེ། གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ= གཏམ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་སྦྱོར། སྐྱོན་མེད= ཏེ་མ་མེདཔ། གོང་ལུ་བཤད་མི་དེ་བཟུམ་ ཆོས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ བླང་བྱ་དང་དོར་བྱ་ག་ར་ ཤིང་གྱི་ཁྱད་པར་ མ་འདྲཔ་རྐྱངམ་གཅིག་ལུ་ དཔེ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་མི་ གཏམ་གྱི་ཚིག་སྦྱོར་འདི་ ཏེ་མ་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསརཔ་ཅིག་ ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མཁས་པ་དེ་ཚུ་ལུ་ དགའ་བའི་དགའ་སྟོན་ཅིག་ཨིན།།

༡༠༢ ལེགས་བཤད་དེ་བཟུམ་འོང་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན།

གང་མགྲིན་འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་རུ། །དབྱངས་ལྡན་དང་མོ་རྣམ་རོལ་བ། །
དེ་ཡི་ཁ་ལས་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །ཐ་སླབས་འཁྲི་ཤིང་ཅི་ཡང་གཡོ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

གང་མགྲིན= བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོའི་མགྲིན་པའམ་ཀློདམ། དབྱངས་ལྡན= ཏན་པའི་དབྱངས་དང་ལྡན་པའི་དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། རྣམ་རོལ= རྩེདམོ་རྩེ་ནི། ཐ་སླབས་འཁྲི་ཤིང= ཚུའི་ཐ་སླབས་ཀྱི་རིམ་པ། ཅི་ཡང་གཡོ= ག་ཅི་བཟུམ་ཡང་འགྱོན་ནི།

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོ་ གྱུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ཁོ་གི་ ག་ནི་བ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མགྲིན་པ་ འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་བཟུམ་དེ་ནང་ ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་ བྱ་དངམ་བཟུམ་སྦེ་ རྩེདམོ་རྩེ་སྦེ་བཞུགས་ནི་དེ་གིས་ ལྷ་མོ་དེ་གི་ཞལ་ལས་ བླང་དོར་གྱི་ལེགས་བཤད་དེ་ཚུ་ ཚུའི་ཐ་སླབས་ཀྱི་རིམ་པ་བཟུམ་སྦེ་ ག་ཅི་བཟུམ་ཡང་འགྱོནམ་ཨིན་མས།།

༡༠༣ ལེགས་བཤད་དེ་གི་བཤད་ཐངས།

གྲགས་སྙན་ནོར་བུའི་ཞགས་པ་ཡིས། །རྒྱ་བོད་འཛིན་མའི་མཐའ་བཅིངས་པ། །
དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏའི། །ལེགས་བཤད་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན།།༡༠༣། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

ཞགས་པ= ཐགཔ། འཛིན་མ= ས་གཞི། མཐའ་བཅིངས= མཐའ་མ་ཚུན་ཁྱབ་ནི། ལམ་ལ་བརྟེན་པ= དེ་བཟུམ་སྦེ་བཤད་བཤདཔ། མཁས་པའི་ གཏམ་དང་སྙན་གྲགས་ཀྱིས་ རྒྱ་དང་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་ག་ཏེ་ལུ་ཡང་ ཁྱབ་སྦེ་ཡོད་པའི་ དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་གིས་བརྩམས་པའི་ ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་དེ་གི་ལམ་སྲོལ་ལུ་བལྟ་ཞིནམ་ལས་ དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ལེགས་བཤད་གཅིག་ ང་གིས་ཡང་བཤད་བཤདཔ་ཨིན།།

༡༠༤ དཔེ་དོན་མ་མཐུན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལུ་བལྟ་སྟེ་དོན་དག་མེདཔ།

དོན་གྱི་སྒྲོ་ལྕུགས་མཁྲིད་གང་པ། །དཔེ་ཡི་ལྡེ་མིག་ཁྲུ་གང་པ། །
དེ་ལྟའི་གཞུང་ཡང་སྣང་མོད་ཀྱི། །མཁས་བླུན་སུ་ཡི་དབང་དུ་བྱ། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

སྒྲོ་ལྕུགས= ལྡེ་མིག། མཁྲིད་གང= ལག་པའི་མཛུམ་མོ་ལྔའི་ཚད། སོར་ལྔ། ཁྲུ་གང= ཁྲུ་གང་། ལག་པའི་ཀ་ལི་ལས་མཛུབ་མོ་གི་རྩེ་མོ་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་ཚད། ལྡེ་མིག= ལྡེ་མིག་བུ། དེ་ལྟའི= དེ་བཟུམ་གྱི། གཞུང= དཔེ་ཆ། སྣང་མོད= མཐོང་ནི་འདུག། དབང་དུ་བྱ= ག་གི་དབང་དུ་བཏང་སྟེ།

དོན་ངོ་མ་ལྡེ་མིག་བཟུམ་དེ་ མཁྲིད་གང་ལས་མེད་པར་ དེ་སྟོན་ནི་གི་དཔེ་ ལྡེ་མིག་བུ་བཟུམ་དེ་ ཁྲུ་གང་འབད་མི་གི་ དོན་ཆུང་ཀུ་ཅིག་ལུ་ དཔེ་ལེ་ཤ་འབད་མི་ དཔེ་ཆ་ཡང་མཐོང་ནི་འདུག། ཨིན་རུང་དེ་ཚུ་ མཁས་པ་དང་ བླུན་པོ་ག་གི་དབང་དུ་བཏང་སྟེ་ གསུངས་གསུངསམ་ཨིན་ན་མ་ཤེས། ག་ལུ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཡོདཔ་བཟུམ་ཅིག་ མི་མཐོང་པས།།

༡༠༥ དཔེ་ལས་དོན་གཙོ་ཆེཔ་གཟུང་དགོཔ།

ལུགས་གཉིས་བླང་དོར་ཤེས་འདོད་རྣམས། །དཔེ་ཡི་སོར་མོ་ཙམ་མིན་པར། །
དོན་གྱི་ཟླ་ཤེལ་སོགས་ལྟོས་དང་། །ངོ་མཚར་རི་དྭགས་མཚན་མ་ཡོད། །

ཚིག་གནད་མཆན་འགྲེལ།

དཔེ་ཡི་སོར་མོ= ཟླ་བ་ལུ་མཛུབ་མོ་དཔགས་ཏེ་སྟོནམ་ད་གི་མཛུབ་མོའི་རྩེ། ཟླ་ཤེལ= ཟླ་བ། ངོ་མཚར= ཡ་མཚན། རི་དྭགས་མཚན་མ= རི་བོང་ཅོག་ར་འཐབ་པའི་གཟུགས་བརྙན།

ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ བླང་དོར་ཤེས་དགོ་མནོ་མི་དེ་ཚུ་ ཟླ་བ་ལུ་མཛུབ་མོ་དཔགས་ཏེ་སྟོནམ་ད་གི་ མཛུབ་མོའི་རྩེ་ལུ་བལྟ་སྟེ་མ་སྡོད་པར་ དོན་ངོ་མ་གི་ ཟླ་བ་དེ་ལུ་བལྟ་ཞིག་ དེ་ལུ་བལྟ་བ་ཅིན་ ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་ རི་བོང་གི་གཟུགས་བརྙན་ཡང་ མཐོང་ནི་ཡོད།།

༡༠༦ ལེགས་བཤད་དེའི་དགེ་རྩ་གཞན་དོན་དུ་བསྔོ་བ།

འདིར་འབད་ལེགས་བྱས་ཙུ་གྲོ་ཏྭའི། །ས་བོན་སྨིན་པའི་དགེ་མཚན་གྱི། །
ཡལ་ག་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་ཡིས། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་དོན་བྱེད་ཤོག །

ཚིག་གནད་མཚན་འགྲེལ།

འདིར་འབད= བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་དུ་ལུ་འབད་བརྩོན་དང་སྙིང་རུས་བསྐྱེད་བསྐྱེདཔ། ལེགས་བྱས= དཀར་པོའི་དགེ་བའི་ལཱ། ཙུ་གྲོ་ཏྭ= ལོ་འདབ་སྟུག་དྲགས་ཡོད་པའི་ཁར་ ཡལ་ག་ལས་ཡང་རྩ་བ་གསརཔ་ཐོན་ཏེ་ སྦོམ་སྦེ་འགྱོ་མི་ཤིང་ཅིག། སྨིན= གོང་འཕེལ་འགྱོ་ནི། ཚོགས་ནི། དུས་ལུ་འབབ་ད་སྐྱེས་ཏེ་འོངས་པའི་སྨུ་གུ། དགེ་མཚན= དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ། ཕྱོགས་བཅུ= ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བཞི་སྟེང་འོག་གཉིས་དང་བཅས་པའི་ཕྱོགས་ལུ་ རྒྱ་སྦོམ་སྦེ་རྒྱས་ནི།

བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་དུ་ལུ་ སྙིང་རུས་བསྐྱེད་དེ་ འབད་བའི་དཀར་པོ་ དགེ་བའི་ལཱ་ ཤིང་ཙུ་གྲོ་ཏྭའི་སོན་ བཟུམ་དེ་ གོང་འཕེལ་འགྱོཝ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྱུང་པའི་དགེ་བ་ ཤིང་དེ་གི་ཡལ་ག་ཕྱོགས་བཅུ་ལུ་ རྒྱས་དོ་ བཟུམ་སྦེ་ཡོད་མི་ ལེགས་བཤད་འདི་གིས་ འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ག་ར་གི་ དོན་མཛད་པར་ཤོག་ཅིག། ༎

༡༠༧ ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཛད་བྱང་།

ཅེས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་ཡལ་འདབ་བརྒྱ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐོང་སྣང་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ། བཙུན་པ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས་ ཙྭ་རྒན་སྨན་ཆུར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཁར་ གང་དྲན་སྨྱུག་བྲིས་སུ་བགྱིས་པའོ།།

ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ བླང་དོར་གྱི་དཔེ་ ཤིང་དང་ཆུ་ལུ་སྦྱར་ཏེ་ བཀོད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ དགེ་སློང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་གིས་ ཙྭ་རྒན་སྨན་ཆུ་ལུ་བྱོན་པའི་ལམ་ཁར་ མཐོང་སྣང་མ་འདྲཝ་ རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཤར་མི་དེ་གིས་ སྐུལ་མ་འབད་དེ་ སེམས་ལུ་ག་ཅི་དྲནམ་ཅིག་བྲིས་ཏེ་ བཞག་བཞགཔ་ཨིན།།

བྷ་བ་ཏུ་སརྦ་མངྒ་ལམ།། །།

སྦྱོང་ལྷ་ལས་སྟོན།

དཔེ་སྟོན་ཙམ་བཀོད་མི་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སྦྱོང་ལྷ་གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་དང་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ སྦྱོད་དགོ།

༡ ཚིགས་བཅད་ནང་དཔེ་དོན་སྦྱར་ཏེ་ བརྗོད་དོན་དང་ གོ་དོན་དངོས་བསྟན་དང་ ཤུགས་བསྟན་ཚུ་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་ནི།

༢ དཔེ་སྦྱར་ཡོད་མི་ཚུ་ དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གྱི་བར་ན་ ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ ཡོད་མེད་ཁུངས་བཀལ་ནི།

༣ ཚིགས་བཅད་ཀྱི་གོ་དོན་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ ཡིད་ཆེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁུངས་བཀལ་ནི།

༤ ཚིགས་བཅད་ཀྱི་བཤད་པ་ རང་སྟོབས་ཀྱིས་གོ་དོན་འགྲེལ་བཤད་རྐྱབ་ནི།

༥ མིང་གི་གོ་དོན་མ་ཤེས་མི་ཚུ་དོགས་དཔྱོད་འབད་དེ་ ཟིན་བྲིས་འཐབ་ནི།

༦ ཚིགས་བཅད་འདི་གིས་ རང་གི་བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལུ་འགྱུར་བ་ ག་ཅི་བཟུམ་བྱུང་ཡི་ག་ ཡིད་ཆེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ བསམ་འཆར་བཀོད་ནི།

༧ མཐའ་འཁོར་ལུ་ མིག་མཐོང་ལག་ཟུན་ལུ་ཡོད་པའི་ རང་བཞིན་སྐྱེ་ལྡན་གནས་སྟངས་དང་ ཅ་དངོས་ཚུ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ དཔེ་དོན་སྦྱར་བཏུབ་ཡོད་མི་ཚུ་ འཚོལ་ཏེ་འབྲི་སླབ་འབད་ནི།

༨ དཔེ་ཆུ་དང་ཤིང་ལུ་སྦྱར་ཏེ་ འཇིག་རྟེན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལུགས་དང་ དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ཡོད་མི་ཅིག་ ངོས་འཛིན་འབད་དེ་བཤད་པ་རྐྱབ་ནི།

༩ འདི་ཕྱི་གཉིས་ལུ་མཁོ་བའི་ སྤང་བླང་གི་གནས་ག་ཅི་བཟུམ་ར་འབད་དགོཔ་ཨིན་ན་ བསམ་འཆར་སླབ་ནི། རྩོད་འགྲན་འབད་ནི། གོ་བསྡུར་འབད་ནི་ཚུ་ གོ་འདྲེན་འཐབ་ནི།

༡༠ བརྡ་དོན་སྒྲོད་འབབ་ཕྱད་ དཔེ་དོན་སྣ་ཚོགས་སྦྱར་ཏེ་ཡོད་མི་ཚིགས་བཅད་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ བློ་འོས་བབ་ཆེ་ཏོག་ཏོ་སྦེ་ བརྡ་དོན་སྒྲོད་ལེན་འབད་ནི།

༡༡ དཔེ་དོན་ཚུ་ རིག་པའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩལ་བཏོན་ཏེ་ ཚིག་དོན་ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ནི་དང་ རང་གི་ཉམས་སུ་ལེན་ནི། འདི་ཚུ་དང་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ གསར་གཏོད་འབད་ནིའི་རིག་རྩལ་ཚུ་སྦྱང་བ་འབད་ནི།

༡༢ རྒྱ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས་འདི་གིས་ སྐད་ཡིག་གི་རིག་རྩལ་བཞི་དང་ ནང་དོན་ཤེས་ཡོན་ ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལུ་ག་ཅི་བཟུམ་ འབད་དགོ་ཧུང་ རང་མགོ་རང་འདྲོངས་འགྱོ་ཚུགས་ནི་དང་ སྒོས་སུ་ དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ སྐད་ཡིག་དང་ལམ་སྲོལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་འབད་ཚུགས་པའི་ ཁྱུངས་བཀལ་ནི།

དོན་ཚན་འཕྲི་ཡོད་པའི་ སྐུགས་ཀྱི་ལྷིད་ཚད། རྒྱ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས།

ཨང་།	སློབ་ཚན།	སྐུགས་ལྷིད་ཚད་༡༠༠ །	དོན་ཚན་འཕྲི་བ།	དོན་ཚན་འཕྲི་བའི་སྐུགས་ཀྱི་ལྷིད་ཚད།	སློབ་དུས།
༡	སློབ་ཚན་༡ པ་དང་ ༢ པ།	༡༥	༡ མཐུན་མོང་གི་རྒྱན། ༢ འཇིག་རྟེན་ཕན་པའི་རྒྱན། ༣ ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་འབངས་འཁོར་སྐྱོང་ཚུལ། ༤ རྒྱལ་པོ་འདོད་རྗམ་ཅན་གྱི་ཕྱག་ལྕ་མཛད་ཐངས། ༡ གཞན་གྱི་དགོངས་གཏམ་ལུ་ཉན་ནི་མེདཔ། ༢ མི་ངན་ལུ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན། ༣ སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལུ་འགྱུར་ལྡོག་མེདཔ། ༤ བླུན་པོ་དང་མཁས་པའི་ཁྱད་པར།	༥	དང་པ།

༢	སློབ་ཚན་༣ པ་དང་ ༤ པ།	༡༥	༡ ཆོས་རྫུན་མ་ལུ་དོགས་ཟོན་འབད་དགོཔ། ༢ ད་རེས་ནངས་པའི་མཁས་པ་ཚུ་གི་སློབ་སྟོང་མཛད་ཚུལ། ༣ ཉམས་རྒྱུད་བྱུང་སྟེ་འབད་རུང་སྣང་དག་མེདཔ། ༤ རང་ཆོད་རང་གིས་གཟུང་དགོཔ། ༥ མཁས་པ་དང་བླུན་པོའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། ༡ མཁས་པའི་ཞུལ་བཟུང་ནི་འཇམ་དྲོང་དྲོ་ཨིནམ། ༢ ཆོས་ཀྱི་གནད་དོན། ༣ སེམས་ཅན་གྱི་ཁ་ཟེ། ༤ ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་བླ་མ་ཨིནམ།	༥	
༣	སློབ་ཚན་༥ པ་དང་ ༦ པ།	༢༠	༡ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལུ་རྫོགས་ནི་མེདཔ། ༢ འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལུ་མགོན་སྐྱབས་འཚོལ་མ་བཏུབ། ༣ ལས་འབྲས་ལུ་བརྩི་སྲུང་འབད་དགོཔ། ༤ མ་དག་པའི་དགེ་བ། ༥ འཁོར་བ་ནང་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ། ༦ ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་སྙིང་རྗེ། ༡ ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བ་གིས་གཞན་གཟིལ་གྱི་གནོན་ཚུལ། ༢ དགག་བྱ་ག་ཅི་ཨིན་ན་ངོ་ཤེས་དགོཔ། ༣ མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ༤ གསང་སྔགས་ཆོས་ཀྱི་ནུས་པ། ༥ གསང་སྔགས་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་དབང་། ༦ ཉོན་མོངས་ལམ་ཁྱེར།	༧	
༤	སློབ་ཚན་༧ པ་དང་ ༨ པ།	༡༥	༡ མ་དགོ་མི་འདི་མངམ་འབད་ཡོདཔ། ༢ དལ་འབྱོར་མི་ལུས་ཐོབ་པར་དཀའ་བ། ༣ བསམ་པ་དག་པ་ཅིན་སྦྱིན་པ་ཆུང་ཀུ་ལས་མེད་རུང་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་སྐོར།		གཉིས་པ།

			༡ སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ཀུན་འབྱུང་གི་གཙེན་པོ། ༢ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བློ་སྟོབས། ༣ གདོང་ཡོད་ཅན་གྱིས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ། ༤ སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་དབང་ལ་མ་བཏང་བར་བཞག་དགོས། ༥ ཆ་འདྲ་བའི་ལྟ་བ། ༦ དག་པའི་སྣང་བ་འཆར་ཚུལ།	༥	
༥	སློབ་ཚན་༩ པ་དང་༡༠ པ།	༣༠	༡ ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོའི་དབང་ཐངས། ༢ རྒྱལ་པོ་ངན་པའི་མཛད་སྤྱོད། ༣ མི་སེར་སྐྱོང་ཀའི་དཔོན་འདི་ངོ་ཚ་བའི་རྒྱུ་ཡིན། ༤ དཔོན་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར། ༥ དཔོན་ངན་གྱི་མཛད་བཞག ༡ ཞནམ་མཐོ་སར་བཀལ་ཟུང་ཕན་ཐོགས་མེདཔ། ༢ སྐྱེ་བུ་དམ་པ་ལུ་འགྱུར་ལྡོག་མེདཔ། ༣ རང་བཞིན་ངན་པ་བཅོ་ཟུང་དོན་མེདཔ། ༤ སེམས་ཆུང་རྒྱལ་ཁབ་བསྐྱོར་ཟུང་དོན་དག་མེདཔ། ༥ ཆ་རོགས་ངནམ་གི་ཤུལ།	༧	
༦	སློབ་ཚན་༡༡ པ་དང་༡༢ པ།	༡༥	༡ བློ་སྟོབས་ཅན་གྱིས་ག་ར་དགོས་འདོད་སྒྲུབ་ཚུགས། ༢ ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་རྒྱུ་ནོར། ༣ བདག་པོ་ངན་པའི་ལོངས་སྤྱོད། ༤ བསོད་ནམས་ཆུང་བའི་མི་ལུ་རྒྱུ་ནོར་འབྱུང་ཟུང་ངན་ཁ་ཡོད། ༥ ཚེ་འདི་ལྟོ་གོས་ཀྱི་དོན་ལུ་ལྷ་འབདཔ། ༦ སྣབས་ལེགས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་པའི་དོན་ལུ་ཏ་ལེགས་དགོཔ་མེད། ༧ མི་ངན་གྱི་དྲིན་ལུ་རྗོགས་ནི་མེདཔ། ༨ ཉམ་ཆུང་དྲག་ཟུང་སྐྱོན་ལུ་འགྱུར་བའི་གཞི། ༩	༦	

			མཐུ་དང་ནུས་པ་མེད་པ་ཅིན་དཔའ་རྟགས་བསྒྱུར་ནི་མེདཔ། ༡ དགྲ་ཐབས་ཀྱིས་བཏུལ་དགོཔ། ༢ ལ་ལུ་འཇམ་པའི་ཐོག་ལས་འབདཔ་ལས་རྩུབ་པའི་ཐོག་ལས་འབདཔ་དྲག ༣ མིའི་ཁྱད་པར་མ་འདྲཔ།		
སྤྱིཀས་སྡོམ།	༡༠༠	༡༠༠		༣༥	